

San Mateo

Iskribin Jesucristo Shumaq Rimashanta

San Mateumi Amitunchik Jesucristupa apustulnin kar, puriran Jesús yaĉhachikushanta uyakur, chaynulla milagrukunata rurashanta rikar ima. Mateuqami manaraq Jesucristupa apustulnin karqa, Roma pwiblupaq impwistuta kubraquq karan. Mateupaq masta intrakanarqa liyishunllapa San Mateo 9.9-13.

Kay librutami Mateuqa iskribiran Israel kaq runakunata intrachinanpaq Jesucristumi washamaqninchikllapa nir. Chaynullami iskribiranpis intrachikunanpaq Dyuspa shumaq rimayninqami tukuypaq nir (San Mateo 28.19-20).

Chaymi kay libruta liyir intrakayta puytinchik Jesucristo nasishanpaq (1.1–2.23), rimayninpaq (5.1–7.29; 13.1-52; 16.13–20.28), chaynulla tukuyta munamanchikllapa nir ima (8.1–9.38). Chaynullami intrakaytapis puytinchik imanu kruspi wanushanpaq (26.1–27.66), chaynulla wanur kawsamushanpaq (28.1-20), kay pachaman qashan shamuyanqa nir ima (24.1–25.46).

Kaykunami Jesucristupa ayllunkunaqa karan (Lc 3.23-38)

1 ¹Abrahampa, Davidpa ayllunmantami Dyuspa Akrashan Cristun Jesusqa karan. Chaymi kaypi rikachimanchik tukuynin unay rukunkunapaq, mayqankunami karan nirmapis. Kaynumi kaq:

² Abrahammi Isaacpa taytan karan. Isaac-shuypaqa Jacobupa taytan karan.

Nataq Jacobuqa Judapa, chaynulla ukninkunapa taytan karan.

³ Judaqa, Farespa chaynulla Zarapa taytan karan.

Nataq maman-shuypaqami Tamar karan.

Faresqa Esrompa taytan karan. Esrom-shuypaqa Arampa taytan karan.

⁴ Aramqa Aminadabpa taytan karan. Aminadabqa Naasonpa taytan karan. Naasón-shuypaqa Salmonpa taytan karan.

⁵ Salmonqa Boozpa taytan karan. Boozpa maman-shuypaqa Rahab karan.

Boozqa Obedpa taytan karan. Nataq Obedpa mamanqa karan Rut. Obedqa Isaipa taytan karan.

⁶ Isaí-shuypaqa mantakuq Davidpa taytan karan.

Davidqa Salomonpa taytan karan. Salomonpa mamanqami wanuq Uriaspa warmin kasha karan-pis.

⁷ Salomonqa Roboampa taytan karan.
Roboamqa Abiaspa taytan karan.
Nataq Abiasqa Asapa taytan karan.

⁸ Asaqa Josafatpa taytan karan.
Josafatqa Jorampa taytan karan.
Joramqa Uziaspa taytan karan.

⁹ Uziasqa Jotampa taytan karan.
Jotamqa Acazpa taytan karan.
Acazqa Ezequiaspa taytan karan.

¹⁰ Ezequiasqa Manasespa taytan
karan.
Manasesqa Amonpa taytan karan.
Amonqa Josiaspa taytan karan.

¹¹ Nataq Israelmanta kaqkunata
Babiloniamanta runakuna prisur apayan
chay tyimpuqa Josiasqa Jeconiaspa,
chaynulla ukninkunapa taytan karan.

¹² Chaymanta chaynu chay Babilonia-
man prisur apayan chay tyimpu pasatin-
naqa,

Jeconias Salatielpa taytan karan.
Salatielqa Zorobabelpa taytan
karan.

¹³ Zorobabelqa Abiudpa taytan karan.
Abiudqa Eliaquimpa taytan karan.
Eliaquimqa Azorpa taytan karan.

¹⁴ Azorqa Sadocpa taytan karan.
Sadocqa Aquimpa taytan karan.
Aquimqa Eliudpa taytan karan.

¹⁵ Eliudqa Eleazarpa taytan karan.
Eleazarqa Matanpa taytan karan.
Matanqa Jacobupa taytan karan.

¹⁶ Jacobuqa Josipa taytan karan.
Josiqami Mariapa runan karan.

Kay Mariamantami Jesusqa nasiran.
Jesustaqa, kanan nuqanchikkunaqa
riqsinchikllapa Dyuspa Akrashan
Cristun nir.

¹⁷ Abrahammanta-pachami paynin
paynin kriyakaranllapa taytanmanta uk
wamran, qashan chay wamranmanta uk
wamran ima. Chaynumi katarsi
rukunllapakuna karan Davidkamanqa.

Davidmanta-pacha chay Israelmanta
kaqkunata Babiloniamanta runakuna
prisu apashankaman, qashan karan uk
katarsi. Chaymanta-pachami qashan
karan uk katarsi Dyuspa Akrashan
Cristun nasishankamanqa.

Jesucristumi nasiranna

(Lc 2.1-7)

¹⁸ Kaynumi Dyuspa Akrashan Cristun
Jesusqa nasiran. Maman Mariaqami
Josivan parlashana karan kasaranan-
llapapaq. Piru manaraq pulla punusha
ima katinmi, Mariaqa ruriyjun rikariran
Santu Ispiritupa pudirninrayku. ¹⁹Chay
runan Josiqami kusa allinla kar, Mariata
ima pasashanpaq mana mayqanpis
yaçhaneanllapataqa munaranchu.
Chaymi ashwan uyara Mariaantaqa
chiqanchakayta yarpuran. ²⁰Chaynu
chiqanchakananpaq yarpusha katinmi,
Dyuspa uk angelnin musquyninpi rikarir
niran: “Davidpa ayllun José, ama
manchakurchu Mariawanqa kasaray.
Chaqa payqami Santu Ispiritupa
pudirninrayku wamrakustuyanmapis.
²¹Piru chay wamritu nasikutinqami
shutichinki Jesús. Chaqa payqami
chaynuqa shutiyan Dyuspa kaqnin-
kunata uchanmanta washananpaq
kashanrayku”. ²²Piru tukuy kaykuna-
qami pasaran Dyusninchik paypa
rimaqninkunata intrachitin nishankuna
kumplikananpaq. Chaqa kaynumi nisha
kayaq:

²³ “Manaraq runawan punusha
uk warmisitami ruriyjun rikarinqa.
Chaymanta wamrakurqami
wamrituntaqa shutichinqa
Emanuel”.^a

Emanuel nirqami intrachimayanchik:
“Dyusninchikmi nuqanchikkuna-
wan” nir.

²⁴Chaymanta José punuyashanmanta rikêchakurqa, Dyusninchikpa angelnin willashanta ruraran. Chaymi ashwan Mariawanqa kasararanna. ²⁵Piru chaynu kasarashana karmapismi Josiqa Mariawan mana pullaqa punuranchu chay punta wamritunllapa nasinankaman. Chaymantami Mariaqa wamrakusuranna. Chaymi Josiqa wamritutaqa shutichiran Jesús.

**Yaçhaq runakunami
çharan Jesusta aduraq**

2 ¹Jesucristuqami Judea lugarpi uk pwiblitu Belén shutiqpi nasiran. Chay tyimpupiqami Herodes gubyirnuqa karan Israel pwiblukunapiqa. Chaymantami kusala yaçhaq runakuna çharanllapa Jerusalemnanqa rupay iqamunanlawmanta. Paykunami qullarkunata rikar riqsiq runakuna kaqllapa. ²Chaymi kaynu nir tapukuranllapa: “¿Maypitaq chay Israel runakunapa gubyirninun nasisha chayqa? Chaqa chay rupay iqamunanlawpimi rikasha kanillapa uk qullar paypaq intrachimaqllapata. Chaymi shamusha kanillapa payta aduraq”.

³Chaynu nitinllapa uyaparmi chay gubyirnu Herodes chaynulla tukuylla Jerusalén pwiblupi taqkunapis kusalata manchakur yarpupakuranllapa.

⁴Chaymi chay gubyirnuqa niran tantakamunanllapapaq tukuy chay kurakunapa mantakuqninkuna, Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna ima. Chaymantaqa tapuran:

—¿May lugarpitaq Dyuspa Akrashan Cristunqa nasiyanqa? nir.

⁵Chaymi paykunaqa niranllapa:
—Judea lugarpa pwiblun Belenpi. Chaqa Dyuspa rimaqninmi kaynu niq Belén pwiblupaqqa:

⁶ ‘Belén pwiblu, qammi chay Judea lugarpiqa,

takshala pwiblitu kasha karmapis, kananqa kusala mas riqsikashana kanki

chay Judea lugarpi wakin pwiblu-kunamantaqa.

Chaqa qammantami uk mantakuq rikaringqa.

Chaymi payna kusala shumaqta kuytanqa chay Israel pwiblu-ytaqa’ nir.

⁷Chaynu nitinllapaqa, Herodesqa mana mayqanpis yaçhatincho, qayamuran chay uklawmanta kusa yaçhaq runakunata.

Chaymi paykunarayku yaçharanna ima tyimpupimi chay qullar rikariran nirmapis.

⁸Chaymantami chay runakunataqa kaçharan Belén pwibluman kaynu nir:

—Wakman rir puytishaykillapata tapukuyllapa chay wamritupaqqa.

Chaymanta tarir-shuypaqa willamankillapa, nuqapis rir aduranaypaq nir.

⁹Chaynu gubyirnu willatinllapami, chay kusa yaçhaq runakunaqa riranllapa. Piru chay qullar rupay iqamunanlawpi rikashanllapaqa, naypanllapata riq çhurakaran. Chaynu rirmi chay maypichi wamritu karan chaylapi qasillaran.

¹⁰Chaynu qullar qasillaqta rikarmi, kusalata aligriyaranllapa. ¹¹Chaymantami chay wasiman yaykur, rikaranllapa chay wamrituta chaynulla maman Mariata ima. Chaynami paykunaqa qunqurikur aduraranllapa. Chaynulla talqitanllapata kiçhar, uruta, insinsyuta, mutkiypaqla mirrata ima quranllapa. ¹²Chaymanta punutinllapami Dyusqa musquyninllapapi willaran Herodes kayashanman ama tikrakananllapapaqchu nir. Chaymi paykunaqa Dyus nishanta kasur pwiblunllapamanqa riran uklaw nantana.

**Egiptumanmi Josiqa Mariawan
wamranta alsakachiran**

¹³Chaynu chay kusa yaçhaq runakuna rishana katingqa, Josipa musquyninpi

Dyuspa uk angelnin rikarir kaynu niran: “Sharir, wamrituta mamantinta apar utqar riy Egipto pwibluman. Chaypi kidankillapa nuqa willashunayllapakaman. Chaqa Herodesmi wamrata maskanqa wanuchinanpaq” nir.

¹⁴Chaymi chaynu nitinga Josiqa sharir, wamrituta mamantinta apar, chay tutalla riq çhurakaranllapa Egiptuman nan riqta. ¹⁵Chaymi chaypiqa taranllapa Herodes wanunakaman. Chaynuqami pasaran Dyuspa rimaqnin unay nishan kumplikananpaq. Chaqa nishami kayaq: “Egipto pwiblumantami qayamuray wamrayta” nir.

**Herodesmi mantakuran
wamrakunata wanuchinanllapapaq**

¹⁶Chaymantami Herodesqa chay kusa yaçhaq runakunaqa ingañamasha nir kwintata qukarqa, kusalata piñakuran. Chaymi mantakuran tukuyula ullqu wamritukuna ishkay añuyjun, chaynulla manaraq ishkay añuyjun kaqkunata ima wanuchinanllapapaq tukuyula Belén pwiblumanta kaqkunataqa. Chaynuqami kaçhakuran chay kusa yaçhaq runakuna ima tyimpupimi Dyuspa qullarnin rikarisha karan nir willashanmanta yaçhar. ¹⁷Chaynuqami pasaran Dyuspa rimaqnin Jeremías iskribishannu kumplikananpaq. Chaqa niqmi:

¹⁸“Ramá pwiblumantami kusala llakiyta, kusala waqayta ima uyapakaran. Chaynuqami waqayaran Raquel, wamrankunapaq. Chaymi mana konsulakaymatapis munaranchu, tukuynin wanushana kashanrayku” nir.

**Josimi Mariawan ima
Nazaretman tikrakanllapa**

¹⁹Piru Herodesqami wanuranna. Chaymi ashwan Dyuspa uk angelnin,

José Egiptullapi katin, musquyninpi payman rikarir kaynu niran: ²⁰“Sharir, wamrituta mamantinta apar, qashan riyllapa Israel pwibluman. Chaqa chay wamrituta wanuchinaqkunaqami wanushallapana” nir.

²¹Chaymi Josiqa sharir wamrata mamantinta apar riran Israel pwibluman. ²²Piru Josiqami yaçharan chay Judea lugarpiqa Herodespa lugarninqa wamran Arquelaos mantakuyan nir. Chaymi kusalata manchakuran chay Judea lugarllaman tikrakaytaqa. Piru Tayta Dyusmi musquyninpi Jositaqa intrachiran Judea lugarman ama rirchu, ashwan Galilea lugarmanna rinanpaq nir. ²³Chaymi chayman rir çharqa, riran taq Nazaret pwiblumanna. Tukuy kayqami pasaran Dyuspa unay rimaqninkuna kaynu nishan kumplikananpaq. Chaqa Jesuspaqmi nisha kayaq: “Payqami nazareno shuttinga” nir.

**Shutichikuq Juanmi
chunllaqkunapi yaçhachikuran**
(Mr 1.1-8; Lc 3.1-9, 15-17; Jn 1.19-28)

3 ¹Chaymanta uk tyimpu pasatinmi Shutichikuq Juan rikariran chay Judea lugarpa chunllaqlla lugarninkunapi. ²Paymi yaçhachikuq qallariran kaynu nir: “Uchaykillapata dijar Dyusmanna tikrakayllapa. Chaqa syilumanta kaq mantakuq qallarinanpaqqami shipchamunna” nir.

³Kay Juanpaqmi Dyuspa unay rimaqnin Isaiás iskribisha kayaq kaynu nirqa:

“Uk runami kusa jwirtita rimar chunllaqpi nin:
‘Amitunchikpa nanninta kamakachiylapa uchaykillapata dijar, Dyusta kasurllapana. Chaynuqami kusa dirichula nanta kiçhaq yupayna kankillapa kanqa’ nir”.

⁴Kay Juanpa račhpanqami rurakasha karan kamillupa millwanmanta. Nataq sinchun-shuypaqami qaramanta karan. Payqami mikuq atun shurkukunata, chumpakapa mishkinta ima. ⁵Piru pay yačhachikutin uyakuqqa achka runakuna riqllapa Jerusalén pwiblumanta, Judea lugarmanta, chaynulla chay riyu Jordanpa shipchankunamanta ima. ⁶Chaymi Juan yačhachikutin uyakurqa uchanllapapaq kwintata gukar, Tayta Dyus llakipamayllapa nitin, Shutichikuq Juanqa chay riyu Jordanpi shutichiran.

⁷Chaymantami Juanqa, achka fariseo, saduceo runakuna, pay shutichinanpaq čhaqta rikarqa niran:

“¡Largu kurukunapa ayllunkuna!
¿Pitaq qamkunata nishushallapa:
‘Shutikurla chay kusala saqra manchaypaq kastigu Dyusmanta shipchamuyanna chaymanta washakayankillapa kanqa’ nirqa? ⁸Chaymi ashwan kriyishaykillaparayku kusala shumaqta kawsar Dyuspi kriyinkillapa nir uk qiru puquq yupay intrachikuyllapa. ⁹Imanupiqakish yarpuyatkillapa, Abrahampa ayllun kar washakayanchikllapa nir. ¡Manami chaynuchu! Chaqa allita nishaykillapa: Dyus munarqami, tukuy kay rumikunamatapis Abrahampa ayllunpaq tikranarqa tikranman. ¹⁰Achapismi listuna qirukunata čhupanmanta kuchunanpaqqa. Chaqa tukuy qiru mana allita puquqtaqa kuchur itanqa ninaman.

¹¹“Chiqaptami nishaykillapa: Dyuspi kriyir uchaykillapata dijashaykillaparaykuqa yakulawan nuqaqa shutichishunillapa. Piru nuqamanta kusala mas pudirmiyjun shamuy chay-shuypaqami shutichishunqa-

llapa Dyuspa Santu Ispiritunwan, ninawan ima. Chaymi nuqaqa paypaqqa mana sirbinichu llanqinta urqur apanaylapaqmapis. ¹²Chaqa payqami palanta charikusha shamuyan. Chaymi trigunta limpu shumaqchar čhurakunanpi čhurakunqa. Nataq pajanta-shuypaqami mana maydiyapis wanuq ninawan limpu rupachinqa”.

Jesumi shutikuran
(Mr 1.9-11; Lc 3.21-22)

¹³Chaymantaqa Jesuspis Galileamanta riran riyu Jordanpi Juan shutichikuyashanman paytapis shutichinanpaq.

¹⁴Piru puntataqami Juanqa mana shutichinarcho kaynu niran:

—Qammi shutichimanaykipaq kusala allinqa. ¿Ashwanchu nuqa shutichishunaypaq shamunki? nir.

¹⁵Chaynu nitinmapis Jesusqa niran:

—Amami mana nirchu kananlla shutichimay. Chaqa chaynuqami Dyus tukuy munashanlata ruranapaq nimashanchiktaqa kumpliayashun nir.

Chaynu nir, Juanta allinta yarpuchitinmi, ¹⁶shutichiran Jesustaqa. Chaynu shutikur yakumanta yarfamuyatinlami syilu kičhakaran. Chaymi Jesusqa rikaran Dyuspa Santu Ispiritun payman uk palumitanu ishkimuqta. ¹⁷Chaymantami syilumanta-pacha, Dyus kaynu niqta uyaparan.

“Kaymi kusa munashay Wamrayqa. Paywanmi kusalata aligriyani” nir.

Jesusta dyablu uchakuchinanan
(Mr 1.12-13; Lc 4.1-13)

4 ¹Chaymantaqami Dyuspa Santu Ispiritunqa Jesusta aparan chunllaq lugarkunaman dyablu uchakuchiyta kamananpaq. ²Jesusqami kwarinta

b 4.1 Chaynu nirqami mana intrachimanchikchu Santu Ispirituqa Jesusta uchakuchiyta munaran nirqa. Ashwanmi chaynuqa aparan rikar kwintata qukanallapapaq, Jesusta dyablu michka uchakuchinatinmapis mana payqa uchakurchu shachinakaran nir.

unaq, kwarinta tutata ayunaran.
Chaymantami mallaqnaran. ³Chaymi
dyabluqa uchakuchiyta yarpur,
Jesusman qimikar niran:

—Chiqapta Dyuspa Wamran karqa,
kay rumikunata willay tantakunapaq
tikrakananpaq nir.

⁴Piru Jesusqa niran:
—Dyus nitin iskribikashakunapimi
nin:

‘Manami tantalamantachu
runaqa kawsayta puytin.
Ashwanmi Dyuspa shiminmanta
tukuy rimaynin llusqshiqa kasur
kawsanqa’ nir.

⁵Chaymantami dyabluqa Jesustaqa
aparan Dyus akrashan pwiblu Jerusalen-
man. Chaypiqami Dyusta adurananllapa
wasipa kusa unaqninman iqachir,

⁶niran:

—Chiqapta Dyuspa Wamran karqa,
kaymanta uraman kaçhakay. Chaqa
Dyus nitin iskribikashakunapimi, nin:

‘Dyusshi, angelninkunata
kaçhamunqa
kuytashunanpaq.
Chaynulla aypashuyanqashi
çhakikimapis ama çhachikanan-
paq ima rumikunalawanmapis’
nir.

⁷Chaynu nitinmi, Jesusqa niran:
—Dyus nitin iskribikashakunapimi
ninpis:

‘Amami Amituyki Dyus nishanllata
rurachir pukllaychu’ nir.

⁸Chaymanta-shuyapaqami dyabluqa
aparan uk kusala unaq may atun sirkaman.
Chaymantami kay pachapa tukuy pwiblu-
kunata iman kaqnintinta rikachir, ⁹niran:

—Qam qunqurir aduramatkiqami
tukuy kay rikashaykikunata qushayki
nir.

¹⁰Jesusqa niran:

—¡Ashuy, dyablu! Chaqa Dyus nitin
iskribikashakunapimi ninpis:

‘Adurar sirbiy
Amituyki Dyuslata’ nir.

¹¹Chaynu nitinmi dyabluqa
Jesusmantaqa ashuranna. Chayna chay
kutilla, Dyuspa angelninkunana shamur
ministishanpi yanaparan.

**Jesusmi Galileapi
yaçhachikuq qallariran**

(Mr 1.14-15;

Lc 4.14-15; 5.1-11; 6.17-19)

¹²Chaymanta Jesusqa yaçharan
Juanta karsilman itashallapa nir.

Chaymi riran Galilea lugarlawman.

¹³Chaypimi Nazaret pwiblupi kayarqa,
ashwan riran Capernaúm pwiblumanna
taq. Chayqami karan chay quça
qichqankuna Zabulonpa, chaynulla
Neftalipa unay ayllunkunapa pachan-
kuna kaq chay lugarkunapi. ¹⁴Tukuy
kaykunaqami pasaran Dyuspa rimaqnin
Isaías iskribishan kumplikananpaq.
Chaqa niqmi:

¹⁵“Zabulonpa, Neftalipa lugarnin-
kunapi taqkuna,
chaynulla mar yaku manyanpi,
chay riyu Jordanpa qichqanpi
taqkuna,

¹⁶chay Galilea lugarpi mana kriyishan-
rayku tutaparaqpi yupay taqkuna
rikaranllapa imanutaq rupaymaqa
kusalata llipyaran⁶ chaynuta.

Paykunaqami tutaparaqlapi kar
wanunanpaqna katinmapis,
imanumi Tayta Dyusqa paykunatapis
washayta munan nir rikachiran”.

¹⁷Chaymi Capernaúm pwiblupi taq
qallarishanmanta-pacha Jesusqa
yaçhachikuq qallariran kaynu nir:

---

c 4.16 Chay rupay llipyaraqqami Jesús karan. Pay manaraq achkirachikur çhamuyatin chay
lugarkunapi Dyusta mana kasurllapaqa llantullapi yupay taqllapa.

“Uchaykillapata dijar Dyusmanna tikrakayllapa. Chaqa syilumanta kaq mantakuq qallarinanpaqqami shipchamunna” nir.

**Jesusmi kwatru
piskadukuqkunata qayaran**
(Mr 1.16-20; Lc 5.1-11)

¹⁸Jesusqami Galilea atun quçhapa manyanta riyarqa, rikaran ishkey piskadukuq runakuna atun shikranllapata yakuman itaqta. Paykunaqami karan, Simón uknin Andreswan. Kay Simonmi Pedro shutiqpis. ¹⁹Chaymi Jesusqa niran:

—Shamuyllapa nuqawanna rinallapaq. Chaqa nuqaqami yaçhachishaykillapa piskaduta aypaq yupayna runakunata nuqapaq yaçhachir tantanaykillapapaq nir.

²⁰Chaynu nitingami, chay runakunaqa chay kutilla atun shikrankunata dijar, paywanna riranllapa. ²¹Piru mas naypaqman riyarqami Jesusqa qashan rikaran ishkey runakunata. Paykunaqami Zebedeupa wamrankuna, Santiago, Juan ima karan. Chaymi paykunaqa taytanwan uk yaku karrunpi atun shikrankunata kamkachiyanllapa. Chayna Jesusqa qayamuran paykunatapis. ²²Chaymi, chay kutilla paykunapis yaku karrunta, taytanta ima chaypi dijar, Jesuswanna riranllapa.

**Jesusmi achka runakunata
yaçhachiran**
(Lc 6.17-19)

²³Chaynumi Jesusqa Galileapa tukuy lugarninkunapi Israel runakuna tantakanllapa wasikunaman yaykur Dyuspa shumaq rimayninta yaçhachikur puriran, washakarna paypa mantakuyinpi kawsananllapapaq. Chaynullami runakunata allicharan tukuy qishayninmanta, nanayninkunamanta ima.

²⁴Chaymi Jesuspaqqa chay Siriapa tukuyta lugarninkunapi yaçharanllapana. Chaynu yaçharllapami, kusa riqchaq nanaywan, qishayninllapawan qischakaqkunata apamuranllapa. Chaynullami apamuranllapapis dyablupa yarpuyinwan kar qischakaqkunata, atakiwan kaqkunata, chaynulla chay mana kuyuyta puytiq kwirpuyjun kaqkunata ima. Piru Jesusqami tukuyлата allicharan. ²⁵Chaymi kusa achka runakuna Galileamanta, Decapolispa pwiblunkunamanta, Jerusalemmanta, Judeamanta, Jordanpa rupay iqamunanlaw lugarmanta ima, Jesusta kusata uyakuyta munar ikinpi puriqllapa.

Jesusmi uk sirkapi yaçhachikuran
(Lc 6.20-23)

5 ¹Chaynu achka runakunata rikarmi, Jesusqa sirkaman iqar taran. Chaymi chay yaçhakuqninkunapis payman qimikatin, ²kaynu nir yaçhachikuq qallariran:

³“Kusa shumaqmi kanqa, mayqanpis uchakushami kani nir masta Dyusninchikta maskaqkunaqa. Chaqa syilumanta kaq mantakuqwannami kanqallapa.

⁴ Kusa shumaqmi kanqa, waqaqkunaqa. Chaqa Dyusmi kunsulanqa llakishanmantaqa.

⁵ Kusa shumaqmi kanqa, chay mana kusa kani nir yarpuqkunaqa. Chaqa paykunami Dyus arnishan pachamatapis aypanqallapa.

⁶ Kusa shumaqmi kanqa, imuraspis Dyus munashanlata mallaqnaq, yakunaq yupay chiqap allinlata ruranaqkunaqa. Chaqa Dyusmi yanapanqa rurananpaq yarpuyashanllapataq.

⁷ Kusa shumaqmi kanqa, chay mayqanpis ima katinpis llakipakuqqa.

Chaqa Dyusmi paytapis llakipanqa.

⁸ Kusa shumaqmi kanqa, chay mayqanpis kusa allinla yarpuy-niyjun kaqkunaqa.

Chaqa paykunami Dyusta rikanqallapa.

⁹ Kusa shumaqmi kanqa, chay mayqanpis amana çhiqninakur kawsananllapapaq intrachikuqqa.

Chaqa Dyusmi paykunatapis chiqap wamranpaqna riqsinqa.

¹⁰ Kusa shumaqmi kanqa, chay mayqanpis Dyus munashannulla allinlata rurashanrayku qischakaqkunaqa.

Chaqa syilumanta kaq mantakuq-wannami kanqallapa.

¹¹“Kusa shumaqmi kankillapa nuqapi kriyishaykillaparayku runakuna qaryapar, riqchaq llullakunata willar ima qischashutinllapaqa. ¹²Chayraykumi ima katinpis kusalata aligriyar ima kuntintu kayllapa, unaq syilupi kusala shumaq imata aypanaykillapapaq nir yaçhar. Chaqa imanutaq kanan qamkunapa ikikillapapi purir qischashuyanllapa, chaynumi Dyuspa unay rimaqninkunatapis ruraranllapa”.

Kriyiqkunaqami kaçhi chaynulla lampara yupay

(*Mr 9.50; Lc 14.34-35*)

¹³Jesusqami niran:

“Imanutaq kaçhimaqa kusalata sirbin chaynu qamkunapis kankillapa kay pachapiqa. Piru imanupi kaçhi lampaq-yarqa mananami qashan shumaqchakayta puytinnachu. Chaynu mana sirbitinnaqami ashwan waqtaman itakushana puriqkuna saruçhanllapa.

¹⁴“Chaynullami imanutaq bilamaqa achkirachikun chaynu qamkunapis kankillapa kay pachapiqa. Chaqa uk pwiblu unaq sirkapi katinmaqa tukuyleri rikanllapa. ¹⁵Chaynulla uk bilata kachkarqa manami kajunpa rurinmanchu çhuranchik achkirachikunanpaqqa. Ashwanmi çhuranchik unaqlapi, tukuy chay wasipi kaqkunata achkirachinanpaq. ¹⁶Chayraykumi qamkunapis imanutaq uk bilamaqa achkirachikun chaynu tukuylawan kusa allinla ima kayllapa. Chaynu allinlata rurar kawsatkillapaqami, tukuy rikashuqkuna imanumi kawsanllapa nir kwintata qukar, unaq syilupi Taytaykillaqa Dyustana alabanqallapa.

Jesusmi yaçhachikuran Moisés mantakushanta

¹⁷“Amami qamkunaqa nuqapaq yarpunkillapachu, Moisés mantakushan-kunata, Dyuspa rimaqninkuna nishanta chinqachinanpaq shamusha kanqa nirqa. Chaqa manami chaykunata chinqachinaypaqchu shamusha kani. Ashwanmi tukuy chaykunataqa chiqapta kumplinaypaqna shamusha kani. ¹⁸Nishaykillapa: Syiluwana pacha kayatinllaqami, Dyus mantakushan-mantaqa manami uk puntituta, uk litralamatapis kitanqallapachu chay tukuy nishankuna kumplikananqaman. ¹⁹Chayraykumi, Dyus mantakushanta mayqanpis mana kasur ashwan ukkunatapis ama kasunanpaq nir yaçhachiqkunaqami syilumanta kaq mushuq-manta mantakutinqa, mana kwintachakashanachu kanqa. Nataq chay mayqanpis Dyus mantakushanta allita kasur, wakinkunapis kasunanpaq yaçhachiqkuna-shuyapaqami syilumanta kaq mantakutinqa kusala shumaqta riqsikashana kanqa. ²⁰Chaymi nishaykillaqa: Moisés mantakushanta yaçhar

yaĉhachikuqkuna, chaynulla fariseo runakunaqami Dyuspaq intrakarmapis mana tukuy shunqunwan kasunllapachu. Piru kuytawkish qamkunapis paykuna yupayma tukuyatkillapa. Ashwanmi syilumanta kaq mantakuyashanman yaykunaykillapapaqqa tukuy shunquykillapawan Dyus munashanlata rurayta ministinkillapa”.

Jesumi yaĉhachikuran ama piñakunanllapapaq

(Lc 12.57-59)

²¹Chaynullami niranpis:

“Qamkunaqami uyapashaykillapa rukuykillapakunata Moisés unaylla kaynu nishanta: ‘Amami wanuchikunkillapachu. Chaqa mayqanpis wanuchikuqqami, kusala manchaypaqta kastigakashana kanqa’ nir. ²²Piru ashwan nuqa-shuypaqa nishaykillapa: Mayqanpis ukninkunawan piñakuqqami kastigakashana kanqa. Chaynulla mayqanpis ukninta ima nir jurapaqta-shuypaqami kusa mas karguyjun kaqkuna rikar yaĉhar kastiganqa. Nataq chay ukninta mana allinpaq riqsir qaryapaqta-shuypaqami Tayta Dyusna rikar infyirnupi tukuy tyimpupaqa kastiganqa nir.

²³“Piru imanupi ufrindaykita altarman apar ĉhurayar, yarpunkiman mayqan ukniki qamwan piñakusha nir.

²⁴Chaynu katingami chay ufrindaykita chay altarpa naypanlapi dijar, rinkiraq chay uknikiwan, shumaqchanakuq. Chaymanta chaynu uknikiwan shumaqchanakusha kar-shuypaqa rinki chay altarman ufrindaykita Dyusninchikpaq ĉhuraqqa.

²⁵“Chaynulla imanupi mayqan ima mana allinta rurashayki nir uchachashuyatinga, manaraq jwisunaman qayachishuyatin parlar shumaqchana-kuyllapa. Chaqa mana chaynu ruratki

jwisman qayachishutingami, chay jwisqa gwardyakunaman qukushutin karsilmanna apashunmanllapa. ²⁶Chaqa chiqaptami nishayki: Chay karsilpina karqami mana dasqa llusqshimunkichu, tukuy imata rurashaykipaq limpu pagrakunaykikaman nir”.

Jesumi yaĉhachikuran ama ukwan ukwan pununanllapapaq

²⁷Jesumi niranpis:

“Qamkunaqami allita uyapashaykillapa Moisés unay kaynu nishantaqa: ‘Runa kar, manaqa warmi karmapis masayjunna karqa, amami ukwan ukwan pununkillapachu’ nir. ²⁸Piru nuqa-shuypaqami nishaykillapa: Mayqanpis uk warmita rikar paywan kayta munarqami yarpuyinpiqa uchakushana nir.

²⁹“Chayraykumi, allilaw nawiki imata rikachir uchakuchishutinga urqur itakuy karukaq qammantaqa. Chaqa allinmi kanqa kwirpuykupa uk partin kaqta itakunaykipaq tukuylla kwirpuyki tukuy tyimpupaq infyirnupi qischakananmantaqa. ³⁰Chaynulla allilaw makiki uchakuchishutinpis, pitir itakuy karukaq qammantaqa. Chaqa allinmi kanqa kwirpuykupa uk partin kaqta itakunaykipaq tukuylla kwirpuyki tukuy tyimpupaq infyirnupi qischakananmantaqa.

Jesumi yaĉhachikuran runa warminta dijanaqkunapaq

(Mt 19.9; Mr 10.11-12; Lc 16.18)

³¹“Chaynullami Moisesqa niqpis:

‘Mayqan warmiyjun kayar, manana warminwan kanarqa karguyjunkunapi uk kartata rurar warminta qurqashi dijayta puytin’ nir. ³²Piru kananqami nishaykillapa: Uk runa, warmin mana mayqanwan punusha ima katin yanqallamanta dijarqami, uchakunanta

munaq yupayna dijayan. Chaynulla mayqanpis chay yanqallamanta itakukasha warmiwan kasarapismi kusala saqrata uchakuyan”.

**Jesusmi yaĉhachikuran ama
jurananllapapaq**

³³Chaynullami Jesusqa niranpis:
“Qamkunaqami uyapashaykillapa Moisés unay rukuykillapakunata kaynu nishanta: ‘Imata ruranyakipaq Dyusninchikpa shutinpi jurarqa kumpliyllapa’ nir. ³⁴Piru kananqami nishaykillapa: Amami imalapaqpis juranllapachu nir. Chaynulla amami syilupaq rimar imaqa jurayllapachu. Chaqa syilupaqi Dyusninchik tar mantakunan. ³⁵Chaynulla amami pachapaq rimarmapis jurayllapachu. Chaqa pachaqami Dyusninchikpa ĉhakin shanan. Amami Jerusalén pwiblupaq rimarmapis jurayllapachu. Chaqa Jerusalén pwiblupami mantamaqninchik Dyuspa pwiblun-ari. ³⁶Amami jurayllapapischu umaykillapapaq rimarpis. Chaqa manami puytinkichu uk aqchaykillapalamatapis yuraqpaq, manaqa yanapaq tikraytaqa. ³⁷Ashwanmi juranaykillapamantaqa imapaqpis ‘Chiqap’ nitkillapaqa, chiqap kanqa. ‘Mana’ nitkillapapis, mana kanqa. Chaqa mayqanpis jurar imata arnikuqqami dyablu munashannuna rimar arnikuyan.

**Mayqan imata ruramashapis amami
chayllata rurashunchu**
(Lc 6.29-30)

³⁸“Qamkunaqami uyapashaykillapapis Moisés unay kaynu nishantaqa: ‘Nawipaqqa kanqa uk nawi. Kirupaqpis uk kiru’ nir. ³⁹Piru nuqaqami nishaykillapa: Mayqan ima mana allinta rurashutinqa, amami qampis ima mana allintaqa rurankichu. Ashwanmi mayqan allilaw qaqlaykipi takashu-

tinga uklawtapis rikachiy nir. ⁴⁰Chaynulla mayqan qayachishur kamsaykita kitashunatinga, dijay punchuykitapis apanqa. ⁴¹Chaynulla mayqan ‘Apay kargayta kaymanta wakkaman’ nir, amalas apachishunatinga, ashwan chay nishushanmantaqa mas larguta apay. ⁴²Chaymi mayqanpis imalata mañashutinqa, quy. Chaynullami mayqan imalata pristanaykipaq mañashutinpis amami das tikrarak rinkichu.

**Ĉhiqnimaqninchiktami
llakipashunllapa**
(Lc 6.27-28, 32-36)

⁴³“Chaynullami uyapashaykillapapis Moisés unay kaynu nishantaqa: ‘Qamkunawan shumaq kaqkunata llakipar, ĉhiqnishuqkunata-shuyapaqa ĉhiqniy’ nir. ⁴⁴Piru nuqaqa nishaykillapa: Ĉhiqnishuqkunataqa llakipar shumaqta rikayllapa. Chaynulla Tayta Dyusman mañakuyllapa mana allinta rurashunanllapapaq ikikillapapi puriqkunapaq ima nir. ⁴⁵Chaynu ruraraqami qamkunaqa unaq syilumanta Taytaykillapa Dyuspa chiqap wamran-kunana kankillapa. Chaqa pay nitinmi rupaymapis achkirachikamun allin kaqkunapaq, chaynulla mana allin kaqkunapaqmapis. Chaynulla pay nitinmi tamyamapis ishkimun allinta ruraqkunapaq, mana allinta ruraqkunapaqmapis. ⁴⁶Chaqa qamkunata llakipa-shuqkunatalata llakiparqa ¿imatani Dyusmantaqa aypankillapa? Chaqa Dyusta mana kasuq, Roma pwiblupaq impwistuta kubraquqkunapismi mayqan paykunata llakipaqtata llakipanllapa. ⁴⁷Chaynulla chay mayqanpis qamwan allin kaqlata saludarpis ¿imatataq shumaqtaqa rurayankillapa? Chaqa Dyusta mana kasuq runakunapismi chaynu rurantllapa. ⁴⁸Ashwanmi qamkunaqa imapipis allinla kayllapa

imanuĉhi unaq syilupi Taytaykillapa Dyus kusa allinla chaynu”.

Limusnawan yanapakurqa amami parlakunkillapachu

6¹Jesusqami niranpis:
“Tukuy ima allin kaqtaqami imuraspis rurayllapa. Amami runakuna rikamananpaq nir paykunapa naypanlapichu rurankillapa. Chaynu runakunala alabashunanllapapaq ruraytkillapapaq imanunari unaq syilumanta Taytaykillapamaqa chay shumaq imata qushunanllapapaq karan chaytaqa qushunqallapa.

²“Chayraykumi mayqan ministiqkunata yanaparpis amami imanutaq Dyusta yanqa kasuq tukuqkuna kusalata alabakar parlakunllapa chaynuqa puriyllapachu. Chaqa paykunaqami chay Israel runakuna tantakananllapa wasikunapi, waqtakunapi ima parlakur purinllapa, runakuna paykunapaq shumaqta rimananllapalapaq. Chaymi nishunillapa: Paykunaqami chay runa masinkuna alabashanlawanna kidanqallapa nir. ³Chayraykumi qamkuna mayqanta ima ministishanpi yanaparqa amami chay kusala riqsinaykimatapis parlankichu. ⁴Chaynu imata yanapakur mana imatapis rimatkiqami, Taytayki Dyus rikashurqa kusala shumaq imatana qur yanapashunqa.

**Jesusmi yaĉhachikuran
Dyusman mañakunapaq
(Lc 11.2-4)**

⁵“Qamkuna Dyusman mañakurqa, amami Dyusta yanqa kasuq tukuq runakuna yupayqa kayllapachu. Chaqa, paykunaqami chay tantakananllapa wasikunapi, chay may iskinakunapi ima sharla Dyusman mañakuyta kusalata munanllapa. Chaynuqami paykunaqa ruranllapa runakuna rikar alabanan-

llapalapaq. Chaymi nishunillapa: Paykunaqami chay runa masinkuna alabashanlawanna kidanqallapa nir. ⁶Piru qam mañakurqami wasikiman yaykur, punkuykita kirpakur Taytayki Dyus chaypi qamlawan kaqman mañakunki. Chaynu ruratki chay qamlawan kaq Dyusniki rikashurqami kusala shumaq imata qur yanapashunqa.

⁷“Chaynulla qamkuna Dyusinichikman mañakurqa amami kutir kutir chayllata rimarqa mañakuyllapachu, imanutaq Dyusinichikta mana riqsiq runakunamaqa tukun chaynuqa. Chaqa paykunaqami yarpunllapa chaynu kusalata rimapakutin-qashi Dyusqa mas uyapayanqa nir. ⁸Chaymi qamkunaqa ama chay runakuna yupayqa kayllapachu. Chaqa Taytaykillapa Dyusqami ima ministiyashaykillapatapis yaĉhayanllana manapis mañakuyatkillapa. ⁹Chaymi ashwan qamkunaqa kaynu mañakunkimanllapa:

Unaq syilupi Taytayllapa,
qammi kusa allinpaq riqsikanki.

¹⁰ Shamuy-ari qamla kay pachapiqua mantamanaykillapapaq.

Qam munashaykinullami kay pachapi rurakanqa imanuĉhi unaq syilupi ruranki chaynulla.

¹¹ Kananllami chay ministiyashayllapa mikuytaqa qumayllapa.

¹² Mana allinta rurashayllapamantapis pirdunamayllapa, imanuĉhi nuqakunapis mana allinta ruramatinllapapis pirdunanillapa chaynulla.

¹³ Amami uchakunayllapapaqqa dijamankillapachu.

Ashwanmi chay riqchaq mana allinkunamantaqa washamayllapa.

[Chaqa qammi tukuy imata puytinki;

kusala shumaqpaq riqsikanki;
chaynulla tukuy tyimpupaq
mantakunki ima nir.

¡Chaynumi kanqa!]

¹⁴“Chaqa qamkunata ukkuna ima mana allinta rurashutinllapa pirdunatkilapagami, unaq syilupi Taytaykillapa Dyuspis pirdunashunqallapa. ¹⁵Piru qamkuna mana ukkunata pirdunatkilapaga manami Taytaykillapa Dyuspis uchakushaykillapamantaqa pirdunashunqallapachu.

Jesumi yaĥachikuran ayunupaq

¹⁶“Chaynulla qamkuna ayunarqa, amami kusa kwashalla tikrakarchu purinkillapa imanutaq Dyusta yanqa kasuq tukuq runakuna, tukunllapa chaynuqa. Chaqa paykunami chaynu kwashalla tukunllapa runakuna rikar, ayunayan ninanllapalapaq. Chaymi nishunillapa: Paykunaqami chay runa masinkuna alabashanlawanna kidanqallapa nir. ¹⁷Chaymi ashwan ayunarqa, alli qaqlitaykillapata paqakur, shumaq ñaqsakur kamakayllapa. ¹⁸Chaynu ruratkilapagami mana mayqanpis kwintata qukanqallapachu ayunayankillapa nirqa. Nataq Taytaykillapa Dyus qamkunawan chaypi kaqmi, yaĥayanqa chay ayunayashaykillapapaqqa. Chaynami ashwan kusala shumaq imata qur yanapashunqallapa.

Syilumanta imanchikkunapaq yarpushunllapa

(Lc 12.32-34; 11.34-36; 16.13)

¹⁹“Amami kay pachapi kaq imaykilapataqa tantakunkillapachu. Chaqa kay pachapi kaq imaykillapagami pumpir, muqusyar ima, limpu tukukan. Chaynulla suwakuqkunamapis wasikunaman yaykur suwakunllapa ima. ²⁰Ashwanmi kay pachapi kaq imaykillapapaq yarpunaykillapapachu.

mantaqa unaq syilumanta kaq imaykilapapaq yarpur Dyus munashanlatana rurar kawsayllapa. Chaqa syilumanta kaq imaykillapaga manami pumpir, muqusyar ima tukukanlamapischu.

Chaynulla manami chaymanqa suwakuqkunamapis yaykunchu. ²¹Chaymi nishaykillapa: Qamkuna kay pachamanta kaq imaykikunalata chapar yarpuyatkillapaga kay pachamanta kaq imakunalapi kanqa yarpuynikillapaga. Nataq unaq syilumanta mana tukukaq imaykillapapaq chapakur yarpuyatkillapa-shuypaga syilumanta kaq imaykilapalapi kanqa yarpuynikillapaga.

²²“Allita yarpuyllapa: Nawikillapa imanutaq bilamaqa kusala shumaq allinta achkirachikun chaynu kwirpuykillapapi katinqa, tukuyla kwirpuykillapaga kusala shumaqta achkirachikuq yupaylana kanqa. ²³Piru nawikillapa kusala mana allin kashanrayku kay pachamanta kaq imakunalapaga yarpuchishutin-shuypagami kwirpuykillapapis tutaparaq intirupina kayanqa. Chaynuqami achkirachikunaykillapamantaqa ashwan tutaparachikuyankillapana kanqa. Chaymi ashwan chaynu karqa mana imalatapis Dyusninchikpaqmaqa intrakayankillapachu kanqa.

²⁴“Nishaykillapapis: Manami mayqan sirbikuqpis ishkey runata chay kutilla sirbiytaqa puytinchu. Chaqa uknintami munayanqa, nataq ukninta-shuypaga ĥiqniyanqa. Manaqa uknintaqa allinta rikayanqa, nataq ukninta-shuypaga musyayanqa. Chaynulla manami allinchu Dyusninchikta sirbiyar chay kutilla qillayninchiklapaq chaynulla wakin imanchikkunapagaq yarpur kawsanapapaqqa.

Dyusmi wamrankunataqa kuytan

(Lc 12.22-31)

²⁵“Chayraykumi nishunillapa: Amami qamkunaqa yarpupakunkillapachu,

imataraq mikur, upyar kawsashaq nirqa. Chaynulla amami yarpupakunkillapapischu imataraq mudakushaq nirmapis. ¿Chaqa manachu yačhankillapa chay kawsanaykillapa, chaynulla kwirpuykillapaqa masta sirbin mikuymanta, račhpamantaqa nir? ²⁶Rikayllapa pari kuritukunata. Paykunaqa manami tarpukur urqkunllapalamapischu. Chaynulla manami mikunanllapata čhurakunllapalamapischu. Piru, imanutaq ashwan unaq syilupi Taytaykillapa Dyusqa paykunataqa qaran ima. ¿Allita yarpuyllapa, qamkunaqami chay kurukunamanta ashwan kusa masta sirbinkillapa! ²⁷Chayraykumi tapushaykillapa: ¿Chaynu kusalata yarpupakurqachu, imanu kashaykillapamantaqa midyu mitrullataqa winayta puytinkimanllapa? ¡Manami!^d

²⁸“Chaynu katinga, ¿imapaqtaq qamkunaqa kusalata yarpupakunkillapa mudanaykillapapaq imaqa? Allita kwintata qukayllapa, imanutaq liryukunamaqa muntipi winar, mana trabajanchu chaynulla mana puchkakanlamapischu.

²⁹“Piru paykunaqami kusala shumaqta tuktukustunmapis. Chaymi nishaykillapa: Mantakuq Salomonmapis kusala čhanyijun račhpanwan mudakurmapis manami chay tuktitukuna yupayqa lusiranchu. ³⁰Chaqa Dyus kanankuna chay tuktitukunata winachir kusa shumaqta lusichitinmapis, allaqkunaqa rupar imana tukukanqallapa. Chaynu karmi qamkunataqa ashwan kusala mas shumaqta ima mudachishuyanqallapa. Piru chaynu yačharqa, ¿imapaqtaq Dyusninchikpi manaraq allita kriyinkillapa? ³¹Chay-

rayku ama llakiyllapachu ‘¿Imatana mikushun? ¿Imatana upyashun? ¿Imanuna mudakushun?’ nir imaqa. ³²Chaqa tukuy chaykunapaqqami Dyuspi mana kriyiqkuna chaynuqa yarpupakur kawsanllapa. Piru qamkunapaqqami unaq syilupi Taytaykillapa yačhayanna, imatami ministinkillapa nirmapis. ³³Chayraykumi, tukuy imakunapaq yarpur llakinaykillapamantaqa, ashwan Taytanchikllapa Dyus tukuyta mantakushanrayku, paylata maskar munashannula allinta rurar kawsayllapa. Chaynu kawsatkillapapaqami Taytaykillapa Dyusqa tukuy ministishaykillapapi yanapashunqallapa. ³⁴Nishaykillapapis: Amami allaqmantaqa imaraq pasamanqa nirqa yarpupakunkillapachu. Chaqa chay allaqmanta diyapismi čhamunqana chay diyallapi ima kaqpaq yarpunaykillapapaqqa. Allita yačhashanchikllapanu, diyakunami shamun imanuraq kashaq nir chay diyallapi yarpunapaq.

**Amami uknikita jwis
yupay rikar yačhankichu**
(Lc 6.37-38, 41-42)

7 ¹“Amami uknikikunata rikar yačhankillapachu, Dyus qamkunatapis ama rikar yačhashunanllapapaq. ²Chaqa ukkunata rikar yačhatkillapaqa, chaynullami qamkunatapis Dyusqa rikar yačhashunqallapa. Chaynulla imanu ukkunata rikatkipis, chay rikashaykinullami Dyusqa qamkunatapis rikar yačhashunqallapa. ³¿Chaqa imapaqtaq uknikipa nawinpi usulsitu tayan chayta rikaq čhurakanki, qampa nawikiپی atun qiru tayan chayta naypaqta mana lluqshichirqa? ⁴Chaymi qampa nawikiپی

---

d 6.27 Kaynupismi intrakayta puytinchik: ¿Chaynu kusalata yarpupakuyatkillapa wanunaykillapapaq ura čhamutinqachu uk diyallataqa mas kawsayankillapa kanqa? ¡Manami!

uk atun qiru tayatinga, ¿imanutaq uknikita ninkiman: ‘Nawikipi usulsitu tayan chayta llushichishaq’ nirqa? ⁵¡Kusa allin tukuq runa! Puntataqa chay nawikipi atun qiru tayan chaytaraq llushichiy. Chaymantaraqmi chay uknikipa nawinpi tayan chay usulsitu-taqa allita rikar llushichimuyta puytinki.

⁶“Chaynulla nishunillapapis: Amami Dyusninchikpa shumaq rimayninta willankillapachu chay kusala marraju allqu yupay runakunataqa. Chaqa imanupiqakish piñakurmana llakiypaqta qischashunmanllapa. Chaynulla chay kuchi yupay runakunataqa amami willankillapapischu. Chaqa paykunaqami mana kwintachar limpu saručhar-mana dijanman.

**Mañakushun maskakushun
punkuta takashun ima**
(Lc 11.9-13; 6.31)

⁷“Dyusman mana shaykuq mañakuy-llapa; paymi qushunqallapa. Tukuy ministishaykillapata maskayllapa; Dyusmi tarichishunqallapa. Chaynulla punkumanta mana shaykuq qayakuy-llapa. Chaymi payqa punkunta kičhar yanapashunqallapa. ⁸Chaqa mayqan mañakuqismi tarikun mañakuyashan-taqa. Chaynulla mayqan maskakuq-pismi, tarin maskayashantaqa. Punkupi mayqan kusalata shachinakur qayaku-tinpismi, punkunta kičhar yanapanllapa ima.

⁹“¡Ma nimayllapa! ¿Wamrayki tantata mañashutinllapaqachu rumita qunkimanllapa? ¹⁰¿Manaqa wamrayki piskaduta mañashutinllapaqa, largu kurutachu qunkimanllapa? ¡Manami! ¹¹Chaqa qamkuna kusala malu runakuna karmapismi, wamraykillapa-taqa allin imakunata qunkillapa. Chaymi ashwan ¡unaq syilupi Taytayki-

llapamaqa kusala shumaq imakunata qushunqallapa payman mañakutki-llapaqa!

¹²“Chaynullami nishaykillapapis: Wakinkuna qamkunawan shumaq kananta munarqa, qamkunapis shumaqta rurayllapa paykunawanqa. Chaynu ruraraqami kusala allintana rurayanki, Moisés mantakushannulla, chaynulla Dyuspa unay rimaqninkuna iskribishannulla ima.

**Kiçhkila punkitutami
yaykushunllapa**
(Lc 13.24)

¹³“Allita yarpurmi, chay kiçhkila kaq punkituta pasar rinkillapa Dyusninchik-man rinarqa. Chaqa chay tukuy tyimpupaqna rir qischakanapaq kaq punkuqami kusala atun chaynulla chay nanpismi, kusala anchu ima. Chaynu katinmi kusala achka rinqallapa chaylawtaqa. ¹⁴Piru Dyusninchikwana rir tukuy tyimpupaq kawsanapaqqami kusa kiçhkila punkitu, chaynulla kiçhkila nansitu ima. Chaynu katinmi aykala chaylawtaqa yaykur rinllapa.

**Qirukunatami puquyninmanta
riqsinchik**
(Lc 6.43-44)

¹⁵“Allitami kuytakankillapa chay llullakur Dyusninchikpaq parlakuq tukuq runakunamantaqa. Chaqa paykunaqami qamkunamanqa shamunqa imanutaq uyshitakunamaqa kusala mansitu chaynu. Piru alli yaçhaymantaqami kusala manchaypaq atun surrukuna kanqallapa. ¹⁶Chaymi qamkunaqa tukuy imata rurayashanla-manta das riqsiyta puytinkillapa imanunirmapis. Chaqa ubapa puquynintaqa manami kashakunamantachu pallanchik. Chaynulla Iguspa puquynin-tapis manami shankakunamantachu

pallanchik. ¹⁷Piru tukuy allin qirukunaqami shumaqta puqun. Nataq chay mana allin qirukuna-shuypaqami mana allintachu puqun. ¹⁸Chaqa allin qiruqami mana puytinchu mana allinta puquytaqa. Chaynulla mana allin qirupis manami shumaqtaqa puquyta puytinchu. ¹⁹Chaymi, tukuy qirukuna mana allinta puquqtaqa kuchur ninaman itar rupachinchik. ²⁰Chayraykumi qashan nishaykillapa: Tukuytami ima rurashankunalamanta allita rikar riqsinkillapa nir.

**Dyus mantakuyashanmankish
mana yaykutkillapachu**
(Lc 13.25-27)

²¹“Manami tukuylla ‘Amituy, Amituy’ nimaqkunaqa, Dyus unaq syilupi mantakuyashanmanqa yaykunqachu. Ashwanmi, unaq syilupi Taytay munashanlata ruraqkuna yaykunqallapa. ²²Chaqa chay diyapiqami nimayanqallapa: ‘Amituy, Amituy, nuqakunami qamlapaq kusata parlakurayllapa. Chaynulla qampa shutikiwanmi runakunamanta dyablupa yarpuninta itakurayllapa. Shutikiwanmi achka milagrakunata rurarayllapa’ nir ima. ²³Piru nuqaqami paykunataqa nishaq: ‘Manami maydiyapis riqsishushachu kani. ¡Ashuyllapa nuqamanta, mana allinta ruraqkuna!’ nir.

Ishkay wasipa simintun
(Lc 6.46-49; Mr 1.22)

²⁴“Chayraykumi, chay mayqanpis nuqa nishayta uyakur kasuqtaqa kumparashaq uk runa kusa allinlata yarpuqmaqa wasinta shachinanpaqqa allita yarpur, rumipa ananmanta shachiran chaywan. ²⁵Chaymi tamiya shamutin, riyukuna achkayar, wayramapis wakmanta, kaymanta wasilaman

pukakamurmapis mana ratachiranchu. Chaqa alliri shachisha karan rumipa ananmanta. ²⁶Piru nuqa nishayta uyakur mana kasuqta-shuypaqami kumparashaq imanutaq uk yaru runamaqa mana allita yarpur wasinta shachiran ushya aqupa ananlamanta chaywan. ²⁷Chaymi tamiya shamutin, riyukuna achkayamuran. Chaynulla wayra wakmanta kaymanta chay wasiman pukakamutinmi chay wasiqa limpu limpu pampalla rataran”.

²⁸Chaymi chaynu Jesús rimar tukchitinnapa, tukuylla chaypi kaqkunaqa dispantakaranllapa chay imanu yačhachikushanrayku. ²⁹Chaqa Jesusqami paylla kusata mantakur ima yačhachikuran, manami Moisés mantakushanta yačhar yačhachikuqkuna yupaychu.

**Jesusmi allicharan
uk ismuyaq runata**
(Mr 1.40-45; Lc 5.12-16)

8 ¹Jesús chay sirkamanta ishkimutinqami, kusala achka runakuna ikintariranllapa. ²Chaymantaqami uk runa ismuyaq kwirpuyjun payman qimikar naypanpi qunqurikur niran:

—Taytituy, llakipamayarqa allichamay-ari kay qishayniymantaqa nir.

³Chaynu nitinqa, Jesusqa makinwan kamar niran:

—Munanimi allianaykita. Kananlla alliyay nir.

Chaymi chay kutilla chay ismuyaq kwirpuyjun runaqa, alliyaran qishaynimantaqa. ⁴Jesusqami niranpis:

—Amami mayqantapis willankichu. Ashwanmi rir qimikay kuraman. Chaymi apanki ufrinditaykita Moisés mantakushannulla. Chayna tukuy yačhananllapapaq qishaynikimantaqa alliyashaykina nir.

**Jesumi allicharan suldadukunapa
mantaqinpa sirbikuqninta**

(Lc 7.1-10; Jn 4.43-54)

⁵Chaymanta Capernaúm pwibluman Jesús yaykutin, Romamanta suldadukunapa uk mantaqnin, qimikaran payta rugaq. ⁶Chaymi niran:

—Taytituy, sirbikuqniymi wasiypi qishaq. Manami kwirpunqa kuyuylama-tapis puytiyanchu. Ashwanmi kusala saqra nanaywan qischakayan nir.

⁷Jesusqa niran:

—Rishaqmi allichaq nir.

⁸Chaynu nitin, chay suldadukunapa mantaqninga niran:

—Taytituy, nuqa mana kwintachaypaqla kashayraykumi mana allinchi wasiymanraq rir yaykunaykipaqqa. Ashwanmi kayllamanta ‘Alliyanqa’ niy, chay sirbikuqniyqa alliyanapaq. ⁹Chaqa nuqallatami mantamaqniykuna mantaman. Chaynulla nuqapis wakín suldadukunata mantani. Chaymi mayqannintapis ‘Riy’ nitiyqa, rin. Ukta ‘Shamuy’ nitiypis, shamun. Chaynulla sirbiquintapis imata ruranapaq kachatiypis ruran.

¹⁰Chaynu nitin uyaparmi Jesusqa kusa dispantakashalla aligriyaran. Chaymi chay wakín ikinta riqkunataqa niran:

—Chiqaptami nishaykillapa: Tukuyla Israel pwiblupiqqa manami mayqantapis kay runa yupay allita kriyiqtaqa tarishachu kani. ¹¹Chaymi nishaykillapapis: Achka jwira runakunami shamunqallapa rupay iqamunanlawmanta, rupay iqananlawmanta ima. Chaymi paykunana tayanqa pulla mikuq Abrahamwan, Isaacwan, Jacobuwan syilumanta kaq mantakuyashan luryanpi kananpaq karan chaykunaqami, itakukayanqa waqta tutaparaqla infyimanna. Chaymi chaypina kusala mana agwantaypaqta qischakar qaychakushanrayku kirunmatapis richyachinqallapa.

¹³Chaymantami Jesusqa chay suldadukunapa mantaqninga niran: —Riyana wasikiman. Qam kriyishaykinullami wasikipiqa rurakanqa nir.

Chaynu Jesús nitinlami, chay kutilla sirbikuqninga alliyanana.

Jesumi allicharan

Pedrupa swigranta

(Mr 1.29-31; Lc 4.38-39)

¹⁴Jesusqami riran Pedrupa wasinman. Chaypimi Pedrupa swigranta tariran, mantanpi qishaq usuraqta. Kusala rupawanmi karan. ¹⁵Chaymi Jesusqa, chay warmisitataqa makinmanta kamaran. Chayna chay rupaqa dijaranna. Chaymantami ashwan chay warmisitaqa sharikur paykunata qaraqna qallariran.

Jesumi achka

qishaqkunata allicharan

(Mr 1.32-34; Lc 4.40-41)

¹⁶Tutapatinnaqa Jesusman achka runakuna dyablupa yarpuyinwan kaqkunata apamuranllapa. Piru Jesusqami rimarla chay dyablupa yarpuyin runakunapi kaqtaqa itakuran. Chaynullami allicharanpis tukuyla qishaq kaqkunataqa. ¹⁷Tukuy kaykunagami chaynuqa pasaran Dyuspa rimaqnin Isaías kaynu nishan kumplikananpaq. Chaqa kaynumi nisha kayaq:

“Paylla nanayninchikkunata urquran.

Chaynulla paymi qishayninchikkunatapis aparan” nir.

Jesumi paywan

rinaqkunata kaynu nín

(Lc 9.57-62)

¹⁸Uk diyapimi Jesusqa achka runakunapa rurinpi rikariran. Chaymi yachakuqninkunataqa kaynu niran: Pasashunllapa chay quchapa chimpanman nir. ¹⁹Chaymantaqa Moisés

mantakushankunata yaĉhar yaĉhachikuq runami Jesusman qimikar niran:

—Yaĉhachikuq Taytituy, mayta ritkipismi pullayki rinayani nir.

²⁰Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—Surrkunami maĉhaynijjun pununapaqqa. Chaynulla pariĉ kurukunapis qushayjun ima. Piru Dyusmanta Shamuq Runapaq-shuyapaqami mana kanchu maylapipis umanta sintikuchinanlapaqmapis nir.

²¹Chaynu nitinmi yaĉhakuqninkunamanta ukqa kaynu niran:

—Taytituy, dijamay rishaq taytay wanutin pampaqraq. Chaymantanami rishun nir.

²²Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—Kusa allinmi kananlla nuqawan rinaykipaq. Chaqa nuqapi mana kriyiqkunaqami imanutaq wanushakunamaqa chaynu. Chaymi dijay wanushakunaqa paykunapurana pampanakunqa nir.

**Jesumi wayrawan yaku
maqchikayatin qasillachiran**

(Mr 4.35-41; Lc 8.22-25)

²³Chaymantami Jesusqa yaĉhakuqninkunawan yaku karruman iqar riranllapana.

²⁴Chaynu riyatinllapami chay quĉha yakuqa kusata wakman kayman maqchikaq qallariran. Chaymi chay yaku karrutaqa pampanayaranna. Piru chaykamanqami Jesusqa punuyaran. ²⁵Chaymi yaĉhakuqninkunaqa rikĉhachiq rir niranllapa:

—¡Taytituy, washamayllapari! ¡Yaku rurimanmi chinqayanchikllapana! nir.

²⁶Chaynu rikĉhachitinllapami Jesusqa niran:

—¿Imapaqtaq kusalata manchakunkillapa? ¿Qamkunaqami manaraq allitaqa kriyimankillaparaqchu! nir.

Chaynu nirnaqami, sharir wayrawan yakutaqa willatinla limpu limpu

qasillaran. ²⁷Chaynu rurashanraykumi kusa dispantakashalla paykunapura tapunakuyaqllapa:

—¿Kayqa, imanu runa katintaq wayrawan yakumapis kasunqa? nir.

**Gadaramanta dyablupa
yarpuyinwan ishkay runakuna**
(Mr 5.1-20; Lc 8.26-39)

²⁸Chaymanta Jesusqa chay quĉhapa uklaw manyan Gadara shutiĉ lugarmanta ĉharan. Chaymi chay lugarmantaq dyablupa yarpuyinwan kaq ishkay runakuna, pantyunmanta lluqshir, payman qimikaran. Chay runakunaqami kusala saqra manchaypaqta tukuqllapa. Chaymi chay lugartaqa mana mayqanpis pasayta puytiqllapachu. ²⁹Piru Jesusta rikarqami, kaynu nir qayĉhakuq ĉhurakaranllapa:

—¡Dyuspa Wamran Jesús, amami nuqakunamanqa yakapakamuychu! ¿Chaqa qamqachu manapis jwisyu diya ĉamuyatinraq kananlla shamushayki qischamaqllapa? nir.

³⁰Piru chay kayashanllapamanta largukaqimi achka kuchikuna shitqakuyaranllapa. ³¹Chaymi chay dyablupa yarpuyinqa, Jesustaqa kaynu nir rugaranllapa:

—Kay runakunamanta lluqshichir itakumarllapaqa, dijamayllapa chay achka kuchikuna kan chayman yaykunayllapapaq nir.

³²Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—Riyllapa nir.

Chaynami chay dyablupa yarpuyinqa runakunamanta lluqshir kuchikunamanna yaykuran. Chaymi kuchikunaqa chay kutilla kusalata kallpar, qaqata rishannu quĉhaman ratar ĉhuqar wanuranllapa.

³³Nataq chay kuchikunata michiqkunaqami alsakar riranllapa. Chaymi pwibluman ĉharqa imanu chay dyablupa yarpuyinwan kaq runakuna pasashantaqa tukuyta parlaranllapa. ³⁴Chaymi chay

kutilla pwiblumanta kaq runakunaqa lluwshir riranllapa Jesús kayashanmanqa. Chaynu Jesusta chaypi rikarllapami kusalata rugaranllapa kay lugarniyllapamantaqa wakaq tukuy nir.

Jesumi mana kuyuyta puytiq runata allicharan

(Mr 2.1-12; Lc 5.17-26)

9¹Chaymantaqami Jesusqa uk yaku karruman iqar, quçhapa ukław chimpanman pasar pwiblunllaman çharan.

²Chaypina katingami uk mana kuyuyta puytiq kwirpuyjun runata, uk parapi usurachir wintusha payman çhachiranllapa. Chaymi Jesusqa paypi kusalata kriyiqllapata rikar, chay qishaqtaqa niran: —Shachinakuy wamrituy. Chaqa tukuy uchakushaykikunamantami pirdunashushana kani nir.

³Chaymi Moisés mantakushankunata yaçhar yaçhachikuq runakunaqa kaynu nir yarpuranllapa: ¿Wakqachu Dyusnin-chiknulla tukunayan? Manami allinchu chaynuqa. Chaqa Dyuslami uchakunamanta pirdunakuytaqa puytin nir. ⁴Piru Jesusqami kwintata qukaran imatami yarpuyanllapa nirmapis. Chaymi paykunataqa kaynu nir tapuran:

—¿Imapaqtaq qamkunaqa kusala mana allin yarpuynijunqa kankillapa? ⁵¿Imataq mas trabajusu ninaypaq, ‘Uchaykikunamantami pirdunashuni’ ninaypaq, manaqachu ‘Sharir puriy’ ninaypaq? ⁶‘Uchaykikunamanta pirdunashuni’ nitiyqa qamkunaqa mana kriyinkillapachu. ⁶Piru kananllami intrachishaykillapa Dyusmanta Shamuq Runaqami kay pachapiqa paylla puytin uchanllapakunamanta pirdunakuytaqa nir.

Chaynu nirnaqami chay mana kuyuyta puytiq kwirpuyjun runataqa niran:

—Sharir paraykita apar, riy wasiki-man nir.

⁷Chaymi chaynu nitinga, chay mana kuyuyta puytiq kwirpuyjun kayaq runaqa sharir, riranna wasinman.

⁸Tukuy chaykunata rikarmi chaypi kaq runakunaqa kusalata dispantakaranllapa. Chaymi ashwan Dyusta alabaq çhurakaranllapa imanumi payqa uk runata pudirninta qusha nir.

Jesumi Mateuta qayaran

(Mr 2.13-17; Lc 5.27-32)

⁹Chaymantami Jesusqa chay kayashanmantaqa riranna. Chaynu riyarmi rikaran uk runa Mateo shutiqta. Payqami chay Roma pwiblupaq impwistuta kubrakunanpi tayaran. Chaymi Jesusqa niran:

—Shamuy nuqawan rishun nir.

Chaynu nitinga Mateuqa sharir paywanra riran.

¹⁰Chaymantami Jesusqa Mateupa wasinpi mikuyaranna. Chaymi chay kutilla Romapaq impwistuta kubraquqkuna, kusa uchayjun runakuna ima çharanllapa. Chaynami ashwan paykunapis Jesuswan, yaçhakuqninkunawan ima pulla mikuq çhurakaranllapa. ¹¹Chayta rikarmi chay fariseo runakunaqa Jesuspa yaçhakuqninkunataqa kaynu nir tapuran:

—¿Imapaqtaq yaçhachikuqnikillapaq chay impwistuta kubraquqkunawan chaynulla uchasapakunawan pullaqa mikun? nir.

¹²Chaynu nitinllapa uyaparmi, Jesusqa niran:

—Allilan kar mana qishaq kaqkunagami mana ministinchi rimidyakuqtaqa. Chaymi ashwan chay qishaq kaqkunala ministin rimidyakuqtaqa. ¹³Rir allita intrakayllapa Dyus nitin unaylla iskribishanllapata. Chaqa ninmi:

e 9.5 Chaqa mayqanpismi “Uchaykimanta pirdunashuni” niyta puytinman yanqallamapis.

‘Nuqaqa manami munanichu animal-
kunata wanuchir ufrindita nir
nuqaman apamunanllapataqa.
Ashwanmi munani wakinkunata
llakipar ima
ministishanpipis yanapananllapa-
paq’ nir.

Chaynulla nuqaqa manami chay kusa
allinla kani niqkunata willaqchu
shamusha kani. Ashwanmi shamusha
kani, chay uchayjunkunata willatiy
kriyir washakananllapapaq.

Ayunupaqmi tapuranllapa
(Mr 2.18-22; Lc 5.33-39)

¹⁴Chaymantaqami Shutichikuq
Juanpa yaçhakuqninkuna, Jesusman
qimikar kaynu nir tapuranllapa:
—Nuqakuna, chaynulla chay fariseo
runakunapismi kusalata ayunanillapa.
Piru qampa yaçhakuqnikikunaqa
¿imapaqtaq mana ayunanllapa? nir.

¹⁵Jesusqa niran:
—¿Uk runa kasaraq, chayllapiraq
katinqachu, wakinkunaqa llakishala
kanmanllapa? ¿Manami! Chaymi chay
kasarasha chaykuna rinanpaq ura
çhamutin, ritinllapanami ayunanqallapa.

¹⁶“Nishaykillapapis: Manami mayqanpis
uk makwa raçhpataqa mushuq
raçhpawanqa rimindanchu. Chaqa chay
mushuq raçhpami paqakarqa chapuka-
yanqa. Chaynu chapukarmi, makwa
raçhpataqa llikinman. Chaynuqami ashwan
masna llikikayanqa. ¹⁷Chaynulla, chay
ubapa yakun binutaqa manami itanchik-
chu makwa qara kapachumanqa. Chaqa
chay ubapa yakun binumi byijuyar makwa
qarataqa llikinman. Chaymi ashwan ubapa
yakun binu chaynulla chay qara kapachu-
pis yanqallana tukukanman. Chayraykumi,

ubapa mushuq yakun binutaqa mushuq
qara kapachuman itaypaq amana mayqan-
ninpis imanananpaqqa”.^f

**Jesusmi allicharan uk warmita,
Jairupa wamranta ima**
(Mr 5.21-43; Lc 8.40-56)

¹⁸Chaynu Jesús rimayatinllami, Israel
runakunapa uk mantaqin çhamur Jesuspa
nayanlapi qunqurikur kaynu niran:

—Chayraqmi warmi wamray
wanusha. Piru qam rir makisituykita
ananpi çhuratkiqa, payqa qashan
kawsamuyanqa nir.

¹⁹Chaynu nitinmi Jesusqa sharir,
yaçhakuqninkunawan ima riranllapa.
²⁰Piru chaynu riyatinmi chay lugarlawpi
karan uk qishaq warmi. Chay warmipa
yawarninmi dusi añupaqna kusalata
shamuq. Chaymi Jesuspa ikinlawta
qimikar raçhpanpa manyanta kamaran.

²¹Chaqa chay warmiqami yarpuq,
raçhpanta kamarlami alliyashaq nir.
²²Piru chaynu ruratin Jesusqa ikiman
chapakur warmita rikarqa niran:

—Shachinakunkimi mamitay. Chaqa
kriyishaykiraykumi alliyashaykina.
Chaymi ashwan chaymanta-pacha
allinna kidaran chay warmisitaqa.

²³Chaymanta Jesusqa chay Israel
runakunapa mantaqinpa wasinman
çharqa, rikaran dulsaynata waqachiq
runakunata. Chaynullami rikaranpis chaypi
kaqkuna kusalata waqar laqyaqllapata ima.
²⁴Chaymi Jesusqa niran:

—Lluqshiyllapa kaymanta. Chay
warmi wamraqami mana wanushachu.
Punuyanlami nir.

Chaynu nitin, chaypi kaqkunaqa kusalata
asiparanllapa Jestustaqa. ²⁵Piru payqami
ruripi kaqkunata limpu lluqshichimuran.

f 9.17 Jesús ruraran kay kimsa kumparasyunta unay runakunapa yaçhachikushanqa, paypa
mushuq yaçhachikushanwanqa mana chayllachu nir. Chaynuqami intrachimançhik
piçhunachinapaqqa mana allinchi nir.

Chaymantami chay wasiman yaykur, chay warmi wamrataqa makinmanta aypatin, sharimuran. ²⁶Chaymi tukuy chay lugarkunapiqa yačharanllapana imanu warmi wamraqa kawsamusha nirmapis.

**Jesumi allicharan
ishkay syigukunata**

²⁷Chaymanta lluqshir ritinnaqami Jesuspa ikintaqa ishkay syigu runakuna riran kaynu nir qayakur:

—¡Davidpa ayllun⁸ llakipamastuy-llapari! nir.

²⁸Chaymanta Jesús wasi ruriman yaykutinqa, chay syigu runakunaqa qimikatin, Jesusqa kaynu nir tapuran:

—¿Qamkunaqachu kriyinkillapa alliyachishuyashaqlapa nirqa?

Chaynu nitin, paykunata niranllapa:

—Arí taytituy nir.

²⁹Chaymantami Jesusqa, nawinkunata kamar niran:

—Qamkuna imanutaq kriyishayki-llapanullami rurakanqa nir.

³⁰Chaymi chay kutilla rikakuran-llapana. Piru Jesusqami kaynu nir kusalata willaran:

—Amami mayqanpis yačhanqachu kaytaqa nir.

³¹Piru ashwan chay runakunaqa wasimanta lluqshishanmanta-pacha imanu Jesús paykunata alliyachishan-paq ima tukuyлата parlaranllapa.

Jesumi allicharan uk muduta

³²Chaymanta chay syigukuna alliyashana lluqshimuyatinqa, wakin runakunapis Jesusman aparannlapa uk mudu dyablupa yarpuninwan qishaq runata. ³³Chaymi Jesús chay dyablupa yarpuninta chay mudu runamanta itakutinqa, rimaqna

qallariran chay runaqa. Chaymi chaypi kaqkunaqa kusa dispantakashalla niyaqlapa: “¡Kay Israel pwiblupiqami maydiyapis mana rikashanchikchu waknu mayqanpis allichakuqtaqa!” nir.

³⁴Piru chaypi kaq chay fariseo runakuna-shuypaqami niyaranllapa: “Waktaqami dyablukunapa mantaqnin pudirninta qusha, chaynu dyablupa yarpuninta itakunanpaqqa” nir.

**Kusichakunapaq kaqqami
kusala achka**

³⁵Piru Jesusqami tukuy pwiblukunapi, taksha pwiblitukunapi ima yačhachikur puriyaran. Tukuy tantakananllapa wasikunapimi Dyuspa shumaq rimayninta yačhachikur puriran, washakarna paypa mantakuyninpi kawsananllapapaq.

Chaynullami allichakuqpis tukuy qishaykunamanta, nanaykunamanta ima.

³⁶Chaymi runakunata rikar, kusalata llakiran paykunapaq. Chaqa chay runakunaqami kusata shaykur kwashaya-sha, chinqasha mana washakananpaq yupayna karanllapa, imanutaq uyshakuna mana michikuqniyunmaqa chaynu.

³⁷Chaymi Jesusqa yačhakuqninkunataqa niran: “Chiqaptami kusichaqa kusala achka. Piru aykalami trabajaqkunaqa.

³⁸Chayraykumi chay kusichapa amunta mañayllapa, pay kačhananpaq trabajaqkunata, paykunana tantananllapapaq” nir.^h

**Jesumi dusi
yačhakuqninkunata akraran
(Mr 3.13-19; Lc 6.12-16)**

10 ¹Jesúsqami chay dusi yačhakuqninkunata qayamur, pudirninta quran, dyablupa yarpuninkunata runakunamanta itakunanllapapaq.

g 9.27 Davidpa ayllun nirqami Dyuspa Akrashan Cristun nir intrachimanchik.

h 9.38 Kusichananpaq chaykunaqami, tukuy manaraq Dyuspi kriyiqkuna. Kusichapa amunqami Tayta Dyus. Nataq chay trabajaqkunaqa, Dyuspaq yačhachikuqkuna.

Chaynulla tukuy qishaykunamanta, nanayninllapakunamanta imamapis allichakunanllapapaq ima. ²Kaykunami chay dusi yaçhakuqninkunaqa karan:

Puntataqa, Simón (kay Simonmi shutiqpis Pedro),
Simonpa uknin Andrés;
Zebedeupa ishkey wamrankuna,
Santiago,

Juan ima.

³ Chaynulla Felipe,
Bartolomé,
Tomás,

Mateo. Kay Mateumi Roma pwiblu-
paq impwistuta kubraquq
karan.

Chaynullami karanpis Alfeupa
wamran Santiago,

Tadeo ima.

⁴ Ukqami karan Simón. Payqami
Cananeo partidumanta karan.
Uk-shuypaqa karan Judas Iscariote.
Kaymi Jesustaqa kunrankuna-
man qukuran wanuchinanllapa-
paqqa.

**Jesumi dusi yaçhakuqninkunata
kaçharan yaçhachikunanllapapaq**
(Mr 6.7-13; Lc 9.1-6)

⁵Jesusqami chay dusi yaçhakuqnin-
kunataqa kaynu nir kaçharan:

“Amami rinkillapachu chay mana
Israel runakunamanqa. Chaynulla
amami yaykunkillapapischu chay
Samaria pwiblumanaqa nir. ⁶Ashwanmi
chay Israel pwiblumanta kaq runakuna
imanutaq uysha chinqasha purin
chaynu puriqkunaman riyllapa.

⁷Chaynami paykunata willayllapa,
syilumanta kaq mantakuq shamunan-
paqqami shipchana nir. ⁸Chaynullami
tukuy qishaqkunata allichankillapa,
wanushakunata kawsachimunkillapa,
ismuyaq kwirpuyjun kaqkunata
allichankillapa, itakunkillapapismi

dyablupa yarpuyunta runakunamanta
ima. Chaqa tukuy chaykunata ruranay-
killapapaqqami mana imawan pagrakur
imachu dibaldila chay pudirtaqa
ayparaykillapa. Chaymi imata rurur
yanapakurpis ama kubrakunkillapachu.

⁹“Piru amami apankillapachu
urumanta, platamanta, kubrimanta kaq
qillay imamatapis. ¹⁰Chaynulla amami
apankillapachu alburjata, mudakunayki-
paq raçhpaykillapata, llanqita, bastunta
imamapis. Chaqa uk trabajaqtaqami
trabajashanrayku qarayta puytinllapa.

¹¹“Chaymi qamkuna uk pwibluman
manaqa uk taksha pwiblituman çharqa,
uk kusa allin runata maskar, chaypa
wasinpi kidankillapa chay ima diyaçhi
rinaykillapakaman. ¹²Piru chay
wasiman yaykurqa chaypi kaqkunata
kusa shumaqta saludankillapa.

¹³Chaymi chay wasipi kaqkuna
shumaqta samachishutinllapaqa Dyusmi
shumaqta yanapanqa paykunataqa. Piru
mana chaynu

samachishutinllapa-shuypaqa manami
imapis kanqachu. ¹⁴Chaymi uk wasipi
manaqa uk pwiblupi yaçhachikutkillapa
mana uyakunar mana munashutin-
llapaqa, chaymantaqa çhakikillapapi
kaq pulbumatapis çhaspir rinkillapa.

¹⁵Chiqaptami nishaykillapa: Chaynami
maydiya jwisyu diya çhamutinqa, chay
pwibluqa kusala mas manchaypaqta
kastigakasha kanqa chay pwiblu
Sodomawan Gomorra kastigakashan-
manmatapis nir”.

**Jesumi yaçhakuqninkunata
qischakankillapa niran**

¹⁶Jesúsqami yaçhakuqninkunataqa
niranpis:

“¡Kwintata qukayllapa! Nuqami
qamkunata kaçhashurllapaqa
uyshakunata surrukunapa rurinta
kaçhaq yupay kaçhashuyanillapa.

Chaymi qamkunaqa ima katinpis imanutaq largu kurumaqa dasla tantyan chaynu kankillapa. Piru chaynu tantyar-mapismi imanutaq uk palumitamaqa mana ima mana allintapis ruranchu chaynu kankillapa. ¹⁷Allita kuytakankillapa. Chaqa qamkunataqami karguy-junkunaman qukushunqallapa. Chaynula chay tantakananllapa wasikunapimi wipyashunqallapa ima. ¹⁸Chaynulla nuqaraykuqami chay karguyjunkunaman, gubiyirukunaman ima apashunqallapa. Piru qamkunaqa paykunapa naypanpi chaynulla chay mana Israel runakunapa naypanpimapis nuqallapaq rimankillapa. ¹⁹Chaynu paykunapa naypanpi karnaqa, amami yarpupakunkillapachu, imatami rimashaq, manaqa imanumi rimashaq nirmapis. Chaqa rimanaykillapapapaqna katkillapaqami Dyus yanapashunqallapa imata ninaykillapapaqmapis. ²⁰Chaynuqami mana qamkunallachu rimayankillapa kanqa. Ashwanmi Taytaykillapa Dyuspa Ispiritunmi rimachishunqallapa.

²¹“Chaymi nishaykillapapis: Mayqanpismi ukninta qukuyanqa wanuchinanllapapaq. Nataq taytanllapa-shuypaqa wamrankunata qukuyanqa wanuchinanllapapaq. Chaynulla wamrakuna-shuypaqa taytanpa kuntran tikrakar wanuchinqallapa. ²²Chaymi tukuyula kay pachapiqa nuqapi kriyishaykillaparayku çhiqnishunqallapa. Piru chaynu qischakar imamapis maydiya shamunaykaman shachinakuq kaqkunalami washakanqallapa. ²³Chayraykumi uk pwiblupi katkillapa mana allinta rurashunanllapapaq ikikillapapi puritinqa, uklaw pwiblukunaman alsakayllapa. Chaqa chiqaptami nishaykillapa: Manaraq chay Israel pwiblukunapi yaçhachikur tukchiyatkillapami Dyusmanta Shamuq Runaqa shamunqana nir.

²⁴“Manami mayqan yaçhakuqpis maschu chay yaçhachiqninmantaqa. Chaynulla mayqan sirbikuqpis manami maschu patrunninmantaqa. ²⁵Chaymi chay mayqan yaçhakuqpis chay yaçhachiqninnula kayta puytin mana maschu. Chaynulla chay sirbikuqpis imanutaq patrunninmaqa chaynula kayta puytin. Chaqa nuqatami nimanllapa dyablupa mantaqnin Beelzebú nir. Chaymi qamkuna nuqapa yaçhakuqniy kashaykillaparaykumaqa ashwan ima nishuyanqallapa.

**Amami runakunataqa
manchashunchu**
(Lc 12.2-7)

²⁶“Piru chaynu katinmapis amami chay runakunataqa manchankillapachu. Chaqa tukuy imapis pakaplla kaqkunaqa manami pakapllaqa kidayta puytinchu. Chaymi tukuy pakaplla kaqtaqa allita yaçhakanqa. ²⁷Chayraykumi nuqa qamkunata uyarala willashushayllapataqa, tukuyula parlayllapa. Chaynulla chay pakaqnula willashushayllapatapis intrachikunkillapa, tukuyapa naypanpi. ²⁸Chaymi chay mayqan wanuchishunatinllapapis ama manchankillapachu. Chaqa wanuchishurllapamapismi kwirpuykillapalata wanuchinqallapa. Ashwanmi manchankillapa chay kwirpuykillapawan almaykillapata tukuy tyimpupaq ninapi qischakananpaq kaçhaq chayta.

²⁹“Piru qamkunataqami Taytanchik Dyusqa kusallata munar kuytashunllapa. Ma willamayllapa: ¿Manachu ishkaq pari quritukunata uk qillaysitulapapmapis rantikunllapa? Chaynu paykuna yanqa mana sirbiq katinmapismi, Taytaykillapa Dyus pachaman ratar wanunqa nitin, ratar wanuytatapis puytin, manaqa mana. ³⁰⁻³¹Chaynu kuritukuna yanqa mana sirbiq katinma-

pis kusa allita kuytarqa, qamkuna chay kuritukunamanta mas sirbiq kashayki-llaparaykuqa ¿imanunari mana kuytashunqallapa? Chaqa payqami aqchaykillapamatapis uklapi uklapi allita yupasha purichiyen. Chaynu katinmi ama imalapaqpis manchakunki-llapachu.

**Runakunapa naypanpimapis
Jesupaq rimankillapa
(Lc 12.8-9)**

³²“Chayraykumi mayqanpis tukuypa naypanpi, nuqapaq mana pinqakur faburniy rimatinqa, nuqapis paykunapaqqa allinta rimashaq, unaq syilupi Taytaypa naypanpiqa. ³³Piru mayqanpis tukuypa naypanpi, nuqata mana kwintachamatin-shuypaqa, nuqapis paykunataqa mana kwintachashaqchu unaq syilupi Taytaypa naypanpiqa.

**Jesumi yaçhakuqninkunata
kuytakananpaq willaran
(Lc 12.51-53; 14.26-27)**

³⁴“Amami yarpunkillapachu: Jesucristo shamushanraykumi mana qischakashunllapanachu nirqa. Chaqa nuqa shamushayraykumi mana shumaq-nachu kawsankillapa. Ashwanmi nuqarayku kusala çhiqninakuy, maqanakuy imana kanqa. ³⁵Chaymi uk ullqu wamramaqa taytanpa kuntran tikrakanqa. Chaynulla uk warmi wamrapis mamanpa kuntranna tikrakanqa. Nataq uk llunchu-shuypaqa swigranpa kuntranna tikrakanqa. ³⁶Chaynumi nuqaraykuqa mayqanpapis ayllunkunalla kuntranqa tikrakanqa. ³⁷Piru mayqanpis nuqamanta masta taytanta, manaqa mamanta munaqqa, manami nuqapa kananpaqqa allinchu. Chaynulla mayqanpis uk ullqu wamranta, manaqa uk warmi wamranta masta nuqamanta munaqqa, manami nuqapa kananpaqqa

allinchu. ³⁸Chayraykumi mayqantapis nuqapi kriyishanrayku kruspi wanuchinar qischatinllapa manchakur mana nuqallawan purinaqkunaqami manana nuqapa kananpaqqa allinchu. ³⁹Chaymi mayqanpis bidanpaq llakir washayta kamaqkunaqa limpu chinqanqallapa. Piru chay mayqanpis nuqapi kriyishanrayku wanuq chayqami washakashana rikarinqa.

**Dyusmanta kaq imanchikkuna
(Mr 9.41)**

⁴⁰“Chayraykumi mayqanpis qamkunata shumaqta samachishur-llapaqa, nuqata samachimayan. Nataq mayqanpis nuqata samachimaq-shuypaqa, chay mayqançhi kaçhamasha chayta samachiyen. ⁴¹Chaymi mayqanpis ukta Dyuspa rimaqnin kashanrayku samachiqqa, Dyus paypa rimaqninta imataçhi quyanqa chayllatami aypanqa. Chaynulla uk allin runata allin kashanrayku samachiq-shuypaqa, chay allin runata imakunata Tayta Dyus quyan allin kashanrayku, chayllatami aypanqa paypis. ⁴²Chaymi mayqanpis chay sirbimaqniy kashanrayku mana kwintachaypaqla kaqkunata uk jarru qasaq yakituta upyachiq chayqami, kusa shumaq allin imakunata aypanqa Dyusmantaqa”.

**Shutichikuq Juanmi
yaçhakuqninkunata kaçharan
Jesuman
(Lc 7.18-35)**

11 ¹Jesús chaynu dusi yaçhakuqninkunata yaçhachir tukchimaqa, chay kayashanmanta lluqshir riran, chay pwiblupa uklaw lugaminkunaman Dyus nishankunata parlakur yaçhachikuq.

²Piru Shutichikuq Juan, karsilpi karqami, yaçharan imatami Cristo rurar

puriyan nir. Chaymi chaynu yaĉharqa, wakin yaĉhakuqninkunata kaĉharan

³Jesusta tapunanpaq:

—¿Qamchu Dyusmanta shamunanpaq karan chay kanki, manaqachu uktaraq yarayashaqlapa? nir.

⁴Chaymi Jesusqa niran:

—Rir Juantaqa willayllapa, kay rikayashaykillapata, uyapayashaykillapata ima. ⁵Willankillapapismi: ‘Syigukunatapis rikakuchin, kujukunatapis alliyachitin purinllapa, ismuyaq aychayjunkunatapis alliyachin nir. Chaynulla upakunatapis uyakuchin, wanushakunatapis kawsachimun, chay mana imayjun kaqkunatapis willan imanu washakananllapapaq’ nir ima.

⁶Chaynulla willankillapapis: ‘¡Kusa shumaqmi kanqallapa nuqapi kriyishanrayku imakuna rikarir trumpisachinatín mana maydiyapís qunqamaqkunaqa nin!’ nir.

⁷Chaymanta Juanpa yaĉhakuqninkuna ritinnaqa, Jesusqa chaypi kaq runakunata qallariran Shutichikuq Juanpaq parlaq, kaynu nir:

“¿Imata rikakuqtaq qamkunaqa riraykillapa chay chunllaq lugarmanqa? Imanutaq uk runa mana uklapi yarpumaqa uk yura shukchata wayra wakman kayman kuyuchiĉ yupay ¿chayta rikakuqchu riraykillapa? ⁸¿Manaqachu, uk runa kusala ĉhaniyjun mudanata, mudakushata rikakuq riraykillapa? Qamkunaqami yaĉhankillapa chaynu mudakuqkunaqami, chay gubyirnupa wasinkunalapí tanllapa nir. ⁹Chaqa,

¿imata rikakuqtaq riraykillapa?

¿Dyuspa rimaq runata rikaq? Chiqaptami qamkunaqa Dyuspa rimaqninkunamantaqa nuqapaq kusa mas intrachuqta rikaq riraykillapa. ¹⁰Chaqa Shutichikuq Juanpaqmi, Dyus nitin iskribikashakunapiqa kaynu niq:

‘Nuqami qampa naypaykita ukta kaĉhashaq,

imanutaq nanta kiĉhar kamkachinllapa chaynu qampaq yaĉhachikunanpaq’ nir.

¹¹Chiqaptami nishaykillapapis: Kay pachapi runakunaqami Shutichikuq Juanmanta masqa mana kashachu uklamapis. Piru chaynu katinmapis syilumanta kaq mantakuqpi kriyiqkunaqa mana kwintachaypaqla karmapis Juanmantaqa kusala masna kanqallapa.ⁱ

¹²“Chaynumi Shutichikuq Juan yaĉhachikuq qallarishanmanta kanankanmanmi syilumanta kaq mantakuqpi kriyiqkunapa ikinpi kusala achka marraju runakuna purinllapa limpu imanachiyta yarpur. ¹³Chaynullami nishaykillapapis: Dyusninchikpa rimaqninkuna chaynulla Dyus nitin Moisés mantakushankuna imaqami syilumanta kaq shamur mantakunanpaqqa Shutichikuq Juan shamunankalaman intrachimanchikllapa. ¹⁴Chaymi qamkuna Shutichikuq Juanpaq, Dyuspa rimaqnin Elías^j shamunanpaq karan nir kriyinarqa kriyiyllapari. ¹⁵Chayraykumi tukuy rinriyjun kaqkuna, allita intrakanaqqa uyakur intrakayllapa.

---

i 11.11 Dyuspa tukuy rimaqninkunamantaqa Shutichikuq Juanqa, Amitunchik Jesucristupaqa masta intrakaran nirqami intrachimanchik Juanqa Amitunchikta rikar paypaq parlakushanrayku nir. Piru Jesucristupi tukuy kriyiqkuna-shuyupaqa Juanmantaqa masta Jesucristupaq intrakan nir-shuyupaqa intrachimanchik paykunaqami imanú milagrükunata rurashanta, wanur kawsamushanta ima rikashanllaparayku nir.
j 11.14 Syilumanta mantakuqpa naypanta shamuyan Elías^j nin mas intrakanarqa rikashun Malaquías 4.5-6.

16“¿Imawantaq kumparayman kay tyimpupi kaq runakunataqa? Kay runakunaqami, wamritukuna plasapi tar kaynu qayapanakunllapa chay yupay: 17“Kinakunatami waqachirayllapa. Piru qamkunaqami mana bayliraykillapachu. Chaynulla llakiypaq takikunata takitiyllapapis, mana waqaraykillapachu’ ninakun chaykuna yupay. 18Chaymi qamkunapis wamritukuna yupay, Shutichikuq Juan shamur kusata ayunatin, chaynulla mana binuta upyatinga niraykillapa: ‘Juanqami dyablupa yarpuyinwan’ nir. 19Chaymanta nuqa Dyusmanta Shamuq Runa kar, mikutiy upyatiy-shuypaqa qamkunaqa ninkillapa: ‘Kusala amryintu, upyalun’ ima nir. Chaynulla ninkillapapis: ‘Payqa chay Romapaq impwistuta kubrakuqkunapa amigun chaynulla uchasapa runakunapa amigun’ nir ima. Piru nuqapi kriyishanllaparayku Dyus munashanta rurar kawsaqkunami intrachikunllapa nuqaqami chiqapta Dyusmanta shamusha kani nirqa”.

Wakinkunaqami Jesuspıqa mana kriyınllapachu
(Lc 10.13-15)

20 Jesús chay pwıblukunapi achka milagruta rurasha katinmapis manami kriyınaranllapachu. Chaymi chay runakunataqa anyaqnulla kaynu nir willayaq:

21“¡Ay Corazın pwıblu! ¡Ay Betsaida pwıblu! Kay milagrukunata qamkuna rıkanaykillapapaq rurasha kani, chay milagrukunata Tiro shutıq pwıblupi, Sidón pwıblupi rurasha katiymaqa, paykunaga aykapına uchankunata dıjar, saqalla raçhpınllapata yakakur, uçpata ımanllapaman itar ima kriyıshana kanmanllapa Dyuspıqa.

22“Pıru chay jwisyu diya çhamutınqa, chay Tiro pwıblumanta, chaynulla chay Sidón pwıblumantaqa kusala mas manchaypaq kastıgu kanqa qamkuna-

paqqa nir. 23Qamkuna Capernaúm pwıblupi taqkuna, çyarpunkıllapachu washakar syıluman rıyanıllapa kanqa nir? Ashwanmi qamkunaqa chay tukuy tyimpupaq kastıgakanaykillapapaqna itakukankıllapa. Chaqa chay Sodoma pwıblupi imanutaq kay Capernaúm pwıblupi yupay rurar rıkachısha katiyqami, chay pwıbluqa kanankaman kayanmanraq. 24Pıru nıshaykillapa: Chay jwisyu diya çhamutınqa, qamkunapaqqa kusala mas manchaypaq kastıgu kanqa chay Sodoma pwıblupi kayaq chaymantaqa nir”.

Jesulami qayamanchik samachımanapaq
(Lc 10.21-22)

25Chaymanta Jesusqa nıran:

“¡Taytay! Qammi kay pachapa, unaq syılupa amun kanki. Chayraykumi alabashuni. Chaqa qamqami kananqa chay mana kwıntachaypaqla kaq runakunata intrachıshayki unay chay kusa yaçhaq, kusa intrakaq runakunata pakar mana intrachıshaykıtıtaqa. 26Chaynumıri Tayıtıtu. Chaqa qam munashaykinumi kananpaq kasha”.

27Chaynullami wakınnıknunatapis nıran:

“Taytaymi tukuy imata qumasha rıkanaypaq. Chaqa manami mayqanpıs allıta nuqataqa rıqsımanchu. Ashwan Taytaylami rıqsıman. Chaynulla, manami mayqanpıs allıtaqa Taytaytapıs rıqsınllapachu. Nataq nuqa Wamranlami rıqsını. Chaynu Wamran kashayraykumi mayqantapis rıqsıchınashaytaqa rıqsıchıyta puytını. 28Pıru tukuy qamkuna uchaykillaparaykuqa imanutaq trabajarmaqa shaykunkıllapa, chaynulla imanutaq shıpuıykillapata apıkurmaqa shaykunkıllapa chaynu kaqkuna, shamuyllapa nuqaman. Nuqami samachıshaykıllapa. 29Chaqa

nuqamanta yaçhakuqkunaqami nuqawan yuntakasha yupayna. Chaymi nuqa yupaylla kayta yaçhakuyllapa. Chaqa nuqaqami ima katinpis mana das piñakur imachu, ashwan kusa shumaqlata ima intrachikuni. Chaynu nuqawan karqami kusala shumaqta tukuy tyimpupaq almaykillapapi samankillapa. ³⁰Piru chay tukuy imata ruranykillapapaq nishuyanillapa chayqa manami kusalla shuq imachu. Ashwanmi imanutaq uk yugumaqa kusa ankishla chaynu”.

**Samana diyapimi ispigakunata
pitiranllapa**

(Mr 2.23-28; Lc 6.1-5)

12 ¹Chaymi chay tyimpukunapiqa, uk samana diyapi Jesusqa trigu tarpukashapa rurinta riyaran yaçhakuq-ninkunawan. Chaymantami chay, yaçhakuqninkunaqa mallaqnar, trigupa ispiganta pitir murinta^k mikuranllapa.

²Chaynu mikuyatinllapa chay fariseo runakuna rikarqa, Jesusta niranllapa:

—Rikay, yaçhakuqninkunaqami chay samana diyapi mana ruraypaq kaqkunata rurayanllapa nir.

³Chaynu nitinllapaqa, Jesusqa niran:

—¿Manachu qamkunaqa liyishaykillapa, uk kuti gubyirnu David wakinninkunawan mallaqnar imanukunawan tukuran nir iskribikashantaqa? ⁴Chaqa Dyusta adurananllapa tuldu wasiman yaykurmi Dyuspa kaq turtillankunata mikuranllapa. Allita yaçhashanchikllapanu, chay turtillakunaqami, mana allinchu karan pay David chaynulla wakinninkunamapish mikunanpaqqa. Chaqa chay turtillakunataqami chay kurakunala mikunanllapapaq kaq. ⁵Chaynulla, ¿manachu Moisés mantakushanta liyirqa intrakashaykillapa, Dyusta adurananllapa wasipi kurakuna samana diyapi, mana

sarmapis mana uchakuranllapachu nirqa? ⁶Piru nuqaqami Dyusta adurananllapa wasimantaqa kusala mas allin kani. ⁷Chaynuqami qamkunaqa Dyus nitin iskribikashankunataqa mana intrakashaykillapachu. Chaqa ninmi:

‘Nuqaqa manami munanichu animalkunata wanuchir ufrindita nir nuqaman apamunanllapataqa. Ashwanmi munani wakinkunata llakipar ima ministishanpipis yanapananllapapaq’ nir.

Chaqa chayta allita intrakasha karllapaqa manami yanqallaqa chay wakín runakunataqa uchachanaykillapatanachu. ⁸Chaqa Dyusmanta Shamuy Runami chay samana diyapiqa imata ruraypaq chaynulla mana ruraypaqchu niytaqa puytin.

**Jesumsi uk runata samana
diyapi allicharan**

(Mr 3.1-6; Lc 6.6-11)

⁹Jesusaqami chaymanta rirqa, chay tantakananllapa wasiman yaykuran.

¹⁰Chaypimi uk runa wiqru makijyun karan. Chaymi chay fariseo runakunaqa imanullapis uchachayta yarpur kaynu nir Jesustaqa tapuranllapa:

—¿Allinchu kanqa uk qishaqta samana diyapi allichanapaqqa? nir.

¹¹Chaynu taputinllapami Jesusqa niran:

—Qamkunamanta uknikillapapa kanman uk uysha. Chaymanta chay uyshaqa samana diyapi uk uçhku ruriman ratanman. ¿Samana diya kashanraykuchu mana rinman llushichimuqqa? ¹²Chaqa, ¡uyshamantaqami uk runaqa kusala masta sirbin! Chayraykumi samana

k 12.1 Murin nirqami intrakaytapis puytinchik: Puquynin nir.

diyapimapis shumaq kaqta rurananpaq kusala allin.

¹³Chaynu nirnaqami, chay wiqru makiyjun runataqa Jesusqa niran: —Chutarachiy makikita nir.

Chaynu nitin, chutarachitinqa makinqa uklaw makin yupay kusa allilanna kidaran. ¹⁴Piru, chaynu ruratinmapis, chay fariseo runakunaqa waqtaman lluqshimurqa parlaranllapa Jesustaqqa imanullapis wanuchinanllapa-paq.

Isaías nishanmi kumplikaran

¹⁵Chaynu wanuchinayanllapa nir yaçharmi Jesusqa chay kayashan-mantaqa riranna. Chaynu ritinmi kusala achka runakuna ikinta riranllapa. Chaqa Jesusqami paykunapa tukuy qishaqnin-llapata allichaq. ¹⁶Chaynu allicharqami, chay runakunataqa willaran, ama mayqantapis parlananllapapaq mayqanmi allichamasha nirmapis. ¹⁷Tukuy kaykunaqami chaynuqa pasaran Dyuspa rimaqnin Isaías kaynu nishan kumplikananpaq. Chaqa niqmi:

¹⁸“Kaypimi sirbimaqniyqa.

Paytami kusata munar akrasha kani.

Paywanmi kusata aligriyani.

Chaymi paytaqa Ispirituyta qushaq, tukuy pwiblukunapi intrachikunan-paq nuqa munashaykunata rurar kawsananllapapaq.

¹⁹Chaqa manami imapaq mayqan-wanpisp willanakunqachu.

Chaynulla manami rimapakunqapischu nublirukuna yupayqa.

Manami mayqanpisp uyapanqachu waqtakunapi alabakaqtaqa.

²⁰Chaynulla kaña qiwikasha yupay kaq runakunataqami shumaqlata kuytanqa.

Chaynulla chay wanuqnula lamparita ratakuq yupay

runakunatapis shumaqlata kuytanqa,

Dyus tukuy munashankuna kumplikanankaman.

²¹ Chaymi tukuylla pwiblukuna, paylapi kusata kunfyakar yarakunqallapa”.

Jesustami uchacharanllapa dyablupa pudirninwan nir

(Mr 3.20-30;

Lc 11.14-23; 12.10; 6.43-45)

²²Chaymantaqami ukkunapis Jesusman aparanllapa uk syigu mudu runata. Chaqa chay runaqami dyablupa yarpuyinwan karan. Piru Jesusqami chay runataqa rikakuchiran, chaynulla rimachiran ima. ²³Chaymi chay rurashanta rikarllapaqa tukuy chaypi kaqkunaqa dispantakashalla kaynu nir tapunakuyaqllapa: “¿Kaychu unay gubyirnu Davidpa ayllunmanta shamur washamanallapapaq karan chay kanqa?” nir.

²⁴Chaynu niqta uyaparllapami chay fariseo runakunaqa niranllapa: “Chay dyablupa mantaqnin Beelzebú shutiqmi, wak runataqa pudirninmanta qusha runakunamanta dyablupa yarpuyin-kunata itakunanpaqqa” nir.

²⁵Piru Jesusqami, paykuna imatami yarpuyan nir yaçhasanrayku kaynu niran:

“Mayqan pwiblupisp paykunapura çhiqninakurqa wakman kayman limpu chiqanchakar tukukanllapa. Chaynulla uk taksha pwiblitu, manaqa uk ayllupisp paykunapura çhiqninakurqa mana shumaqta kawsaytaqa puytinllapachu.

²⁶Chaynullami dyablupisp, uk dyablu masinta itakurqa, ukninta itakushan-rayku manami allinchi. Chaynu ruraraq, ¿imanuna kusata mantakuy-taqa puytinmanllapa?

²⁷“Qamkunaqami ninkillapa nuqapaq, ‘Beelzebú pudirninmanta qusha katin

dyablupa yarpuyunta runakunamanta itakun' nir. Chaynu katinga, ¿qamkunamanta wakinnikillapaqa mayqanpa pudirninwantaq dyablupa yarpuyuntaqa itakun? Chaqa paykunallami intrachimanchik qamkunaqashi limpu pantasha puriyankillapa nir.

²⁸“Allita kwintata qukayllapa: Nuqaqami dyablupa yarpuyuntaqa runakunamanta itakuni Dyuspa Ispiritunpa pudirninwan. Chaynuqami intrachimanchik, Dyuspa mantakuyninqami qamkunamanqa chamushana nir. ²⁹Chaqa allita yarpuyllapa: Uk kusala pulsuyjun runapa wasinman mayqanpis suwakuq yaykunarqami, chay wasipa amunta puntataqa wataytaraq ministyan. Chaynu wataraqmi suwaytaqa puytiyan, manaqa mana.¹

³⁰“Chaymi nishaykillapa: Nuqapaq mana allinta rimaqqami nuqapaqa kuntray. Chaynulla nuqawan mana tantakuqismi ashwan shikwakun.

³¹“Chayraykumi nishaykillapa: Tukuy runa uchakushanta chaynulla Dyuspaq mana allinta rimashantaqa Dyusmi pirdunanqa. Piru Santu Ispiritupaq mana allinta rimashanllapata-shuypaqami^m mana pirdunanqachu. ³²Chaynullami Dyusqa pirdunanqa paymanta Shamuq Runapaq mana allinta rimatinllapamapis. Piru Santu Ispiritupaq mana allinta rimaqta-shuypaqami mana pirdunanqachu kanan tyimpukuna chaynulla maydiyapis.

³³“Chaqa uk qiru allin kaqqami shumaqta puqun. Nataq chay mana allin qiru kaq-shuypaqami mana allintachu puqun. Chaynumi mayqan qirutapis

puquyninmanta riqsinchik allin qiru, manaqa mana allin qiruchu nirmapis. ³⁴¡Largu kurukunapa ayllun! ¿Imanunari allin kaqtaqa rimayta puytinkillapa? Chaqa qamkunallami kusala mana allin runakuna kankillapa. Chaymi ashwan shunquykillapapi kusala mana allin kaqlata shimikillapapis riman.

³⁵“Chayraykumi uk allin runaqa allinlata riman, allin kaqkunala shunqunpi kashanrayku. Piru chay mana allin runaqami mana allin kaqkunalata riman, tukuy mana allinkunala shunqunpi kashanrayku.

³⁶Chaqa nuqaqami nishaykillapa: Chay jwisyu diya chamutinqami tukuy mana allinta rimashaykillapanulla allita rikar yaçhakashana kankillapa nir. ³⁷Chaymi chay diyapaqa, allinta rimashaykiraykuqa allinpaqna riqsikanki. Nataq mana allinta rimashaykirayku-shuypaqqa kastigakaqna rinkillapa”.

Jesustami mañaranllapa qashan uk milagruta rurananpaq

(Mr 8.11-12; Lc 11.29-32; 11.24-26)

³⁸Chaynu nitin wakin fariseo runakuna, chaynulla Moisés mantakushankunapaq yaçar yaçhachikuqkunaqa, Jesusta niranllapa:

—Yaçhachikuq Tayta, Dyusmanta shamushayki nir allita yaçhanayllapapaqqa ima milagrullatapis rurar rikachimanaykillapata munanillapa nir.

³⁹Chaynu nitinllapami, Jesusqa niran: “Kay kusala mana allin yarpuyiniyun kaq, chaynulla mana allita kriyimaq runakunaraqami uk milagruta ruranaypaq mañamanllapa. Piru Dyus, unay

---

I 12.29 Chaynu nirqami intrachimanchik, Jesusqa dyablupa yarpuyunta runakunamanta itakunanpaqqa Santu Ispirituwan wataq yupay rurar itakun nir. **m 12.31** Jesusqami chaynuqa niran, chay fariseo runakuna pay Santu Ispiriturayku imata ruratinpis mana kwintachar, dyablupa pudirninwan rurayan nishanllaparayku.

rimaqnin Jonaswan milagruta rurashannu nuqawan ruratinmi, munarqa intrakanqallapa. ⁴⁰Chaqa Jonasmaqami kimsa unaqta, kimsa tutata kusala atun piskadupa rurinpi katin, Dyusqa milagruta rurar llushichimuran, chaynullami Dyusmanta Shamuq Runapis kimsa unaqta, kimsa tutata kay pachapa rurinpi kanqa. Chaymantami Dyusqa milagruta rurar llushichimunqa.

⁴¹“Piru maydiya chay jwisyu diya êhamutinqami chay Nínive pwiblumanta kaqkunaqa sharimunqallapa. Chaymi ashwan qamkuna Dyuspi mana kriyishaykillaparayku rimanqa kastigakanaykillapapaq. Chaqa chay Nínive pwiblumanta runakunaqami, Jonás Dyuspaq parlakutinqa, uchanllapata dijar kriyiranllapana. Piru kanan kay naypaykillapapi kaqqami Jonasmantaqa mas ima kar, qamkunata willashutinllapapis mana kriyinkillapachu.

⁴²“Chaynulla chay surlawmanta gubyirnapis chay jwisyu diyapiqa sharimur, qamkuna kanan tyimpupi mana kriyinaqkunapaqpis rimanqa, kastigakashana kayankillapa kanqa nir. Chaqa chay gubyirnaqami largu maymanta shamuran, Salomón kusala yaçhayninwan yaçhachikuqta uyakuq. Piru kay naypaykillapapi kaqqami kusa mas Salomonmanta kar yaçhachishutinllapamapis, mana kasunkillapachu.

⁴³“Chaynullami nishaykillapapis: Uk runamanta dyablupa yarpuyin llushirqami, chunllaq chaki pachakunapi purin, maylapipis samanapaq maskakur. Piru mana maypipis samanapaq tarirqami, kaynuta yarpun: ⁴⁴Tikrakashaq chay maymantaçi llushimushay wasiyman nir. Chaynu tikrakamurqami, chay runataqa uk shinalla wasi kusalata pichakar kamakashata yupay tarin.

⁴⁵Chaynu tarirqami tikrakar rin tarimupu syiti paymanta kusala mana allin ispiritu masinkunata. Chaymantami tukuynin pulla chay runapa kwirpunanqa yaykunllapa taq. Chaynu katinmi chay runaqa kusala llallinna tikran, punta kashanmantaqa. Chaynullami kanan, kusala mana allin yarpuyinjun runakunatapis pasanqa”.

Jesusa mamanwan ukninkuna
(Mr 3.31-35; Lc 8.19-21)

⁴⁶Chaynu nir ima Jesús runakunata willayatinraqmi, paypa mamanwan, ukninkuna çharan paywan parlanar. Piru waqталapimi kidaranllapa.

⁴⁷Chaymi mayqançi Jesusta willaran, kaynu nir:

—Mamaykiwan, uknikikunami chay waqtapi. Qamwanmi parlanayanllapa nir.

⁴⁸Piru Jesusqami chay willaq chaytaqa niran:

—¿Mayqantaq mamayqa? ¿Mayqan-
kunataq ukniykunaqa? nir.

⁴⁹Chaymantami chay yaçhakuqnin-
kunaman rikachikur kaynu niran:

—Kaykunami mamaywan,
ukniykunaqa. ⁵⁰Chaqa mayqanpis unaq
syilupi Taytay Dyus munashanlata ruraq
kaqkunami, ullqu kaq, warmi kaq
ukniykunaqa, chaynulla mamaymapis
nir.

Jesumi kumparasyunta rurán
tarpukuqwan
(Mr 4.1-9; Lc 8.4-8)

13 ¹Chaymantami chay diyaqa Jesusqa chay wasimanta llushir rir kusala atun quçhapa manyanpi taran. ²Chaynu kusa achka runakuna tantakayatinmi, Jesusqa uk yaku karruman iqar taran. Nataq runakunaqami chay quçhapa manyanlapi kidaranllapa. ³Chaymantami

Jesusqa kusa achka imakunata kumparasyunkunawan yačhachikuq qallarir, kaynu niran paykunataqa:

“Uk runami tarpukuq riran çhakranman. ⁴Chaymantami shikwakutinqa wakin simillaqa nanman rataran. Chaymi pari q kurukuna shamur mikuran chay simillataqa.

⁵“Nataq wakin similla-shuypaqa rumipa ananpi yaqqa mana allpa kaqman rataran. Piru chay simillaqami daskaqla winaq qallariran, mana ruri maypi pampakashanrayku.

⁶Chaymantami rupay iqamutinqa mana allita çhupakushanrayku, daskaqla ñutukur chakiran.

⁷“Nataq wakin simillakunaqami kasha rurikunaman rataran. Chaymantami kashakuna winar çhamitachiran.

⁸“Piru wakin similla-shuypaqami rataran kusa shumaq pachaman. Chaymi kusa shumaqta winatin, kusala shumaqta kusichakuranllapa. Chaqa, wakin ispigaqami syin murisituyjun karan. Nataq wakin ispigaqa sisinta murisituyjun. Wakin-shuypaqa, trinta murisituyjun ima karan. ⁹Chaymi nishaykillapa: Rinriyjun kaqkunaqa uyakur intrakayllapa nir”.

Imapaqmi kumparasyunkunawan yačhachikuran

(Mr 4.10-12; Lc 8.9-10)

¹⁰Chaymantami Jesuspa yačhakuqninkunaqa qimikar tapuran:

—¿Imapaqtaq kumparasyunkunalanawan runakunataqa yačhachinki? nir.

¹¹Chaymi Jesusqa niran:

“Qamkunatami Dyusqa imanumi mantakun nirqa paylla intrachishuyanllapa, michka unay mana intrakasha katinllapamapis. Piru wakin runakunata-shuypaqa mana. ¹²Chayraykumi nini: Dyuspi intrakaqkunataqa masta intrachinqa, kusa intrakaq

kananllapapaq. Piru mana intrakanaqkunata-shuypaqa, chay ashllilata intrakashanmatapis tantar qunqachinqa. ¹³Chayraykumi kay kumparasyunkunalawan yačhachikuni. Chaqa, paykunaqami chapakurpis mana rikakunchu. Chaynulla uyakurpis mana intrakanllapachu. ¹⁴Chaymi paykuna chaynu katin ima, Dyuspa rimaqnin Isafas nishanqa kumplikana. Chaqa niqmi:

‘Michka kusata uyakurmapis, mana intrakanqallapachu.

Chaynulla michka chapakurmapis, mana rikakunqallapachu nir.

¹⁵Chaqa kay pwiblumanta runakunapa yarpuyninqami mana intrakaqpaq tikrakasha.

Chaymi rinrinllapamapis limpu kirpakasha amana uyakunanllapapaq.

Chaynulla nawinllapamapis limpu kirpakasha amana rikakunanllapapaqnachu.

Chaynuqami tukushallapa amanuqapi kriyinanllapapaq.

Mana nuqapaq intrakar kriyitinllapaqami, mana allichashaqmapischu’.

¹⁶“Nataq qamkuna-shuypaqa kusala shumaqmi kankillapa. Chaqa nawikillapamapis allita rikakun. Chaynulla rinrikillapamapis allita uyakun ima. ¹⁷Nishaykillapapismi: Chiqaptami Dyuspa rimaqninkuna, wakin kusa allin runakunapis, kanan rikayankillapa chayta, chaynulla uyapayan-killapa ima chaytaqa, rikayta uyapayta ima munaqllapa. Piru paykunaqami michka chaynu munarmapis mana rikaran chaynulla uyaparanllapalamapischu.

Tarpukuqpaq yačhachikushanta intrachikuran

(Mr 4.13-20; Lc 8.11-15)

¹⁸“Allita intrakayllapa, chay kumparasyun tarpukuqpaq rimarqa imatami

intrachimanchikllapa nir: ¹⁹Chaymi Dyusmanta shamur mantakuqpaq uyapar mana intrakaqqa, chay similla nanman ishkiran chay yupay. Chaymantami dyablu shamurqa, chay uyakur shunqunpi tarpusha yupay purichiyashantaqa ashuchin.

²⁰“Nataq chay similla rumikunapa ananman rataran chaykunaqami, intrachimanchik runakuna Dyus rimashanta kusa aligrila uyakuqpaq. ²¹Piru mana allita çhupakusha karmi, mana shachinakuytaqa puytinchu. Chayraykumi Dyuspi kriyishanrayku imallapiqa qischakar, manaqa imanachinallapapaq ikinllapapi puritinga chay uyakushanta dijarna qunqanllapa.

²²“Nataq chay simillakuna kashapa rurinman ishkishakuna-shuyapaqa, intrachimanchik Dyuspa rimayninta uyapaqkunaqpaq. Piru kay pachapi imanupis kusa imayjun kanar, imakunapi yarpupakur imaqa, Dyusmanta ashunllapa. Chayraykumi, chay munashankuna, yarpupakushankuna ima, paykunata çhamitachiq yupay qunqachin Dyuspa rimaynintaqa. Mana dijanchu puquq yupay kusa allin kananpaqqa.

²³“Piru chay similla kusa shumaq pachaman ishkisha-shuyapaqa intrachimanchik, Dyuspa rimayninta intrakar kasuqkunapaq. Chaykunaqami, kusa achkata puqur kusichakaq yupay ima shumaqta kawsanllapa. Imanutaq wakin ispigakunamaqa, syin murisituyjun karan, wakin-shuyapaqa sisinta murisituyjun, wakinqami trinta murisituyjun karan kada ispigitaqa”.

Trigupa rurinpi balliku kaqpaq kumparasyunta ruraran

²⁴Jesúsqami kaynu nir kay kumparasyunta parlakuranpis:

“Syilumanta kaqpa mantakuyninqami, uk tarpukuq runa shumaq simillanta

tarpuran chay yupay. ²⁵Piru tukuy punuyatinllapa, payta çhiqniq runa shamur shikwakuran balliku simillata chay trigupa rurinpiqa. Chaynu shikwakurqami upallala riranna.

²⁶“Chaymanta trigu winar ispigakutin imanaqa, chay ballikukunapis rikariranna. ²⁷Chaymi chay trabajaqkunaqa riran amunta willaq, kaynu nir: ‘Taytituy, qam tarpushayki simillaqami kusa allin karan. ¿Maymantataq chay ballikuqa winamushaqa?’ nir.

²⁸“Chay çhakrapa amunqa niran: ‘Mayqan çhiqnimaqmi chaytaqa rurasha kanqa’ nir. Chaynu nitinga chay trabajaqkunaqa kaynu nir tapuranllapa. ‘¿Allinchi kanqa rir chay ballikuta pilar itakunayllapapaqqa?’ nir.

²⁹“Piru chay amunqa niran: ‘Ama chaytaqa rurayllapachu. Chaqa chay ballikukunata pilashaq nirqami, chay trigukunatapis pilayankillapa kanqa. ³⁰Ashwanmi dijayllapa pulla winanqa chay kusichakuna tyimpu çhamunankaman. Chaymi chay diyaqa kaçhakushaq chay ballikukunataqa akrananllapapaq. Chaynu akrarqami manuju manujula watar dijanqallapa rupachikananpaq. Nataq chay trigu kaqta-shuyapaqami çhuranqallapa chay çhurakunaypina’”.

Mustasa qirupa simillanwan kumparasyunta ruraran (Mr 4.30-32; Lc 13.18-19)

³¹Jesúsqami kay kumparasyuntapis parlakuran:

“Syilumanta kaqpa mantakuyninqami uk mustasa qirupa simillanta, runakuna tarpun chaynu. ³²Chaqa, mustasa qirupa simillanqami kusala llampitu tukuy qirupa simillanmantaga. Piru winarqami, kusala atunpaqna tikrakan, wakin mallikuna çhakrapa kaqkunamantaga. Chaymi ashwan pariç kuritukunamapis, chaymanna rir qushakun”.

**Libadurawan
kumparasyunta ruraran
(Lc 13.20-21)**

³³Chaynullami kay kumparasyuntapis parlakuran, kaynu nir:

“Syilumanta kaqpa mantakuyninqami imanutaq uk warmi tantata ruraqmaqa, achkalla arinaman pitila libadurata itar dijatin saksachin chaynu”.

**Imapaqmi yaĉhachikuran
kumparasyunkunalawan
(Mr 4.33-34)**

³⁴Tukuy kaykunatami, Jesusqa runakunataqa willaran kumparasyunkunalawan. Manami imatapis mana kumparasyunkunawanqa willaranchu.

³⁵Piru tukuy kaykunaqami chaynuqa pasaran Dyuspa rimaqnin unaylla nishankuna kumplikananpaq. Chaqa kaynumi nisha kayaq:

“Tukuytami kumparasyunkunawan willashaq.

Chaynullami willashaqpis kumparasyunwan,

Dyus kay pachata rurashanmanta-pacha imakuna pakaplla katin mana intrakayashanllapaq ima”.ⁿ

**Ballikupaq yaĉhachikushanpaq
intrachikuran**

³⁶Chaymantaqami Jesusqa chay runakunata chaypi دچار rir yaykuran uk wasiman. Chaypimi yaĉhakuqninkunaqa qimikar mañaranllapa intrachinanpaq chay balliku ĉhakrapa winasha kayaq chaypaq. ³⁷Chaymi Jesusqa niran paykunataqa:

“Chay kusala shumaq simillata tarpukuq chayqami Dyusmanta Shamuq Runa. ³⁸Nataq ĉakra tarpukasha

chay-shuypaqami kay pacha. Chaymi chay shumaq simillaqa intrachimanĉik Dyus munashanta rurar mantakuyninpi kaq chaykunapaq. Nataq balliku-shuypaqami intrachimanĉik dyablu munashanlata ruraqkunapaq. ³⁹Piru chay ĉhiqnikuq kar, ballikuta tarpusha chay-shuypaqami dyablullapaq intrachimanĉik. Nataq chay kusicha tyimpu-shuypaq intrachimanĉik chay jwisyu diyapaq. Chay kusichakuquna nir-shuypaqami intrachimanĉik Dyuspa angelninkunapaq.

⁴⁰“Chaymi nishaykillapa: Imanutaq chay ballikukunata ĉiqanchanĉik rupachinapaq, chaynumi chay jwisyu diyapipis wakinqa ĉiqanchakanqa.

⁴¹Chayraykumi Dyusmanta Shamuq Runaqa kaĉhamunqa angelninkunata, chay mantakuyashanmanta chay ukkunata uchakuchiĉkunata, chaynulla chay mana allinta ruraqkunata ĉiqanchananllapaq. ⁴²Chaynu ĉiqancharmi apar kusala mira ninaman itakunqallapa. Chaymi chaypiraq kusala mana agwantaypaqta qisĉakar qayĉhakushanrayku kirunmatapis richyachinqallapa. ⁴³Piru mayqanpis Dyus munashannu ruraqkuna-shuypaq, rupay yupay kusa shumaqta llipyaranqallapa Taytanllapa mantakuyashanpina. Chaymi nishaykillapa: Rinriyjun kaqkunaqami, uyakur intrakayllapa nir.

**Kusala ĉhaniyjun pakaplla kaqpaq
kumparasyunta ruraran**

⁴⁴“Syilumanta kaqpa mantakuyninqami imanutaq uk lugarpi kusala ĉhaniyjun ima pakaplla katin mana rikanchikchu chaynu. Chaqa nishaykillapa: Mayqan runapis uk pachapi kusala ĉhaniyjun imata tarirqa mana

dijayta munanchu. Ashwanmi chayllapi pampar dijar kusala aligrilla rin tukuy iman kaqkunata rantikur tikrakamur, chay pacha kusa imayjun kaqta rantin chaynu.

**Kusa çhanyijun pirlapaq
kumparasyunta ruraran**

⁴⁵“Chaynulla syilumanta kaqpa mantakuyninqami, imanutaq uk nigusyantimaqa kusa çhanyijun pirla shutiq rumisituta maskar purin rantinanpaq, chay yupay. ⁴⁶Chaynu maskar puriyar uk kusa çhanyijunta tarirqami, rir iman kaqkunatapis limpu rantikur, imanupis chay pirla shutiq rumisitutaqa rantin-ari.

**Piskadukunapaq shikrawan
kumparasyunta ruraran**

⁴⁷“Syilumanta kaqpa mantakuyninqami imanutaq piskadukuqkunamaqa chay shikranta mar yakuman itakurqa kusala achka ukman ukman piskadukunata aypamun chay yupay. ⁴⁸Chayna chay piskadukuna shikranpi untatinga chay piskadukuqkunaqa waqtaman urqumunllapa. Chaymantaqa tar akraq qallarinllapa. Chaynami chay kusala shumaq chaykunataqa kanastanman çhuranllapa. Nataq chay mana shumaq kaqta-shuyapaqami itakunllapa. ⁴⁹Chaynullami pasanqapis chay jwisyu diya çhamutinga. Chaymi chay angelkunaqa rir chay mana allin kaqkunataqa chiqanchanqa allin kaqkunamantaqa. ⁵⁰Chaynu chiqancharmi chay mana allin kaqkunataqa kusalata nina ratakuq-manna itakunqa. Chaymi chaypiraq kusala mana agwantaypaqta qischakar qayçhakushanrayku kirunmatapis richyachinqallapa”.

**Unay chaynulla kanan
yaçhachikuykunapismi
kusala shumaq**

⁵¹Chaynu nirqa, Jesusqa tapukuran: —¿Qamkunaqachu intrakanillapa, tukuy kay nishushayllapataqa? —Intrakanillapami Taytituy— niran paykunaqa.

⁵²Chaymantaqami Jesusqa niran: —Moisés mantakushanta uk yaçhar yaçhachikuqqami syilumanta kaqpa mantakuyninmanta yaçhakurqa, uk wasipa amun yupay tukun. Chaymi chay kusa çhanyijun çhurakushantaqa urqumun mushuq kaqkunata, unay kaqkunata ima.

**Jesusmi Nazaret pwiblupi
(Mr 6.1-6; Lc 4.16-30)**

⁵³Chaynu nir ima kay kumparasyunkunata parlakurnaqaami riranna chay kayashanmantaqa. ⁵⁴Chaynu rirmi chay pwiblunllaman çharan. Chaymi chay tantakananllapa wasipi yaçhachikuq qallariran. Chaynu yaçhachikutinmi runakunaqa limpu dispantakasha kaynu ninakuqllapa:

“¿Kayqa maypitaq yaçhakuranqa kay kusa yaçhayashantaqa? ¿Imanutaq chay milagrukunata rurayta puytin? ⁵⁵¿Manachu kayqa, chay içhkakuqpa wamran? ¿Chaynulla manachu wakpa mamanqa María? ¿Manachu Santiagupa, ^o Josipa, Simonpa, Judaspa uknin ima? ⁵⁶¿Manachu paypa warmi ukninkunamapis kaypi nuqanchikkunawan tanllapa? ¿Piru chaynu katinga, imanun kartaq tukuy wakkunata rurayta puytinga?” nir.

⁵⁷Chaynu nir ima piñakur mana kasunatinllapami, Jesusqa paykunataqa niran:

---

o 13.55 Santiagutami niqllapapis “Jacobo” nir. Payqami Jerusalemni kriyiqkunapa punta rikaqnin karan. Rikashun Hechos 12.17; Gálatas 1.19.

“Tukuy uklaw pachapimi kusa shumaqta rikanllapa uk runa Dyuspaq rimaqtaqa. Piru chay pwiblundlapi chaynulla wasinllapi imaqami mana kasunllapachu” nir.

⁵⁸Piru chay pwiblundlapiqami Jesusqa mana achka milagrukunataqa ruraran-chu. Chaqa chaymanta kaq runakunagami mana paypiqa kriyiqllapachu.

**Shutichikuq Juantami
wanuchiranllapana**
(Mr 6.14-29; Lc 9.7-9)

14 ¹Chaymantaqami chay tyimpukunapiqa Galilea pwiblupamantaqnin, Herodesqa uyaparan Jesuspaq kusata rimaqllapata. ²Chaymi chay sirbiqninkunataqa niran: “Chay Jesusqami, Shutichikuq Juanlla kanqa. Chaqa wanushanmanta kawsamushanraykumi milagrukunamatapis rurayta puytayanqa” nir.

³⁻⁴Chaqa Shutichikuq Juanmi naypaqllata Herodestaqa kaynu nisha kayaq: “Chay ukniki Felipipa warmin Herodiasta warmikita yupay purichiyashaykiqami mana allinchu”. Chaynu nishanraykushi Herodesqa kusalata piñakur kaçhakuran aypar kadinakunawan watar karsilman itananllapapaq.

⁵Herodesqashi, Shutichikuq Juantaqa kusalata wanuchiyta munaq. Piru runakunata mancharshi mana wanuchiytaqa puytiqchu. Chaqa tukuylashi kriyiqllapa Juanqa Dyuspa rimaqnin nir. ⁶Piru uk diyapishi Herodespa kumpliyañun karan. Chayshi fyistata ruratinllapa, chay Herodiaspa warmi wamranqa tukuyula chaypi kaqkunapa naypanpi lluqshir bayliran. Chaynu baylishanshi Herodestaqa kusalata gustaran. ⁷Chayshi ashwan Herodesqa chay intinadantaqa jurar arniran imata mañamatkipis qushayki nir. ⁸Chaymantaqashi maman chay

warmi wamranta animachitin Herodestaqa kaynu niran: “Shutichikuq Juanpa umanta uk platupi qumay” nir.

⁹Chaynu nirqashi gubyirnu Herodestaqa kusalata llakichiran. Piru chaynu llakiyarmapisshi, chaypi kaqkunapa naypanpi jurar arnishanrayku kaçhakuran chaynu rurananllapapaq. ¹⁰Chayshi kaçhakuran Shutichikuq Juanpa umanta chay karsilpi pitinanllapapaq. ¹¹Chaymantaqashi uk platupi apar, chay warmi wamrataqa quranllapana. Nataq chay wamraqashi mamantana ashwan quran.

¹²Chaymantanashi, Shutichikuq Juanpa yaçhakuqninkunaqa çhar, Juanpa kwirpunlatana aparannlapa pampaq. Chaymanta-shuypaqa riranllapa Jesusta willaq chay pasashanpaqqa.

**Jesumi sinku mil
runakunata qararan**

(Mr 6.30-44; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)

¹³Chayta yaçharmi Jesusqa uk yaku karruman iqar uk chunllaq lugarman riran. Piru achka runakunami yaçharanllapa Jesusqa risha nir. Chaymi chay pwiblukunamanta lluqshir çhakpala riranllapa Jesuspa ikintaqa. ¹⁴Chaymanta Jesusqa chaynu riyar yaku manyanman çharqa, yaku karrumanta ishkiran. Chaynu ishirmi kusala achka runakunata rikaran. Chaymi paykunata llakipar tukuy qishaqninkunata apashanllapataqa limpu allicharan. ¹⁵Piru limpu tardiyatinnapaqami chay yaçhakuqninkunaqa qimikar kaynu niranllapa:

—Kay lugarpiqami mana imapis kanchu. Chaynulla kusa tardinami. Chayraykumi runakunataqa willay chay pwiblukunaman rir mikunanllapata rantinanllapapaq nir.

¹⁶Chaynu nitinllapami Jesusqa niran:
—Manami allinchu rinanllapapaqqa. Ashwan qamkuna paykunataqa qarayllapa nir.

¹⁷Chaynu nitinqa, paykunaqa niranllapa:

—Kaypiqami kay sinku tantitawan, ishkay piskaditumantaqa mana masqa imapis kanchu, nir.

¹⁸Jesusqa niran:

—Apamuyllapa kayman.

¹⁹Chaymantami chay achka runakunataqa chay qiwakunalapi tananllapapaq niran. Chaynu nisha karnaqami, chay sinku tantitawan, ishkay piskadituta aypar unaq syiluman chapakur payji nir, Taytan Dyusman mañakuran.

Chaymantami chay tantakunata pidasu pidasu pakir yaçhakuqninkunata quran tukuylla chaypi kaqkunata aypachinanllapapaq. ²⁰Chaynumi tukuylla mikuranllapa tiqlananllapakaman.

Chaymantami yaçhakuqninkunaqa chay mikuypa subrankunataqa ashwan dusi kanasta untata tantaranllapa. ²¹Piru chay mikusha chaykunata yupatinllapagami ullqukunala sinku mil (5,000) karanllapa. Nataq warmikunawan wamrakunataqami mana yuparanllapana-chu.

Jesusmi yakupa ananta puriran

(Mr 6.45-52; Jn 6.16-21)

²²Chaymanta, Jesusqa yaçhakuqninkunata yaku karruman iqachiran rir çhaskinanllapapaq quçhapa uklaw manyanman paymantaqa naypaqta. Nataq payqa chaylapi kidaran tukuylla dispidikur rinanllapakaman. ²³Chaynu dispidikur ritinllapanaqa, Jesusqa uk sirkaman payla iqaran, Taytanman mañakuq. Chaymi limpu amsayatinnamapis payla chaypiqa karan. ²⁴Nataq chay yaku karru-shuypaqa kusa largutana risha karan yaku anantaqa. Piru naypanllapalawmanta kusala jwirti wayra shamuyashanraykumi yaku karrutaqa, yaku kusalata maqchiyan. ²⁵Limpu achkiyaqpinaqa, Jesusqa yaku

ananllata riran yaçhakuqninkunalawman. ²⁶Chaynu yakupa ananta riqta rikarmi yaçhakuqninkunaqa kusalata manchakur “¡Wakqami aya!” nir kusata qayçhakuranllapa.

²⁷Piru Jesusqami paykunataqa kaynu niran:

—¡Shachinakur ama manchakuyllapachu! ¡Nuqami kani! nir.

²⁸Chaymantami, Pedruqa kaynu niran:

—Taytituy, qam karqa mantakuy nuqa yakupa ananllata qamman shamunaypaq nir.

²⁹Chaymi Jesusqa niran:

—Shamuy-ari nir.

Chaynu nitinmi Pedruqa yaku karrumanta ishkir yakupa ananllata riq çhurakaran Jesús kayashanlawman.

³⁰Piru kusala jwirti wayra shamur yakuta maqchiyanraykumi kusalata manchakuran. Chaymi ashwan chay kutilla limpu chinqaq qallarir, kaynu nir qayçhakuran:

—¡Yanapamay Taytituy! nir.

³¹Chaymi chay kutilla Jesusqa makinmanta aypamur niran:

—¡Manami qamqa allitaqa kriyinkiraqchu! ¿Imapaqtaq mana allita kriyirayki? nir.

³²Chaynu nir chay yaku karruman ishkantin iqatinllapaqa, wayraqa qasillaranna. ³³Chaymi, chay yaku karrupi kaqkunaqa, Jesuspa naypalanpi qunqurikur kaynu niranllapa:

—¡Chiqaptami qamqa Dyuspa Wamran kanki! nir.

Jesusmi Genesaret lugarpi, qishaqkunata allicharan

(Mr 6.53-56)

³⁴Chaymantami Jesusqa yaçhakuqninkunawan pulla chay quçhallata rir pasar, çharanllapa Genesaret lugarmanna. ³⁵Chaynu çhatinllapami

chay lugarmanta kaqkunaqa tukuyta Jesustaqa riqsiranllapa. Chaymi, tukuy chay lugarpi parlakutinllapa, yačharanllapana Jesupaqa. Chaynu yačharllapami tukuy qishaqninllapata aparanllapa. ³⁶Chaymi kusallata Jesustaqa rugaranllapa račhpanpa manyanlamatapis kamananllapapaq. Chaynumi chay račhpanpa manyanta tukuy kamaqkunaqa allinna kidaqllapa.

**Mana allin yarpuyinichikmi
uchakuchimanchik**

(Mr 7.1-23)

15 ¹Chaymantami Jesusman qimikaranllapa Moisés mantaku-shanta yačhar yačhachikuqkuna, fariseo runakuna ima. Paykunaqami Jerusalemanta čhamusha karanllapa. Chaymi kaynu nir tapuranllapa:

²—¿Imapaqtaq yačhakuqnikikunaqa unay rukunchikkunapa kustumrinta mana kasunllapa? ¿Imapaqtaq mikunanllapapaq karqa, naypaqtaqa mana makinllapataqa paqan? nir.

³Jesuspismi tapuran:

—¿Imapaqtaq qamkunapis chay kustumrikillapalata rurar Dyus munashantaqa mana rurankillapa?

⁴Chaqa Dyusqami niran: ‘Taytaykita mamaykita kusa rispituwan kasuyllapa. Chay mayqanpis taytanta mamanta čhiqniqkunaqami wanuchikasha kanqallapa’ nir. ⁵Piru qamkunaqami ninkillapa, uk runaqa niyta puytin taytanta mamanta: ‘Manami yanapashuyta puytinichu. Chaqa tukuy imay kaqkunatami arnisha kani Dyusta’ nir. ⁶Mayqanpis chaynu niqqa, manami taytanta mamantaqa rispitananllapachu. Chaymi nishaykillapa: Qamkunaqami Dyus nishanta mana kasunkillapanachu, qamkunapa kustumrikillapalata rurar kawsanaykillapapaq. ⁷¡Dyusta yanqa kasuq tukuq kuchi runakuna!

Waknupaqčhi Dyuspa unay rimaqnin Isaiasqa, qamkunapaq rimaran. Chaqa niqmi:

⁸‘Kay pwiblumanta runakunaqami shiminllapalawan kasunanllapa.

Piru yarpuyinllapapiqami mana chiqaptaqa kasunanllapachu.

⁹Chayraykumi yanqalla aduramaqllapa yupay tukunllapamapis.

Chaqa chay yačhachikuyashan chaykunapis yanqa runakunapa yačhachikuyinla imami’ nir.

¹⁰Chaymantami Jesusqa runakunata qayamur kaynu niran:

—Allita uyakur intrakayllapa.

¹¹Chaqa nishaykillapa: Mayqanpis ima mikuyta mikushanraykuqa manami uchayjun kaytaqa puytinichu. Ashwanmi mayqanpis yarpuyinllapapi mana allinta yarpur rimar uchakuytaqa puytin.

¹²Chaymantami Jesuspa yačhakuqnikununaqa qimikar kaynu nir willaranllapa:

—¡Taytituy! Chay fariseo runakunaqami qam chaynu nitki uyaparqa kusata piñakuranllapa nir.

¹³Piru Jesusqami paykunataqa niran:

—Ima qirutapis, syilumanta Taytay, mana tarpusha katingami, čhupanmanta pilar itakukanqa. ¹⁴Chaynu piñakutinllapamapis ama kwintachayllapachu. Chaqa paykunaqami imanutaq uk syigumaqa, mana rikakuq masinta kaylata kaylata rishun nin mana rikakurmapis, chaynu paykunapis. Allita yačhashanchikllapanu, uk syigu mana rikakuq masinta kaylawta ima rishun niyarmapis, ashwan ishkantinllapa uk učkumanna ratanllapa.

¹⁵Chaynu nitinmi, Pedruqa Jesusta niran:

—Intrachimayllapari chay mayqanpis mikushanraykuqa mana uchakuyta puytinichu nishaykitaqa nir.

¹⁶Chaymi Jesusqa niran:
—¿Qamkunamapischu manaraq intrakankillapa? ¹⁷Allita kwintata qukayllapa. Tukuy imata mikushallapaqami tukuyta rin paçhanchikman. Chaymantami qashan kwirpunchikqa itakamun. ¹⁸Piru chay kusala mana allin rimaykunata rimanllapa chay-shuypaqami yarpuyinllapamanta lluqshimun. Chaynu karmi mana allinkunata rimar ima uchakushana rikarinllapa. ¹⁹Chaqa, uk runapa yarpuyinmantaqami mana allin yarpuykuna lluqshimun. Chaymi wanuchikuyta yarpun. Ukwán ukwán kayta yarpun. Musu kar, manaqa shipash karpis pakaplla tayta yarpun. Chaynulla suwakunanpaq, llullakunanpaq, musyakunanpaq ima yarpunllapa. ²⁰Tukuy chaykunata yarpur rurarmi uchakunllapa. Piru mayqanpis chay maki paqana kustumrita mana rurarmikurqa ¿imanunari uchakunqallapa?

Mana Israelmanta warmimi Jesuspi kusalata kriyiran

(Mr 7.24-30)

²¹Chaymantami Jesusqa riran chay Tiro chaynulla Sidón pwiblupa lugaminkunaman. ²²Chay lugarkunapimi uk cananea warmisita taq. Paymi Jesusman kaynu nir kusalata qayçhakur qimikaran:

—¡Taytituy, Davidpa ayllun,^p llakipamastuy-ari! ¡Chaqa warmi wamraymi dyablupa yarpuyinwan kar kusalata qisçhakayan! nir.

²³Chaynu nitinmi, Jesusqa mana imatapis niranchu. Ashwanmi yaçhakuqninkuna payman qimikar kaynu nir rugaranllapa:

—Willay wak warmitaqa rinanpaq. Chaqa nuqanchikkunapa ikinchiktami qayçhakur shamuyan nir.

²⁴Chaynu nitinllapami, Jesusqa kaynu niran:

—Taytay Dyusqami kaçhamasha Israel pwiblumanta kaqkuna uysha chinqasha yupay runakunalaman.

²⁵Chaynu nitinmapismi chay warmisitaqa rir Jesuspa naypanpi qunqurikur kaynu niran:

—¡Taytituy, ama chaynu nirchu yanapamay-ari! nir.

²⁶Jesusqa niran:

—Manami allinchi wamranchikpa mikunanta kitar allqitukunata qarana-paqqa.

²⁷Chaymi chay warmisitaqa niran:

—Chiqaptami chaynu Taytituy. Piru allqitukunamapismi, amun misapi mikuyatin, chay mikuysitu ishkishanlamatapis mikun nir.

²⁸Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—¡Mamitay, kusalatari qamqa nuqapi kriyinki! Chaymi imanutaq kriyishaykinulla wamraykipiqa rurakanqa nir.

Chaynu nitinmi chay kutilla, chay warmipa warmi wamranqa alliyaranna.

Jesusmi achka qishaqkunata allicharan

²⁹Jesusqami chay kayashanmanta lluqshir rirqa, çharan Galilea shutiq quçhapa manyanman. Chaymantami unaq sirkaman iqar taran. ³⁰Chaykamanqami kusa achka runakuna tantakaranllapa pay kayashanmanqa.

Kujukunata, syigukunata, mana allin rikrayjunkunata, mudukunata chaynulla ukman qishaywan kaqkunata imami apar Jesuspa çhakinlapi çhuranllapa. Piru Jesusqami tukuyininta allicharan.

³¹Chaynu chay mudukuna rimatin, mana allin rikrayjunkuna alliyatin, kujukuna puritin, syigukuna chapakur rikakutin ima rikarmi chay runakunaqa

limpu dispantakasha kidaranllapa. Chaymi ashwan Israel runakunapa Dyusnintana tukuylla alabaranllapa.

**Jesumli kwatru mil
runakunata qararan**
(Mr 8.1-10)

³²Chaymantami, Jesusqa yaĉhakuq-ninkunata qayamur kaynu niran:

—Kusatami llakini kay runakunapaqqa. Chaqa kimsa diyanari nuqawan kaypi. Mananami imata mikunanllapapaqpis kannachu. Chaymi mana qarasha karqa, mana kaĉhanayanichu wasinllapamanqa. Chaqa imanupiqami mallaqpaq riyar nanpi imananmanllapa nir.

³³Chaymi, yaĉhakuqninkunaqa niranllapa:

—Piru, ĉimanunari waknu kusala achka runakunapaqqa kay chunllaq mana mayqanpis tayashanllapa lugarpıqa mikuytaqa tarishunllapa? nir.

³⁴Chaymi Jesusqa tapuran paykunataqa: —ĉAykataq kan tantitaykillapaqa? nir.

Paykunaqa niranllapa:

—Syiti tantitawan aykala piskadukunalami kan nir.

³⁵Chaymantami payqa willaran runakunata, pachalapimapis tananllapapaq.

³⁶Chaymi, chay syiti tantitawan, chay piskadutaqa, aypar payji nir ima Taytan Dyusman mañakuran. Chaymantami, tantakunata pakir quran chay yaĉhakuq-ninkunata. Chaymi paykunana runakunataqa aypachiran. ³⁷Chaynumi tukuynin tiqlanankaman mikuranllapa. Ashwanmi subrankunata tantarqa, syiti kanastatana untachiranllapa. ³⁸Piru chay mikusha chaykunaqami kwatru milqa (4,000) ullqkunala karanllapa. Nataq warmikunawan wamrakunataqami mana yuparanllapanachu. ³⁹Chaymantaqami Jesusqa

runakunataqa, “Rishaqna” nir, yaku karruman iqar riran uk lugar Magdala⁴ shutiqmanna.

**Jesustami mañaranllapa qashan uk
milagruta rurananpaq**
(Mr 8.11-13; Lc 12.54-56)

16 ¹Chaymantaqami wakın fariseukuna, chaynulla saduceo runakuna riranllapa Jesusta rıkaq. Chaymi paykunaqa mabir ima ninqashi nir, kaynu niranllapa:

—Chiqapta syilumanta shamushayki nir yaĉhanayllapapaqqa uk milagruta ruray nir.

²Piru Jesusqami niran:

—Qamkunaqami tardikuna unaq syiluman chapakur, syiluta chupikallata rikarqa ninkillapa: ‘Kusa shumaq tyimpumi kanqa’ nir. ³Piru allaqmantakuna unaq syiluman chapakur syiluta chupikalla tulyawta rikarqa ninkillapa: ‘Kananqami mana allin tyimpuchu kanqa’ nir. Chaynu qamkuna syiluta chapar ima tyimpukunapaq yaĉharqa, ĉimapaqtaq mana intrakan-killapa nuqa Dyusmanta shamusha kar yaĉhachishutiyya? ⁴Kay kusala mana allin yarpuyınyıjun kaq, chaynulla mana allita kriyimaq runakunaqami uk milagruta ruranaypaq mañamanllapa. Piru kay mana kriyimaq runakunaqami Taytay Dyus imanutaq Jonaswan ruraran chaynulla nuqawan ruratinla, munarqa intrakanqallapa.

Chaynu nirqa chay kutilla, riranna chay runakunamantaqa.

**Fariseukunapa, saduceupa mana
allin yaĉhachikuyninkuna**
(Mr 8.14-21)

⁵Jesuspa yaĉhakuqninkuna quĉhapa uklaw manyanman pasasha karqa

q 15.39 Magdalaqami chaylla Magadanwanqa. Chay lugarllamantami karan María Magdalenaqa.

yarpuranllapa, tantakunata qunqar rishallapa nir. ⁶Chaymantami Jesusqa niran:

—Allita kwintata qukar, kuytakankillapa chay fariseo, chaynulla saduceo runakunapa libaduranllapamanta nir.

⁷Chaymi chay yaçhakuqninkunaqa paykunapura ninakuranllapa: “¡Mana tantata apamusha kashallapami, chaynu nimashanchikllapa kanqa!” nir.

⁸Chaynu yarpuyanllapa nir yaçhaya-shanraykumi, Jesusqa kaynu niran:

—¿Imapaqtaq ninkillapa, tanta mana kanchu nirqa? ¡Ima manaraqchu allita nuqapi kriyinkillapa! ⁹¿Manaraqchu intrakankillapa, chaynulla mananachu yarpunkillapapis, chay sinku tantitamanta sinku mil runakunata qarashaytaqa? Chaqa achka kanastataqmi subratinpis tantaraykillapa. ¹⁰Chaynulla manachu yarpunkillapa chay syiti tantitamanta kwatru mil runakunata qaratiypis, achka kanastata subranta tantashaykillapataqa. ¹¹¿Ima manachu kwintata qukaraykillapa, nuqaqa manami tantapaqchu rimayaray nirqa? Ashwanmi nishuyarayllapa kuytakanaykillapapaq chay fariseo, chaynulla chay saduceo runakunapa libaduranmanta.

¹²Chaymantami paykunaqa intrakaranllapana mana tantapa libaduranpaqchu willamayashanchikllapa nir. Ashwanmi intrakaranllapa chay fariseo, chaynulla saduceo runakuna yaçhachikuyashanmanta kuytakananllapapaq nir.

**Pedrumi Jesustaqa Dyuspa
Akrashan Cristun kanki niran**
(Mr 8.27-30; Lc 9.18-21)

¹³Jesusqa uk lugar Cesarea Filipuman çharqa, tapuran chay yaçhakuqninkunataqa:

—Nuqa Dyusmanta Shamuq Runapaqqa ¿mayqanshi kani ninllapataq runakunaqa? nir.

¹⁴Chaynu nitinga paykunaqa niranllapa:

—Wakinqami ninllapa, Shutichikuq Juan nir. Nataq wakin-shuypaqa ninllapa Elías nir. Chaynulla wakinkunaqa ninllapa Jeremías, manaqapis Dyuspa uk rimaqnin kanqa nir.

¹⁵—Qamkunapaq-shuypaqa ¿mayqan-taq kani? —nir tapuran chay yaçhakuqninkunataqa.

¹⁶Chaymi Simón Pedruqa niran:

—Qamqami Dyuspa Akrashan Cristun, tukuy tyimpupaq kawsaq Dyuspa Wamran kanki, nir.

¹⁷Chaymi Jesusqa niran:

—Kusa shumaqmi kanki Jonaspa wamran Simón. Chaqa nuqapaq yaçhanaykipaqqa unaq syilumanta Taytaymi intrachishusha, manami mayqan runa imachu. ¹⁸Chaymi kananqa kusalata kriyir, jwirti rumi yupay kashaykirayku Pedro shutichishayki. Chaynuqami wakin kriyiqkuna-paqqqa atun rumi yupayna kayanqa kriyishaykiqa. Chaymi chay rumipa ananman çhurar llutakur uk wasita shachiq yupayna kashaq chay wakin nuqapi kriyiqkunawanqa. Chaynuqami chay mana allinta rurachikuq dyabluqa mana binsiyta puytinqanachu. ¹⁹Piru kananqami Pedro, Taytay Dyus syilupi mantakuyashanman yaykuqkunata rikanaykipaqqna numrashayki. Chaymi kay pachapi mayqanpis mana kriyishanrayku, Dyus mantakuyashanman mana yaykunqachu nitkiqa, unaq syilupi Taytaypis mana yaykuchinqachu. Chaynulla kay pachapi mayqanpis kriyishanrayku Taytay Dyus mantakuyashanman yaykunqachu nitki-shuypaqa, Taytaypis yaykuchinqa mantakuyashanmanqa.

²⁰Chaynu Pedruta nishana karqami Jesusqa yaçhakuqninkunataqa willaran,

ama mayqantapis willananllapapaqchu, payqa Dyuspa Akrashan Cristun nirqa.

Mananami maychu wanunaypaq niran Jesusqa

(Mr 8.31–9.1; Lc 9.22-27)

²¹Chaymanta-pachami Jesusqa yaçhakuqninkunata kaynu nir intrachiq gallariran:

“Nuqaqami Jerusalén pwiblumanna riyashaq. Chaymi chay pwiblumana çhatiyqa, chaypi ruku kaq mantakuq-kuna, kurakunapa mantaqninkuna, Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna ima aypar kusalata qischamanqallapa. Chaynu qischamarmi wanuchimanqallapa. Piru chaynu wanuchimatinllapamapismi kimsa diyamantaqa kawsamushaq” nir.

²²Chaynu nitinmi, Pedruqa uklawman Jesusta paylata apar anyaqnulla kaynu nir willaran:

—¡Dyusqami mana munanqachu chaynu qischakanaykipaqqa Taytituy! ¡Chaqa manami allinchu chaynu pasashunanpaqqa! nir.

²³Chaynu nitinmi Jesusqa Pedrulawman tikrakamur niran:

—¡Ashuy naypaymantaqa dyablu!^r Chaqa qamqami Dyus munashanta mana intrakar, yanqa runakuna yarpushannula yarpur, Dyus munashanta mana ruranayta munar disanimachimayanki nir.

²⁴Chaymanta-shuyapaqami Jesusqa yaçhakuqninkunata kaynu niran:

“Mayqanpis nuqapa yaçhakuqniy kanarqami amana bidanllapapaqqa llakinqallapanachu. Ashwanmi kruspi wanuchinatinllapamapis ama manchakurchu nuqalapi yarpur shachinakunqallapa. ²⁵Chaqa mayqanpis paykuna munashannulla bidanta washayta

kamaqkunaqami tukuy tyimpupaqna qischakanqallapa. Piru mayqanpis nuqapi kriyishanrayku qischakar wanuqkunaqami tukuy tyimpupaqna kawsanqallapa. ²⁶Chaqa nishaykillapa: Mayqanpis kay pachapi kaq ima munashanta tantakur mana washakatinqa, çimapaqtaq sirbiyan chay tantakushanqa? ¡Manaqa uk runachu achka imata pagrakur washakayta puytinman? ¡Manami! ²⁷Chaqa nuqa Dyusmanta Shamuq Runaqami shamushaq Taytay Dyuspa llipyalla pudirninwan, angelnikunawan ima. Chaynu shamurmi tukuyta allita rikar yaçhar imanururashanllapanulla imanururashanllapanapis nishaq. ²⁸Chiqaptami nishaykillapapis: Kaypi kaqmanta wakinllaqami mana wanunkillaparaqchu Dyusmanta Shamuq Runata mantakuqta rikanaykillapakaman nir”.

Jesumi kusa llipya intirupaq tikrakan

(Mr 9.2-13; Lc 9.28-36)

17 ¹Chaymanta saysi diya pasatinnaqami Jesusqa, Pedruta Santiaguta apar riran. Chaynullami aparapis Santiagupa uknin Juanta ima. Chaynumi paykunala rir iqaranllapa kusa unaq sirkaman. ²Chaypi katinllapanami, Jesusqa yaçhakuqninkunapa naypanpi kusala ukman shumaqpaq tikrakan. Chaqa qaqllanqami rupay yupay kusata llipyarayan. Nataq raçhpan-shuyapaqami kusa yuraq intiruta achkirayaran. ³Chaynu Jesusta rikakuyarllapami, chay kutilla rikaranllapapis Dyuspa unay rimaqninkuna Moiseswan, Elías ima Jesuswan parlaqta. ⁴Chaymi Pedruqa Jesusta niran: —Taytituy ¡kaypiqami kusala allin kanchikllapa! Qam munatkiqa, rurashaq kimsa chukllitakunata, ukta qampaq,

r 16.23 Chaynuqami Jesusqa niran, Pedro dyablu munashanta rimashanrayku.

ukta Moisespaq, ukta-shuyupaqa Eliaspaq nir.

⁵Chaynu Pedro niyatingami, kusa lliypa intiru puktay limpu paykunata pampar pasayaran. Piru chay puktay rurimantami Dyus kaynu niyaran:

“Kaymi kusa munashay Wamrayqa.

Paylawanmi kusa shumaqta yarpuni.

¡Paylatami uyakur kasunkillapa!” nir.

⁶Chaynu niqta uyaparmi chay kimsa yaçhakuqninkunaqa kusalata manchakur piratap rataran pachaman.

⁷Chaymantami Jesusqa paykunaman qimikar, kamar kaynu niran:

—Ama manchakurchu shariyllapa nir.

⁸Chaymi sharir chapakurqa mana mayqantapis rikaranllapanachu. Ashwanmi Jesusqa paylana kasha karan.

⁹Chaymanta chay unaq sirkamanta ishkimuyatinllapanaga Jesusqa yaçhakuqninkunata kaynu niran:

—Amami mayqantapis parlankillapachu chay rikashaykillapataqa, Dyusmanta Shamuq Runa wanur kawsamunankaman nir.

¹⁰Chaymi yaçhakuqninkunaqa Jesusta kaynu nir tapuranllapa:

—Chaynu katinga, çimapaqtaq Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkunaqa, Eliasraqshi Dyuspa Akrashan Cristunmanta naypaqta shamuyanqa ninllapa? nir.

¹¹Jesusqa paykunata niran:

—Chiqaptami Elías naypaqtaqa shamuyanqa. Chaynu shamurmi tukuy imata Dyus munashanulla shumaqchayanqa. ¹²Piru nuqaqa nishaykillapa: Eliasqami nuqamanta naypaqta shamushana karan. Chaynu shamutin-mapismi, Dyuspa rimaqninpaq mana kwintacharchu paykuna munashanta ruraranllapa. Chaynullami kananpis Dyusmanta Shamuq Runatapis qischanqallapa paykunaqa.

¹³Chaymi chay yaçhakuqninkunaqa kwintata qukaranllapa, Jesusqami Shutichikuq Juanpaq rimayan nir.

Jesusmi allicharan dyablupa yarpuyinwan kaq wamrata

(Mr 9.14-29; Lc 9.37-43)

¹⁴Chaymanta, unaq sirkamanta tikrakamurqa achka runakuna kayashanman çhamuranllapa. Chaymi chay kutilla, Jesusman uk runa qimikar naypalanpi qunqurikur, kaynu niran:

¹⁵—Wamraymi atakiwan kusalata qischakan. Chaynu atakiwan qischakarmi kusalata ninakunaman, yakukunaman ima ratan. ¡Imaraq Taytituy, wamrayta llakipar alliyachiy-ari! ¹⁶Chaqa nuqaqami kay yaçhakuqninkunamanmapis apamuray allichananpaq. Piru paykunaqami mana puytishallapachu nir.

¹⁷Chaynu nitinmi, Jesusqa niran:

—¡Ay qamkuna Dyuspi mana allita kriyiqkuna, chaynulla mana allinta ruraqkuna! ¿Maydiyakamantaq allita intrachishunayllapapaq qamkunawan kashaq? ¿Ima maydiyakamantaq qamkunawan shachinakushaq? Ma, kayman apamuyllapa nir.

¹⁸Chaynu chay wamrata apamutinllapami Jesusqa chay dyablupa yarpuy-ninta chay wamramantaqa anyar itakuranna. Chaymi wamraqa chay kutilla, allinna kidaran. ¹⁹Chaynu chay wamra alliyatinnaqa, yaçhakuqninkunaqa wakaqlaman rir Jesuswan parlar, kaynu nir tapuranllapa:

—¿Imaraykutaq chay dyablupa yarpuynintaqa mana itakyta puytisha kashaqllapaqa? nir.

²⁰Jesusqami niran paykunataqa:

—Qamkunaqa manami allita Dyuspiqa kriyinkillapachu. Chaqa chiqaptami nishaykillapa: Imanutaq chay mustasa qirupa simillitanmaqa

kusa llampitu chaynu pitilamatapis allita Dyuspi kriyir, kay qaqata ‘Ashur kaymanta, riy uklawman’ nitkillapaqa, chay qaqqa ashunman. Chaqa allita Dyuspi kriyirllapaqami tukuy imatapis rurayta puytiyankillapana kanqa nir.
²¹ [Waknu riqchaq dyablupa yarpuy-ninqa mana chaynulaqa runamantaqa llushinchu. Ashwan chaynu dyablupa yarpuyinta itakunarqa ayunar kusalata Dyusman mañakurla itakuyta puytinchik.]

**Ishkay kutipaqnami Jesusqa
wanushaqna niran**
(Mr 9.30-32; Lc 9.43-45)

²²Chaymanta chay Galilea lugarpis yaçhakuqninkunawan pulla puriyarmi, Jesusqa kaynu niran:

“Dyusmanta Shamuq Runatami kuntrankunaman qukuyanqallapa.
²³Chaynu qukutinllapami wanuchinqallapa. Piru kimsa diyamantaqami, qashan kawsamunqa”.

Chaynu nir willatinmi, yaçhakuqninkunata kusalata llakiranllapa.

**Dyusta adurananllapa wasipaqqami
impwistuta pagrakuqllapa**

²⁴Chaymantami Jesusqa yaçhakuqninkunawan rir çharan Capernaúm pwiblu-man.

Chaynu çhatinllapami, Dyusta adurananllapa wasipaq impwistuta kubrakukuna Pedruman qimikar, kaynu nir tapuran:

—¿Yaçhachikuqnikiqachu impwistutaqa pagrakun Dyusta adurananllapa wasipaqqa? nir.

²⁵Pedruqa niran:

—Pgrakunmi taytituy.

Chaymanta Pedro wasiman yaykur mana imatapis niyatinraqmi, Jesusqa kaynu niran Pedrutaqa:

—Ima ninkitaq Simón Pedro, ¿mayqankunataqa kubranllapa impwis-

tutaqa kay pachapi mantakuqkunaqa? ¿Chay pwiblunllapamanta kaqkunata, manaqachu jwira kaq runakunata? nir.

²⁶Pedruqami niran:

—Jwiramanta kaq runakunalatami kubranllapa nir.

Chaymantami Jesusqa niran:

—Chiqaptami, chay mantakuqkunaqa pwiblunllamanta kaqkunataqa mana impwistutaqa kubrakuq kaqkunata mana pagrar ama piñachinallapapaqqa, rir chay atun quçhaman answiluykita itakuy. Chaymanta chay punta kaq piskaduta aypamurqa, aqrunta kiçhar uk qillayta tarinki chaypiqa. Chaymi chay qillayqa aypanqa, rir nuqapaq kaq impwistuyta chaynulla qampa kaqta pagrakutkimapis nir.

**¿Mayqantaq Dyuspaqqa
kusa mas allin kanqa?**
(Mr 9.33-37; Lc 9.46-48)

18 ¹Chaymanta chay kutilla Jesuspa yaçhakuqninkunata payman qimikar kaynu nir tapuran-llapa:

—Syilumanta kaq mantakuyashanpiqa ¿mayqanniypatatataq Dyusqa kusa mas allinpaq rikamayanaqallapaqa? nir.

²Chaynu nitinllapami Jesusqa uk wamrituta qayamur paykunapa çhaypinpi shachir, ³kaynu niran:

—Chiqaptami nishaykillapa: Imanu-taq kanan kawsayankillapa, chaynulla kawsar mana kay wamritu mana kwintachaypaqla chay yupay kawsar-qami, syilumanta kaq mantakuyashan-manqa mana yaykunillapachu. ⁴Chaqa kay wamritu yupay mana kusa kani nirchu ashwan mana kwintachaypaqla kaqkunalami, syilumanta kaq mantakuyashanpiqa kusa mas allinpaqqa riqsikasha kanqa. ⁵Chaymi mayqanpis nuqapi kriyishanrayku kay wamritu

yupay kaqta, shumaqta samachiqqami, ashwan nuqallatana samachimayan nir.

Kuytawkish uchakutkillapa

(Mr 9.42-48; Lc 17.1-2)

6“Piru nuqapi kriyishanrayku mana kwintachaypaqla kay taksha wamritukuna yupay kaqkunata uchakuchiqaqkunataqami, kusala allin kanman kunkanpi uk marayta watar, mar yakupa mas ruri kaqninman itakunanllapapaq. 7Piru kay pachapiqami kusala saqra mana allinkunala untarayan. Chaymi mana imanupis shumaqta kawsayllapataqa puytinllapachu. Piru, chay mayqanpis uknin mana allinta rurur uchakunanpaq animachiq-shuypaqa imananqaraq.

8“Chayraykumi uk makikillapa manaqa uk çhakikillapa mana allinta rurur uchakushana rikarichishutinqa, pitir itakuy wakaq qammantaqa. Chaqa mas allinmi kanqa chulla makila, manaqa chulla çhakila tukuy tyimpupaqna kawsanaykipaq. Manami allinchu kanqa chay makiki, chaynulla çhakiki uchakuchishushanrayku tukuy tyimpupaqna mana wanuq ninapi qischakanaykipaqa. 9Chaynulla nawiki ima mana allinta rikachir uchakuchishutinqa, urqur itakuy karu mayman qammantaqa. Chaqa kusa allinmi kanqa uk nawiyjunla tukuy tyimpupaq kawsanaykipaqa. Manami allinchu kanqa nawiki uchakuchishushanrayku, tukuy tyimpupaqna infyirnupi kastigakasha kanaykipaqa nir.^s

Jesumi kumparasyunta ruraran uysha chinqashawan

(Lc 15.3-7)

10“Chaymi nishaykillapa: Amami nuqapi kriyiqkuna yanqa taksha

wamritukuna yupay kaqkunataqa ukmanta rikankillapachu. Chaqa paykunata kuytaq angelmaqami waran waran maydiyapis Tayta Dyuspa naypalanpi kayan. 11[Chaqa Dyusmanta Shamuq Runaqami shamusha tukuy chay chinqasha kaqkunata washananlapaq.]

12“¡Ma nimayllapa! Uk runa syin uyshayjun kanman. Chaymanta chay syin uyshankunamantaqa uksitu chinqanman. Chaynu chay uksitu chinqashanraykuchu çchay wakin nubintay-nwibita (99) chaylapi dijar, mana rinman chay chinqasha chayta maskaq? nir. 13Chaynu rir maskakur, tarirqami chay nubintay-nwibi kaqkunamantaqa masta aligriyanqa chay chinqasha chayta tarishanraykuqa. 14Chaynullami unaq syilupi Taytaykillapapis mana munanchu uklamapis paypi kriyishanrayku mana kwintachaypaqla wamritu yupay kaqkunapis chinqanantaqa.

Ima katinmapismi pirdunanakushunllapa

15“Imanupi uknikillapa ima mana allinta rurashutinllapaqa, rir, ‘Kaynumi mana allinta ruramashayki’ nir shumaqla paylawan parlayllapa. Chaynu paylawan parlar shumaqchana-kurqami, kusa shumaqtana kawsankillapa. 16Piru imanupi mana kasushutin-shuypaqa, qayamuy ukta manaqa ishkay kriyiqkunata. Chayna chay paykunapis rikananpaq ima mana allinta rurashantaqa, imanutaq Dyus nitin unay iskribishankunapimaqa, ima katinpis ishkay manaqa kimsa tistigukuna rikar yaçhanqa niq chaynu-

s 18.9 Çhakinchik, makinchik, manaqa nawinchik uchakuchimaqninchikqa kaynu intrachimanchik yarpuninchikla, munayninchikla uchakuchimanashaqa ama kwintachashunchu nir.

lla.^t ¹⁷Chaynu ruratkilapa paykunatapis mana kasutinqa, wakin kriyiqkunatapis willayllapa. Piru chay wakin kriyiqkunata mana kasutinllapa-shuypaqa, uk mana kriyiqta, manaqa Roma pwibluapaq impwistuta kubrakuq runata yupayna riqsinkillapa.^u

¹⁸“Chaymi nishaykillapapis: Kay pachapi kaqkunata mana allinta tukushanrayku chiqanchatkillapaqa, ¿imanunari syilupi Taytay kayashanmanmaqa yaykunqallapa? Nataq mayqanpis kriyishanrayku kusala allinpaq ima riqsitkillapaqami, ashwan syilupi Taytay kayashanmanpis yaykunqallapa.

¹⁹“Chaynullami nishaykillapapis: Kay pachapi qamkunamanta ishkay runa chayllata yarpur imata mañakutkillapaqami, unaq syilupi Taytayqa qushuyanqallapa chay mañakushaykillapataqa. ²⁰Chaqa ishkayla, manaqa kimsalamapis nuqapi kriyishanrayku tantakatinllapaqami, nuqaqa pullanllapa kashaq”.

²¹Chaynu nitinmi Pedruqa riran Jesusta kaynu nir tapuq:

—Taytituy ¿ukniykuna ima mana allinta ruramatinqa ayka kutitap pirdunayta puytiyashaq? ¿Syiti kutichu pirdunanaypaq allin kanqa?

²²Chaymi Jesusqa niran:

—Nuqaqa manami syiti kutila pirdunanki nishaykichu. Ashwanmi sitinta kuti syiti katinmapis michkatapis pirdunanki nir.

Jesumi kumparasyunta ruraran uk mana pirdunakuqwan

²³“Chayraykumi syilumanta kaqpa mantakuyninqa, imanutaq uk

mantakuqmaqa trabajaqninkunata iman kaqkunatapis rikananpaq dijasha karan chay yupay. ²⁴Chaymanta imankunata rikaq qallaritinllapanaqa payman çhachiran uktaqa dyis mil talintu qillayta^v dibikuqta. ²⁵Chaymi chay trabajaqqa chay dibikuyashanpaq mana imanupis pagrakuqta puytiranchu. Chaynami chay mantakuqqa kaçhukuran rantikunanllapapaq uk sirbikuqta yupay uklawman. Piru rantikunanpaqmi niran warmintinta, wamrantinta, chaynulla tukuy iman kaqnintinta ima chay dibikuyashanta pagrakananpaqqa. ²⁶Chaynu chay mantakuq niyatinmapismi, chay trabajaqqa paypa naypаланpi qunqurikur rugaran kaynu nir: ‘Taytituy llakipar yaramaskiy-ari. Nuqaqami imanupis chay dibishuyashaytaqa tukuyninta pagrashayki’ nir. ²⁷Chaymi chay mantakuqqa chaynu rugatinga llakiparan paytaqa. Chaynulla ashwan chay dibiyashanmatapis manana kubrananpaqnachu niran. Chaymi ashwan dijatinna riran.

²⁸“Piru chay mantakuq chaynu llakipatin rirqami, chay trabajaqqa tariran uk trabajaq masin pitilata dibiyay chayta. Chaymi ashwan mana llakiparchu kunkanmanta aypar urkaq qallarir, kaynu niran: ‘¡Pagramay chay dibimayashaykita!’ nir. ²⁹Chaymi chay trabajaq masinqa naypanpi qunqurikur rugaran kaynu nir: ‘Llakipar yaramaskiy-ari taytituy. Chaymantami tukuyninta pagrashayki’ nir. ³⁰Piru chay ukninqami, mana llakipar yaraytaqa munaranchu. Chaymi ashwan karsilachikuran tukuy dibiyashanta limpu pagranankaman. ³¹Chaynu

---

t 18.16 Rikashun Deuteronomio 19.15. **u 18.17** Roma pwibluapaq impwistuta kubrakuq runata yupayna riqsiyllapa nirqami intrachimançhikllapa amana paykunawan pulla kanallapapaq nir. **v 18.24** Dyis mil talintuqa kusala achka qillay karan. Chaqa uk trabajaqmaqami uk talintuta ganananpaqqa 15 añuta trabajayta ministiran.

rurashanraykumi chay wakin trabajaq masinkunaqa kusalata llakiran. Chaymi rir chay mantakuqtaqa tukuy ima pasashantaqa parlaranllapa. ³²Chayta chay mantakuq yaĉharmi, kaĉhakuran qayamunanllapapaq. Chaymi ĉhamutinga niran: ‘ĴKusala mana allin yarpuyunijun runa!, nuqamaqami rugamashaykirayku chay tukuy dibimayashaykitaqa llakipashuray. ³³Chaymi imanutaq nuqa qamta llakipashuray chaynullami qampis chay uknikitaqa llakipanaykita’ nir. ³⁴Chaymi chay mantakuqqa kusalata piñakur kaĉhakaran karsilman itar qischananllapapaq, tukuy dibiyashanta limpu pagranankaman”.

³⁵Chaynu nirnaqami, Jesusqa niranpis: “Qamkuna uknikillapata mana tukuy shunquykillapawan pirdunatkilapaqami, syilumanta Taytaypis chaynulla qamkunawanpis ruranqa” nir.

Jesusmi yaĉhachikuran warmiwan dijanakuqpaq

(Mr 10.1-12; Lc 16.18)

19 ¹Jesusqa yaĉhachikur tukchirnaqa riranna Galilea pwiblumantaqa. Chaynu rirmi riyu Jordanpa chimpan Judea lugarman ĉharan. ²Piru paypa ikintaqa kusala achka runakuna riranllapa. Chaymi ashwan tukuy la qishaq kaqkunataqa allicharan.

³Chaymantaqami wakin fariseo runakuna Jesusman qimikaranllapa. Chaymi mabir imanimashunllapashi nir, kaynu tapuranllapa:

—ĴAllinchu kanqa uk runa kasarashan warminta imallapaqqa dijananpaq? nir.

⁴Chaymi Jesusqa niran:

—ĴManachu qamkunaqa liyishaykillaqa Dyus nitin iskribikashakunataqa?

Chaqa chaypiqami nin: ‘Dyusqashi puntamanta-pacha runata, warmita ruraran’. ⁵Chaqa chaypaqmi Dyusqa niqpis: ‘Uk runaqami warminwan kasararqa, taytanta mamanta dijanqa. Chaymi ashwan warminwanqa uk kwirpu yupaylana kawsanqallapa’ nir. ⁶Chaynu katinmi runaqa warminwanqa manana ishkaynachu. Ashwanmi uk kwirpulana kayanqallapa. Chaymi nishaykillapa: Uk runa warminwan uk kwirpulana kananpaq Dyus nishanraykumi mana mayqanpis, paykunaqa dijanakunqa niyta puytinchu nir.

⁷Chaymanta chay fariseo runakunaqa qashan kaynu niranllapa:

—Chaynu katinga, Ĵimapaqta Moisés mantakushanpiqa kaynu nin? Uk runa warminta dijanarqashi, karguyjunksunapi kartata rurar warminta qurqashi chiqanchakayta puytin nir.

⁸Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—Qamkuna kusala kuchi mana intrakaq kashaykillaparaykumi Moisesqa chaynu dijanakunqa nirmapis mantakuran. Piru Tayta Dyusqami unaymanta-pacha runata warminwan pullacharqa mana imalapaqpis dijanakunanpaqqa munaranchu. ⁹Piru nuqaqami nishaykillapa: Uk runa, warmin mana mayqanwan punusha ima katin yanqallamanta dijar, ukwan kasararqami kusala saqrata uchakuyan nir.”

¹⁰Chaynu nitinmi, chay yaĉhakuqninkunaqa kaynu niran:

—Chaynu katinga, manami allinchu mayqanpis warmiyjun kanapaqqa nir.

¹¹Jesusqa paykunata niran:

—Tukuy laqa manami mana warmiyjun kaytaqa puytinllapachu. Ashwanmi chay mayqantaĉhi Tayta Dyus mana

---

w 19.9 Wakin iskribikashakunapi kaynu nin: “Uk warmi, runan dijasha katin, qashan uk runa paywan kasararqa, uchakuyan” nir.

warmiyjun kananpaq nisha, chaykuna-lami chaynu kaytaqa puytinllapa.

¹²Chaqa chiqaptami wakin runakunaqa mana warmiyjunchu maydiyapis kananpaq nasinllapa. Nataq wakin runakunataqami ama warmikunanpaq runa masinkuna kaparanllapa. Nataq wakinkuna-shuypaqa mana warmikunllapachu kusala mas shumaqta Tayta Dyusta sirbiyta munar ima. Chaymi kay nishayta mayqannikillapapis intrakana-rarqa imanupis intrakayllapa.

Jesumsi wamrakunata bindisiran

(Mr 10.13-16; Lc 18.15-17)

¹³Chaymantami Jesusmanqa wamrakunata apamuranllapa, pay makinta ananman çhurar bindisinanpaq. Piru yaçhakuqninkunaqami chay wamrakunata apamuqkunataqa anyaran.

¹⁴Chaymi Jesusqa kaynu niran paykunataqa:

“¡Ama arkarchu, dijay nuqaman shamunqa wamritukunaqa! Chaqa syilumanta kaq mantakuyashanqami kay wamritukuna yupay kaqkunala-paq”.

¹⁵Chaynu nir, makinkunata chay wamrakunapa ananman çhurar bindisirmi, chay lugarantaqa riranna.

Kusala imayjun musu runami

Jesuwán parlaran

(Mr 10.17-31; Lc 18.18-30)

¹⁶Chaymantami uk musulla runa shamur Jesusta kaynu nir tapuran:

—[Kusa allinla] yaçhachikuq Taytituy, ¿ima allin kaqlatataq rurayman, tukuy tyimpupaqna kawsanaypaqqa? nir.

¹⁷Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—¿Imapaqtaq tapumanki allin kaqpaqqa?^x Allinla kaqqami kan ukla.

Payqami Taytay Dyus. Piru tukuy tyimpupaqna kawsayta munarqami, Dyus mantakushankunata kasur kawsay nir.

¹⁸Chaynu Jesús nitinmi, chay musuqa qashan tapuran:

—¿Mayqan mantakuykunatana? nir.

Chaymi Jesusqa kaynu niran:

—Ama wanuchikuychu; ama uk uk warmiwan kaychu; ama suwakuychu; ama uknikipaq llullakur rimaychu; ¹⁹taytaykita, mamaykita kasuy. Chaynu-lla ukkunata llakipay, imanutaq qampa kwirpuykillapaq llakinki chaynulla, nir.

²⁰Chaynu nitinmi, chay musuqa niran:

—Tukuy chaykunataqami

[takshaymanta-pacha] rurashana kani.

¿Imataq mas kanqa ruranaypaqqa? nir.

²¹Jesusa niran:

—Kusa mas allin kayta munarqa, rir tukuy imayki kaqta rantikur, qillaynikitaqa mana imayjun kaqkunata quy.

Chaynuqami unaq syilupiqa mana tukukaq imaykitana tarikunki. Piru chay nishushayta ruranaqami, shamutki nuqawanna rishun nir.

²²Chayta uyarmi, chay musuqa kusalata llakir riran. Chaqa kusala imayjun-ari karan. ²³Chaymi Jesusqa yaçhakuqninkunata kaynu niran:

—Allipla trabajusuraq kanqa chay kusala imayjun kaqkuna, syilumanta kaq mantakuyashanman yaykunanpaqqa.

²⁴Chaymi qashan nishaykillapa: Mayqanpis kusala imayjunkuna, Dyus mantakuyashanman dasla yaykunanmantaqami, ashwan uk kamillu dasla pasayta puytinman uk awjapa uçhkitunta, nir.

²⁵Chaynu nitin uyaparmi yaçhakuqninkunaqa kusata yarpupakur kaynu niranllapa:

—Chaynu katinga ¿pitaq washakayta puytiyanqa? nir.

x 19.17 Wakin iskribikashakunapimi kaynu nin: “¿Imaraykutaq allinla kanki nimanki?” nir.

²⁶Chaynu nitinmi Jesusqa paykunata chapar kaynu niran:

—Runakunapaqqami kayqa mana ruraypaqchu. Piru Dyuspaq-shuypaqami tukuy imapis ruraypaq nir.

²⁷Chaynu nitingqa, Pedruqa niran:

—Nuqakunamaqami tukuy imayllapakunata dijashana, qamwanna purinillapa. Chaynu kashayllaparaykuqa, ¿imatataq aypayashaqllapaqa? nir.

²⁸Jesusqa niran paykunataqa:

—Chiqaptami nishaykillapa: Maydiya nuqa, Dyusmanta Shamuq Runa kusala shumaq mantakuyniypi mantakuq qallaritiyqami, qamkunapis dusikillapa mantakunaykillapapi tar pullay mantakunkillapa. Chaynami qamkunana Israelpa chay dusi kaq aylunkunamatapis allinta mana allinta rurasha katinmapis allita rikar yaçhankillapa. ²⁹Chayraykumi chay tyimpuqa nuqarayku wasinta, ullqu ukninkunata, warmi ukninkunata, taytanta, mamanta, manaqa [warminta,] wamrankunata, çhakrankunata dijar nuqa munashayta ruraqkunaqa, chay dijashanmantaqa syin kuti mas imanllapakunata aypañqallapa. Chaynulla tukuy tyimpupaqnami kawsanqallapa. ³⁰Piru kanan tyimpukunapi achka runakuna kusana kaqkunaqami, chay tyimpuqa mana imapaqpis sirbinqachu. Chaynulla kanan tyimpukuna achka mana kwintachaypaq kaqkunaqami, ashwan chay tyimpuqa kusa nishapaqna riqsikanqallapa.

Jesumi kumparasyunta ruraran trabajaqkunawan

20 ¹Jesugami niranpis: “Syilumanta kaqpa mantakuyninqami imanutaq uk çhakrapa amunmaqa timpranula lluqshiran rikaq trabajadurkunata, çhakranman rir trabajanapaq chay yupay. ²Chaymi, chay çhakrapa amunqa trabajaqkunawan uk tratuta rurar

kaçharan çhakranpi trabajatinllapa uk diya intirupaq pagrananpaq.

³“Chaymanta qashan unakaqna lluqshirqa rikaran plasapi ayka mana imatapis rurar taqkunata. ⁴Chaynu rikarmi paykunataqa niran: ‘Riyllapa qamkunapis çhakrayman trabajaq. Nuqami imanu trabajashaykillapanulla pagrashaykillapa’ nir. Chaymi paykunapis riranllapana.

⁵“Chaymanta qashalan chay çhakrapa amunqa lluqshiran a las dusi yupay, chaynulla tardikaqpis. Chaymi wakin runakunata tarirpis chaynullata niran paykunatapis.

⁶“Qashan tardikaqna chay plasallaman lluqshirqa, qashan runakunata tariran. Chaymi chay tarishankunatapis niran: ‘¿Imapaqtaq qamkunaqa kaypiqa tukuy unaq mana trabajarqa tashaykillapa?’ nir. ⁷Paykunaqa niranllapa: ‘Manamiri mayqanpis rugamashallapachu trabajanayllapapaqqa’ nir. Chaymi chay çhakrapa amunqa paykunatapis niran: ‘Riyllapa qamkunapis çhakrayman trabajaq. [Nuqami imanu trabajashaykillapanulla pagrashaykillapa]’ nir.

⁸“Chaymanta amsatinna-shuypaqa, çhakrapa amunqa kaynu niran chay trabajachikuqnintaqa: ‘Qayamur trabajaqninchikkunataqa pagrayna. Piru chay ikita trabajaq qallarishakunata pagraq qallarir, tukchinki chay naypaqta trabajaq qallarishakunawan’ nir.

⁹“Chaymi, chay tardilana trabajaq qallarishakunaqa çharanllapa naypaqta pagrakaqqa. Piru tukuy unaq trabajasha yupaymi pagrakanllapa. ¹⁰Chaymantami chay naypaqta trabajaq qallarisha chaykunata pagrananpaq qayatingqa, paykunaqa yarpuranllapa: Nuqanchikkunataqami masta pagramayashunllapa nir. Piru paykunatapismi chay uk diyata trabajashanulla pagraranllapa. ¹¹Chaynu

pagrakashana karqami kusalata piñakur, chay êhakrapa amuntaqa juraparanllapa, ¹²kaynu nir: ‘Kay ikita êhamuqkunaqami uk ratulatana trabajashallapa. Nataq nuqakunamaqami tukuy unaq kusala rupaypi ima shachinakur trabajasha kanillapa. Piru qamqami nuqakunawanqa chayllata pagrashayki. Chaynuqami mana allinchu’ nir.

¹³“Chaynu nitinllapaqa, ashwan chay êhakrapa amunqa kaynu niran chay rimapakuqkunapa uknintaq: ‘¿Amiguy, ima mana allintataq qamwanqa rurasha kani? ¿Manachu tukuy unaq trabajatkilapapa chaynuta pagrashunayllapapaq parlaranchikllapa? ¹⁴Kaypimi trabajashaykipaq qillaynikiqa. Ashwanmi rikuyuna. Ma willamay, ¿ima mana allintataq rurashusha kani, chay ikita trabajaq êhamushakunata qamwan chayllata pagrarqa? ¹⁵Chaqa nuqapa qillayniywanqami munashayta rurayta puytini. ¿Manaqachu kusala bwinu kashayrayku, chay wakinkunata qamwan chayllata pagrashayrayku inbidyakayanki?’ nir”.

¹⁶Jesusqami kaynu niranpis: “Kanan ikilapi kaqkunaqami naypaqpina kanqallapa. Nataq chay kanan naypaqllapi kaqkuna-shuypaqa maydiyaqa ikipina rikarinqallapa. [Chaynulla kusala achkami qayakasha kanqallapa. Piru aykalami akrakasha kanqa]” nir.

Qashanmi Jesusqa wanushaqna niran

(Mr 10.32-34; Lc 18.31-34)

¹⁷Jesusqami Jerusalén pwibluman riyarqa yaçhakuqninkunata, uklawman qayar kaynu niran paykunataqa:

¹⁸“Qamkuna rikayashaykillapanumi kananqa riyanchikllapana Jerusalén pwiblumanqa. Chaypimi Dyusmanta

Shamuq Runataqa qukunqallapa, kurakunapa mantakuqninkunaman, Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkunaman ima. Chaymi ashwan paykunaqa wanuchinanllapapaq nir mantakuqallapa. ¹⁹Chaynullami mana Israel runakunaman qukunqallapa. Chaymi paykunaqa kusalata burlakar wipyar ima kruspi klabar wanuchinqallapa. Piru kimsa diyamantaqami qashan kawsamunqa” nir.

Santiaguwan Juanpa maman, Jesusta mañakuran (Mr 10.35-45)

²⁰Chaymantaqami Zebedeupa warmin, wamran Santiaguwan chaynulla Juanwan rir, Jesusman qimikar naypalanpi qunqurikur, wamranta llakipananpaq mañakuran. ²¹Chaymi Jesusqa kaynu nir tapuran chay warmitaqa:

—¿Imatataq munayanki? nir.

Payqami niran:

—Chay kusala shumaq mantakuyniki mantakurqami, qam nitki, uk wamrayqa allilaw qichqaykipi tanqa. Nataq uknin-shuypaqa ichuqlaw qichqaykipi tanqa nir.

²²Chaynu nitinmi, Jesusqa kaynu niran:

—Manami qamkunaqa imata mañaku-yankillapa nirmapis yaçhankillapachu. Tapushaykillapa: ¿Kusala saqra ayaq yakuta upyaq yupaymi qischakar wanuyashaq, chaynu qischakaytachu puytiyankillapa kanqa? nir.

Chaymi paykunaqa niran:

—Arí Taytituy nir.

²³Chaymi Jesusqa qashan niran:

—Chiqaptami qamkunapis kusalata qischakanillapa, nuqa qischakashaynulla. Piru mantakunaypi tar allilawpi manaqa chay ichuqlaw qichqaypi tachishunayllapapaqqami, mana nuqaqa yaçhanichu.

y 20.22 Castellanupi “Ser bautizado con el bautismo con que yo soy bautizado” nirqami intrachimanchik qischakaytachu puytinki nuqa qischakayashaq chay yupay nir.

Ashwanmi Taytay Dyus mayqantapis pay munashanulla tachinarqa tachiyanqa nir.

²⁴Piru chay wakin dyis kaq yaçhakuq-ninkunaqami chaynu nir mañakuqta uyaparqa, chay ishkaykunawanqa piñakuranllapa. ²⁵Chaymi Jesusqa paykunata qayamur niran:

“Qamkuna yaçhashaykillapanu, kay pachapi mantakuqkunaqami, chay pwiblumanta kaq runakunataqa paykuna munashanlata rurachin. Chaynu katinmi ashwan chay pwiblupi kusa runa nisha kaqmaqa, wakinkunata mantarla ima kawsanllapa. ²⁶Piru qamkunapiqami ama chaynuqa pasanmanchu. Ashwanmi chay qamkunamanta mayqannikillapa kusa runa nisha kaqqa, uk sirbikuq yupay kar wakinnikillapata yanapankimanllapa. ²⁷Chaynulla qamkunamanta uknikillapa kusa mas kayta munarqa, ukkunapa sirbiqinna kayllapa. ²⁸Imanuçhi Dyusmanta Shamuq Runamaqami mana payta sirbinanllapapaqchu shamusha. Ashwanmi pay sirbikuq shamushapis. Chaynami ashwan payqa kusala achka runakuna tukuy tyimpupaqna wanunanllapapaqna kaqkunata washar tukuy tyimpupaq kawsachinanpaq shamusha”.

**Jesumi ishkay syigukunata
allicharan**

(Mr 10.46-52; Lc 18.35-43)

²⁹Chaymantami Jesús, Jericó pwiblumanta yaçhakuqninkunawan lluqshir ritinmi, kusala achka runakuna ikinta riranllapa. ³⁰Chaynu riyatinllapami nan qichqalanpi ishkay syigu runakuna tayasha karan. Chaymi Jesús pasaqta uyaparqa, kaynu nir qayçhakuranllapa: —¡Taytituy, Davidpa ayllun, llakipa-mastuyllapari! nir.

³¹Chaynu nitinllapami, runakunaqa anyaranllapa upallananllapapaq. Piru

paykunaqami llallin kaynu nir qayçhakuranllapa:

—¡Taytituy, Davidpa ayllun, llakipa-mastuyllapari! nir.

³²Chaymi Jesusqa chaypi yarar, chay syigukunataqa qayar, kaynu nir tapuran:

—¿Imataq qamkunapaq ruranayta munayankillapa? nir.

³³Paykunaqami niranllapa:

—Taytituy, nawiyllapa rikakunantami munanillapa nir.

³⁴Chaymi Jesusqa paykunapaq kusalata llakir, nawinllapataqa kamar chay kutilla allicharan. Chaymi ashwan chay runakunaqa allinna, Jesuspa pullan riranllapa.

**Jesumi Jerusalén pwiblumana
yaykuranna**

(Mr 11.1-11; Lc 19.28-40;

Jn 12.12-19)

21 ¹Jesúsqa yaçhakuqninkunawan Jerusalén pwiblumana riyar, yaqqa çhayarnaqa, Betfagé pwiblumana çharanllapa. Kay Betfagé pwibluqami chay Olivos sirkapaqa shipchanlapi karan. Chaymi chaypi karnaqa Jesusqa ishkay yaçhakuqninkunata qayar, ²kaynu nir kaçharan:

“Riyllapa wak naypanchikpi pwiblitu chayman. Chayman çharqami uk burra wawayjun wataraqta tarinkillapa. Chaymi kaçhar apamunkillapa ishkantinta. ³Piru mayqan imallata willashutinllapapaq ninkillapa: ‘Taytitunchikmi ministyan, daskaqlami kaçhamunqa’ nir”.

⁴Chaynuqami Dyuspa unay rimaqnin nisha kayaq chaynulla kumpliknanqa. Chaqa kaynumi nisha kayaq:

⁵“Jerusalén pwiblumanta runakunata niyillapa:

‘Chapayllapa, chaytami shamuyan mantakuqnikillapa.

z 20.30 Davidpa ayllun nirqami, intrachimanchik Dyuspa Akrashan Cristun nir.

Payqami shamuyan mana kwinta-chaypaqla yupay,
uk burrupa wawitunpa anan
tasha' nir".

⁶Chaynu nitingami, chay ishkey yaçhakuqninkunaqa rir Jesús nishannulla ruraranllapa. ⁷Chaymi burrataqa wawantinta aparanllapa. Chaymi raçhpakunata ananman çhuratinllapa Jesusqa taranna. ⁸Piru chaypiqami karan kusala achka runakuna. Chaymi Jesús riyashanlawmanqa wakinqa raçhpanllapata çhukiranllapa. Nataq wakin-shuyapaqami qirupa raprankunata kuchumur çhukiranllapa, chaypa ananlata Jesusqa pasanpanpaq. ⁹Chaymi ashwan naypaqta ikita riqkunamapis kusa aligrila kaynu nir laqyayaqllapa:

“¡Biba biba! ¡Kusa alabakashami kanqa Davidpa ayllunmanta gubyirmunchik, Taytanchik Dyuspa shutinpi shamuyqa!

Chaymi ashwan unaq syilupipis kusa alabakashana kanqa” nir.

¹⁰Chaymanta Jesús, Jerusalén pwiblu-man yaykutinga, tukuyla chay pwiblu-manta kaq runakuna kusallata laqyaranllapa. Chaymi achka runakuna kaynu nir tapunakuyaqllapa:

—¿Mayqantaq kayqa? nir.

¹¹Wakinkunaqami niyaqllapa:

—Nazaret pwiblu Galileapa lugarninmanta Dyuspaq rimaqnin Jesusmi nir.

Jesusmi Dyusta adurananllapa wasimanta rantikuqkunata itakuran

(Mr 11.15-19; Lc 19.45-48;

Jn 2.13-22)

¹²Chaymantami Jesusqa, Dyusta adurananllapa wasiman yaykur tarinan rantikuqkunata, rantiqkunata ima. Chaymi limpu waqtaman itakuran. Chaynumi chay

uklawmanta kaq qillayta kambyaqkunapa misanta, chaynulla palumata rantikuqkunapa misanmatapis limpu tikrar itakuran. ¹³Chaymi chay runakunataqa kaynu niran:

“Dyus nitin iskribikashakunapiqami nin: ‘Wasiyqami nuqaman mañakunanllapalapaq wasi shuttinga’ nir. Piru qamkunaqami suwakuqkunapa maçhayingninpaqna tikrashaykillapa” nir.

¹⁴Chaymantami Dyusta adurananllapa wasillapi Jesusmanqa qimikaranllapa syigukuna, kujukuna ima. Piru Jesusqami paykunataqa allicharan. ¹⁵Piru kurapa mantakuqninkuna, Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna ima Jesús rurashanta rikaranllapa. Chaynullami uyaparanllapapis wamritukuna Dyusta adurananllapa wasipi kaynu nir laqyayaqllapata “¡Biba biba Davidpa ayllun!” niqta. ¹⁶Chaymi kusallata piñakur, ¹⁶Jesustaqa kaynu niranllapa:

—¿Uyapankichu chay wamrakuna rimayashantaqa? nir.

Jesusqami niran:

—Ari, uyapayanimi. Piru ¿manachu liyishaykillapa qamkunaqa Dyus nitin iskribikashakunapi kaykunapaq nishantaqa? Chaqa kaynumi nin:

“Taksha wamritukuna,

chaynulla ñuñuq wamritukunamapis kusa shumaqta alabamayanqallapa” nir.

¹⁷Chaynu nirnaqami paykunata chaypi dijar, Jesusqa riranna Betania pwibluman. Chaymi chay tutaqa chaypi yurqaran.

Jesusmi igus qiruta chakinanpaqna niran

(Mr 11.12-14, 20-26)

¹⁸Allaqmanta allaq allaqla Jerusalén pwibluman qashan riyarmi Jesusqa

a 21.15 Kaypaq masta intrakanarqa rikashun Salmo 8.2.

mallaqnaran. ¹⁹Piru chay nan qichqalanpimi rikaran uk igus qiruta. Chaymi puquyninta maskaq rirqa yuranlata tariran. Chayraykumi, chay igus qirutaqa kaynu niran: “¡Mananami kaymantaqa puqunkinachu!” nir.

Chaynu nitinmi chay kutilla, igus qirura chakiranna. ²⁰Chaynu chay igus qiru chakishata rikarmi, Jesuspa yaçhakuqninkunaqa kusa dispantakashalla kaynu nir tapuranllapa:

—¿Ima nitkitaq chay igus qirura das chay kutillaqa chakiran? nir.

²¹⁻²²Jesuscami kaynu niran paykunataqa:

—Chiqaptami nishaykillapa: Qamkuna imata ruranaykillapapaq kar Tayta Dyuspi kusalata kunfyakar ama ukmanta yarpurchu mañakutkillapagami, tukuy imapis rurakanqa. Chaymi ashwan chay igus qiruta imanururashaymanmatapis masta rurayta puytinkillapa. Chaynulla ashwan Tayta Dyuspi kusalata kunfyakar, kay qaqata ‘Ashur, rir mar yakuman yaykuy’ nitkillapapis kasushunmanllapa nir.

Jesustami tapuranllapa pipa pudirninwanshi nir
(Mr 11.27-33; Lc 20.1-8)

²³Chaymantami Jesusqa Dyusta adurananllapa wasiman yaykur yaçhachikuq qallariran. Chaynu yaçhachikuyatinmi, kurakunapa mantaqninkuna, Israel pwiblupa ruku mantakuqninkuna ima qimikar, Jesustaqa kaynu nir tapuranllapa:

—¿Mayqan mantashutintaq tukuy chaykunata rurankiqa? nir.

²⁴⁻²⁵Chaymi, Jesusqa paykunata niran: —Nuqapis tapushaykillapa: ¿Mayqantaq Shutichikuq Juantaqa kaçhamuran shutichikunanpaqqa? ¿Dyuschu kaçhamuran manaqachu runakunala? Qamkuna chay tapushushayta willamat-

killapami, nuqapis willashaykillapa mayqan mantamatinmi kayta rurani nirmapis.

Chaynu nitinmi, paynin paynin willanakur kaynu ninakuyaqllapa: “‘Dyusmi kaçhamuran’ niytaqa manami puytinchikllapachu. Chaqa, chaynu nishallapaqa ‘¿Imapaqtaq mana kriyiraykillapa?’ nimashunllapa. ²⁶Chaynulla, manami puytinchikllapachu ‘Runakunalami kaçhamuran’ niytapis, runakunata manchashanchikllaparayku. Chaqa tukuykami kriyinllapa ‘Juanqashi Dyuspa rimaqnin karan’ nir”. ²⁷Chaynu ninakuyarmi, Jesustaqa niranllapa:

—Manami yaçhanillapachu nir.

Chaymi, Jesuspis paykunataqa niran:

—Chayqa nuqapis manami willashaykillapachu, mayqan mantamatinmi tukuy kaykunata rurani nirmapis.

Jesumi kumparasyunta ruraran ishkey wamrakunawan

²⁸Chaynullami Jesusqa chay mantakuq runakunataqa tapuranpis:

—¿Imatataq yarpunkillapa qamkunaqa kaypaqqa? Karanmi uk runa ishkey wamrayjun. Chaymi uk wamranataqa niran: ‘Wamray, riy kananqa ubata tarpushanchik çhakananchikman trabajaq’ nir. ²⁹Piru wamranqami kaynu niran: ‘¡Manami kananqa trabajanayanchu!’ nir. Chaymanta, chay wamraqa manami allintachu tukuyani taytayta mana kasurqa nir kwintata qukar, ashwan riran trabajaqqa. ³⁰Chaymanta qashan taytanqa riran uknin wamranta willaq rinanpaq trabajaq. Chay wamraqami niran: ‘Arí, taytituy rishaq’ nir. Piru chaynu nirmapismi mana riranachu. ³¹Mabir willamayllapa: ¿Kay ishkantimantaaq mayqannintaq taytan munayashantaqa rurasha kanqa?

Paykunaqa niranllapa:

—Punta chaymi nir.

Chaymi Jesusqa niran paykunataqa:

—Chiqaptami nishaykillapa: Chay Roma pwiblupaq impwistuta kubraqukuna, chay warmikuna uk uk runawan tasha kaqkunaqami, syilumanta kaq mantakuyashanmanqa qamkuna-mantaqa naypaqta yaykunqallapa nir. ³²Chaqa Shutichikuq Juan shamur allin kaqlata rurar kawsananllapapaq yaçhachikutingami, qamkunaqa mana kasuraykillapachu. Piru chay Roma pwiblupaq impwistuta kubraqukuna, chaynulla chay warmikuna uk uk runawan tasha kaqkunaqami, intrakar kriyiranllapa. Nataq qamkuna-shuypaqami tukuy chayta rikarmapis karanlla kar, mana imanupis kriyiraykillapachu.

**Jesumi kumparasyunta ruraran
mana allin trabajaqkunawan**
(Mr 12.1-12; Lc 20.9-19)

³³“¡Allita uyakuyllapa! Kay kumparasyuntapis parlashaykillapa: Uk runami çhakranpi ubata tarpur, ridurninta limpu patyuta ruraran. Chaynullami ruraranpis uk quçhata chaypi binuta lluqshichinanpaq. Chaynulla uk shuytulla kusala atun wasita yupay ruraran, chaypa ananman iqar chay çhakranta chapananpaq. Chaymantaqa ayka runakunata chay çhakranta arrintar riran largu mayta.

³⁴“Chaymanta kusicha tyimpu çhamutinga, chay çhakrapa amunqa kaçhamuran sirbikuqninkunata, chay kusichakushanmanta paypaq kaq partintaqa qunanllapapaq. ³⁵Piru ashwan chay çhakrapa kaqkunaqami, chay sirbikuqninkunataqa aypar wakinkunataqa maqaranllapa. Nataq uktaqa wanuchiranllapa. Chaynulla uktaqa rumillawan sitaranllapa ima. ³⁶Chaymantami chay çhakrapa amunqa chay punta

kaçhashanmantaqa mastana sirbikuqninkunataqa kaçhamuran. Piru chay çhakrapa kaqkunaqami imanutaq chay punta kaqkunata ruraran chaynulla ruraran.

³⁷“Chaymanta tukukana-shuypaqami wamrantana kaçhamuran, kaynuta yarpur: ‘Wamrayta-shuypaqami kusalata rispitar kasunqallapa’ nir. ³⁸Chayna wamranta kaçhatin, chay çhakrapa kaqkuna rikarqa, ninakuranllapa: ‘Wakmi kay pachataqa irinsyanpaq aypayanqa. ¡Ashwan wanuchishunllapa nuqanchikunana kay pachanwanqa kidanallapapaq!’ nir. ³⁹Chaynu nirmi aypar chay çhakramanta urqumur wanuchiranllapa”.

⁴⁰Chaynu nirqa kaynu tapuran paykunataqa:

—¿Chay çhakrapa amun shamurqa, chay çhakrapa kaqkunawanqa imatataq rurayanqa nir yarpunkillapa qamkunaqa?

⁴¹Paykunaqa niranllapa:

—Chay kusala mana allin runakunataqami mana llakiparchu limpu wanuchir tukchivanqa. Chaynami ashwan ukkunatana arrintar dijayanqa, chay paykunaqa kusicha tyimpu çhamutinga amunpaq kaqtaqa karantana qunanllapapaq nir.

⁴²Chaymantami Jesusqa niran paykunataqa:

—¿Manachu qamkunaqa liyishaykillapa, Dyus nitin iskribikashakunataqa? Chaqa chaypiqa kaynu nin:

‘Chay llutakuqkuna kay rumiqa mana sirbinchu nir itakushanllapami, ashwan kusala shumaq rumipaq tikrakasha.

Piru tukuy chaynu kananpaqqa Dyusmi chaynuqa ruraran. Chaymi ashwan paylata alabashunllapa’ nir.

⁴³Chayraykumi nishaykillapa: Qamkunaqami chay rumi mana sirbiqta yupay nuqata disprisyamashaykillaparayku Dyus mantakuyashanmanqa mana yaykunkillapachu. Ashwanmi chay mayqanchi Dyus munashannulla uk puquq yupay rurayan chaykunami tukuy tyimpupaq kawsaqaqqa ringallapa nir. ⁴⁴Chaymi nini, chay rumipa ananman mayqanpis rataqqa, limpu limpu llampunqa. Nataq, runapa ananman rumi ratar-shuyupaqa, limpu limpu pulbupaq tikranqa nir.

⁴⁵Chaynu nir Jesús kumparasyunta parlakutin, chay kurakunapa mantakuq-ninkuna, fariseo runakuna ima uyaparqa, kwintata qukaranllapa paykunapaq rimayan nir. ⁴⁶Chaymi Jesusta aypar wanuchiyta yarpurllapamapis, manchakuranllapa. Chaqa tukuy runakunami kriyiranllapa Jesusqa, Dyuspa uk rimaqnin nir.

**Jesumi kumparasyunta ruraran uk
kidamyintuwan**
(Lc 14.15-24)

22 ¹Jesúsqami qashan kumparasyunkunawan willaq qallariran. Chaymi kaynu niran:

²“Syilumanta kaqpa mantakuyninqami, imanutaq uk mantakuqmaqa fyistata ruraran wamranta kidachinanpaq chaynu.

³Chaymi chay fyistaman shamunanllapapaq sirbikuqninkunata kaçhakuran qayamunanllapapaq chay kunachikasha kaqkunataqa. Piru chay kunachikasha kaqkunaqami mana rinaranllapachu.

⁴Chaymanta qashan kaçharan uk sirbikuq-ninkunatana chay kunachikashakunataqa kaynu ninanllapapaq: ‘Mikuykunatami kamakachishana kani. Kaçhakutiymi kusala gurdulla animalkunata wanuchir kusala shumaqta kamkachishallapana. Chaynumi tukuy listuna kidamyintuman shamunaykillapapaqqa’ nir.

⁵“Piru chaynu nitinllapamapismi chay kunachikasha kaqkunaqa mana shamunanllapachu. Chaymi ashwan paykunamanta ukninqa çhakrankunata rikaq riranllapa. Nataq ukkuna-shuyupaqa riran nigusyunkunaman. ⁶Piru ukkuna-shuyupaqami chay mantakuqpa sirbikuqninkunata aypar qischaranllapa wanuchinanllapakaman.

⁷“Chaymi chay mantakuqqa kusalata piñakur suldadunkunata kaçhatin wanuchiranllapa chay kunachikasha kaq wanuchikushakunataqa. Chaynulla pwiblunllapata rupachinanpaq ima kaçhakuran chay mantakuqqa.

⁸Chaymantami chay mantakuqqa sirbikuqninkunata kaynu niran:

‘Tukuyimi listuna kidamyintupaqqa. Piru chay kunachisha karay chaykunaqami manana allinnachu shamunanpaqqa.

⁹Chaymi kananlla qamkunaqa riyllapa chay waqta kallikunaman. Chaynami chaypi tukuy tarishaykillapata kunachiylapa shamunanllapapaq kay kidamyintumanqa’ nir.

¹⁰“Chaymi chay sirbiqninkunaqa lluqshiranllapa kallikunaman. Chaypimi tukuy allin, mana allin yarpuyinijun kaqkunata tarishantaqa kunachiran. Chaynumi chay mantakuqqa wasinmanqa kusala achka runakunata untachiranllapa.

¹¹“Chaymanta chay mantakuqqa kunachishankunata rikaq wasinman yaykurqa, uk runata rikaran chay fyistapaq mana shumaq mudakur kamakashatachu. ¹²Chaymi kaynu niran: ‘Taytituy, waknu mana shumaq kamakasha karqa çimanutaq yaykamushayki kay fyistapi kanaykipaqqa?’ nir.

“Piru chaynu nitinllapamapismi chay runaqa mana imatapis niranchu. ¹³Chaymantami mantakuqqa chay misapi sirbikuqkunataqa kaynu niran: ‘Wak runataqa makinta, çhakinta watar, waqta tutaparaqlamanna

itakuyllapa. Chaymi chaypina kusala mana agwantaypaqta qischakar qaychakushan-rayku kirunmatapis richyachinqa' nir.

¹⁴“Chaynu nirqami intrachimanchikllapa, Tayta Dyusqami kusala achkata qayamun. Piru payqami aykalata akran nir”.

Jesusta tapuranllapa impwistupaq

(Mr 12.13-17; Lc 20.20-26)

¹⁵Chaymantami, chay fariseo runakunaqa rir paykunapura kusalata parlaranllapa, rir Jesusta tapur mana allinta rimachir chaylapaqna uchachanllapapaq. ¹⁶Chaymi chay fariseo runakunaqa wakinninta, chaynulla chay gubyirnu Herodespa wakinninwan pullata kačharanllapa Jesusta kaynu ninanllapapaq:

—Yačhachikuq Taytituy, yačhanillapami qamqa Dyus munashannulla chiqapta rimar yačhachikunkimapis. Chaynullami runakuna ima nitinpis qamqa mana kwintacharchu yačhachikunki. Chaqa qamqami mana runakunawan allinpi kanaykipaqchu yačhachikunkimapis. ¹⁷Chaymi qam yarpushaykinulla willamayllapa: ¿Allinchu kanqa impwistuta chay Roma pwiblupi mantakuq Cesarta, pagranayllapapaq, manaqachu mana? nir.

¹⁸Chaynu nitinllapami Jesusqa kwintata qukaran, mana allinta paypaq yarpurllapami chaynuqa tapuyanllapa nir. Chaymi kaynu niran paykunataqa:

—Dyusta yanqa kasuq tukuq, kuchi runakuna ¿imapaqtaq mana allinta rimachir uchachamanayankillapa?

¹⁹Rikachimayllapa chay impwistuta pagrakunaykillapa qillayta nir.

Chaynu nitinmi apamuranllapa uk qillay dinaryu shutiqa. ²⁰Chayna Jesusqa paykunata tapuran:

—¿Mayqanpa ritratuntaq kay qillaypiqa? ¿Mayqanpa shutintaq kay qillaypiqa iskribikasha? nir.

²¹Paykunaqa niranllapa:

—Mantakuq Cesarpa nir.

Chaymi Jesusqa niran:

—Chaynu katinqa, gubyirnu Cesarpa kaqnintaqa payta quyllapa. Nataq Dyuspa kaqninta-shuyppaqa Dyusta quyllapa nir.

²²Chaynu nitin, uyaparllapami kusa dispantakashalla kidaranllapa. Chaymi ashwan Jesusta chaypi dijar riranllapana.

Jesusta tapuranllapa wanuqkunapaq

(Mr 12.18-27; Lc 20.27-40)

²³Chay diyallami, wakin saduceo runakuna riranllapa Jesusta rikaq. Chaqa chay saduceo runakunaqami niqllapa: “Manashi wanuqkunaqa qashanqa kawsamunllapachu” nir. Chayraykumi Jesustaqa, mabir ima ninqashi nir kaynu tapuranllapa:

²⁴—Yačhachikuq Taytituy, Moisesmi kaynu nir mantakuran: ‘Mayqan warmiyjun kayar, manaraq wamrayjun kar wanutinqa, chay wanushapa ukninnashi kasarayanqa chay byuda warmiwanqa. Chayna chay wanusha ukninpapaq wamrayjun kananpaq’ nir.

²⁵“Chaynu katinmi tapushaykillapa: Uk kutimi syiti irmanukuna karanllapa. Kulakanllapami, warmikur manaraq wamrayjun kayar wanuran. Chaynu mana wamrayjun kashanraykumi chay ishkay kaq ukninna kasararan. ²⁶Chaynullami chay ishkay kaqta, kimsa kaqta pasaran, chay syiti kaq ukninllapa kasarar wanunankaman. ²⁷Chaymantami chay warmipis wanuranna.

²⁸“Chayna chiqapta wanushakuna kawsamuyatinqa, ¿mayqannipa warmintaq kanqa chay warmiqa? Chaqa tukuynin-ari kasarasha karan chay warmillawan”.

²⁹Chaynu nitinllapami, Jesusqa niran:

—Qamkunaqami limpu pantasha puriyankillapa, Dyus nitin iskribikashan-

paq, chaynulla paypa pudirminpaq mana intrakashaykillaparayku. ³⁰Chaqa maydiya chay wanushakuna kawsamurqami, manana kasaranchikunqallapalamapischu. Chaymi ashwan imanutaq Dyuspa angelninkunamaqa mana kasaranchikunapachu chaynuna kawsanqallapa. ³¹Nataq chay wanushakuna kawsamurqapaq-shuypaqa, ¿manachu qamkunaqa liyishaykillapa Dyus paylla kaynu nitin iskribikashantaqa? Chaqa kaynumi niq: ³²‘Nuqaqami Abrahampa, Isaacpa, Jacobupa Dyusnin kani’ nir. Chayraykumi Tayta Dyusqa mana wanushakunapa Dyusninchu, ashwanmi tukuy kawsaqkunapa Dyusninla. Chaynu nirqami intrachimanchik, paypaqami tukuy wanusha kaqkunamapis kawsayanllapa nir.

³³Chaynu nir Jesús yaĉhachitinmi, chay runakuna uyakurqa kusa dispantakashalla kidaranllapa.

Dyuspa mas allin mantakushan

(Mr 12.28-34)

³⁴Chaymantami chay fariseo runakunaqa, Jesusqashi chay saduceo runakunata willar uyarachisha nir yaĉharmi, tantakaranllapa. ³⁵Piru paykunamanta ukqami Moisés mantakushanta kusata yaĉhar yaĉhachikuq karan. Chaymi Jesusqa ima ninqashi nir, kaynu tapuran:

³⁶—Yaĉhachikuq Taytituy, ¿Dyus nitin Moisés mantakushanmantapaq mayqannintaq kusa mas allinqa? nir.

³⁷Jesusqa niran:

—Taytayki Dyusta munay tukuy shunquykiwan, bidaykiwan, yarpuynikiwan’ nir. ³⁸Kaymi chay puntapi kaq kusa mas allin mantakuyqa. ³⁹Piru kanmi ukpis chay punta chay yupay kusala mas allin mantakuyqa. Chayqami kaynu nin: ‘Llaki runa masikikunapaq, imanutaq qampa kwirpuykillapaq llakinki chaynulla’ nir. ⁴⁰Chaymi

nishaykipis: Kay ishkey mantakuykunata karanta ruraraqami, Dyus tukuy mantakushantaqa kumpliyanchikna nir.

Dyus Akrashan Cristuqa ¿maymantataq shamun?

(Mr 12.35-37; Lc 20.41-44)

⁴¹Piru chay fariseo runakuna chaypi tantakasha katinllaparaqami, ⁴²Jesusqa kaynu tapuran:

—¿Imatataq yarpunkillapa Dyuspa Akrashan Cristunpaqqa? ¿Mayqanpa ayllunmantataq kanqa? nir.

Chaymi niranllapa:

—Davidpa ayllunmantami nir.

⁴³Chaymantami Jesusqa niran:

—Chaynu katinga, ¿imapaqtaq Davidqa, ‘Amituy’ niran Cristupaqqa, Dyuspa Ispiritun yanapatinga? Chaqa Davidqari kaynu niran:

⁴⁴‘Tayta Dyusmi, Amituytaqa kaynu niran:

Tay allilaw qichqaypi, maydiya chay ĉhinqishuqkunata ĉhakikipa ĉhakinman ĉhuranaykaman nir’.

⁴⁵Mabir willamayllapa: Davidpa ayllunmanta Dyuspa Akrashan Cristun katinga, ¿imapaqtaq Davidqa ‘Amituy’ niran?

⁴⁶Chaynu nitinmi mana mayqanninpis imata willaytapis puytiranllapachu. Chaymi chaymanta-pachaqa, manana imata tapunanllapapaqpis yarpuranllapanachu.

Jesusmi fariseukunata ima anyaqnulla willaran

(Mr 12.38-40; Lc 11.37-54; 20.45-47)

23 ¹Chaymanta Jesusqa chaypi kaq runakunata, yaĉhakuqinkunata ima kaynu niran:

²‘Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna, chaynulla fariseo runakunaqami kaynu yarpunllapa: ‘Nuqanchikkunaqami Moisés mantaku-

shanta kusa allita intrakashanchikllaparayku, yaĉhachikur mantakunchikllapakumplinanllapapaq' nir. ³Chayraykumi, paykuna imata nitinpis kasur rurayllapa. Piru amami chay paykuna rurayashantaqa rurankillapachu. Chaqa paykunaqami chaynu yaĉhachikuyarmapis, ashwan uktana rurasha rikarinllapa. ⁴Chaynumiri ashwan paykunaqa uk kusala llashaq kargata aprichiq yupay runa masinkunata imata rurananpaq nir mantanllapa. Piru chay niyashanllapataqa mana pitilamatapis kumplinanpaqqa yarpunllapalamapischu.

⁵“Chaymi paykunaqa imata rurarllapapis runakuna rikananllapalapaq rurannllapa. Chaynullami allita Dyuspi kriyininanllapapaqpis Dyus nishankunata taksha papilsitukunapi iskririr urkunkunapi, rikrankunapi ima ĉhurur purinllapa. Chaynullami Dyus mantakushankunapi kusata yarpur kawsanllapa ninanllapapaqpismi mudananllapa manyanpipis kusala atun shulyakunata ĉhurakunllapapis.

⁶Chaymi, chay tantakananllapa wasikunapi, manaqa mikunanpaq apatinllapamapis, kusa runapaq riqsir chay kusala shumaq samanakunapi samachinanllapata munanllapa. ⁷Chaynullami plasakunapimapis kusala shumaqta saludar, ‘Yaĉhaq yaĉhachikuq’ ninanllapata munanllapa.

⁸“Piru qamkuna-shuyupaqa manami wakinkuna ‘Yaĉhaq yaĉhachikuq’ nishunanllapataraqqa ministinkillapachu. Chaqa qamkunaqami uk ayllulamanta kaq yupay tukuynikillapa chaylla kankillapa. Nataq uklami kan yaĉhaq yaĉhachishuqnikiillapaqa. ⁹Chaynullami kay pachapiqa ama mayqantapis, ‘Taytay’ ninkillapachu. Chaqa unaq syilumanta kaq uklami Taytaykillapaqa. ¹⁰Amami ‘Kusa intrachikuq tayta’ nishunanllapataqa munankillapachu.

Chaqa uklami kan intrachishuqnikiillapaqa. Payqami Dyuspa Akrashan Cristun. ¹¹Chayraykumi qamkunamanta wakinkuna kusa masta yaĉhaq kaqqa, ashwan wakinkunatana sirbinqa.

¹²Chaqa mayqanpis pay yarpuyinllamanta ‘Kusana kani’ niqkunataqami Tayta Dyusqa mana kwintachanqachu. Nataq mayqanpis kusa karmapis mana kwintachaypaqla tikrakaqtaqami kusa nishapaqna Dyusqa riqsinqa’.

¹³Jesusqami kaynu niranpis:

“¡Akaw Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna, chaynulla fariseo runakuna, qamkunaqami Dyusta yanqa kasuq tukuq kuchi runakunala kankillapa! Chaynu karmi wakinkuna syilumanta kaqpaq allita intrakar washakananllapataqa mana munankillapachu. Chaynulla qamkunapismi mana munashaykillaparayku mana washakankillapachu. Chaymi ashwan wakinkuna intrakar ima washakananllapapaqmapis mana dijankillapachu.

[¹⁴“¡Akaw Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna, chaynulla fariseo runakuna, qamkunaqami Dyusta yanqa kasuq tukuq kuchi runakunala kankillapa! Chaymi chay wakcha warmikunata kitankillapa wasinkunata ima. Piru allin runa nishunanllapapaqami kusala unayta Dyusman mañakuq yupay tukunkillapa. Chayraykumi kusala manchaypaqtana kastigakankillapa.]

¹⁵“¡Akaw Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna, chaynulla fariseo runakuna, qamkunaqami Dyusta yanqa kasuq tukuq kuchi runakunala kankillapa! Chaynu karmi qamkunaqa tukuy pachata ima rinkillapa uk runallapataqa qamkuna yupay kananllapapaq yaĉhachinaykillapapaq. Piru mayqan runatapis qamkuna yupay kananpaq kriyichirqami, qamkunamanta ishkaq

kuti mas uchayjunpaqna tikrayankillapa. Chaymi ashwan kusala manchaypaqta tukuy tyimpupaq kastigakashana kanqa.

¹⁶“¡Akaw imanankillaparaq qamkuna syigu mana allita intrakaq karmapis intrachikuyta munaqkunaqa! Chaqa qamkunaqami, kaynu nir yačhachikunkillapa: ‘Mayqan imata rurananpaq nir Dyusta adurananllapa wasipaq rimar jurar, mana rurarmapisshi mana uchayjunchu kanqa. Nataq Dyusta adurananllapa wasipi uru kaqpaq rimar imata rurananpaq jurar mana rurar-shuypaqashi uchakuyan’ nir.

¹⁷¡Akaw yaru syigukuna! Tapushaykillapa: ¿Mayqannintaq mas allinqa, Dyusta adurananllapa wasi, manaqachu chaypi kaq uru? Chaqa chay uruqami Dyusta adurananllapa wasipi kashanrayku Dyuspaqqa kusala allin.

¹⁸“Qamkunaqami ninkillapapis: ‘Mayqanpis imata rurananpaq altarpaq rimar jurarpisshi mana chiqapta arnikuq yupaychu. Nataq chay ufrindita altarpi tayan chaypaq rimar jurarshi, chiqapta imata rurananpaqpis arnikuyan’ nir.

¹⁹¡Akaw syigu kaqkuna! ¿Imataq mas allinqa: Chay altarpi ufrindita, manaqachu altar? ¿Manachu chay ufrinditaqa ashwan altarpis kashanrayku kusala mas allinpaq tikrakan? ²⁰Chaymi nishaykillapa: Mayqanpis, altarpaq jurarqa, manami altarlapaqchu jurayan. Ashwanmi tukuy imankuna chaypi kaqkunapaq ima jurayan. ²¹Chaynulla mayqanpis Dyusta adurananllapa wasipaq rimar jurarqa, manami chay wasilapaqchu jurayan. Ashwanmi Dyusllapaq rimar jurayan. Chaqa payqami chaypi kawsan-ari. ²²Chaymi syilupaq rimar juraq-shuypaqa, Dyus tar

mantakuyashanpaq jurayan. Chaynullami jurayanpis Dyusllapaq rimar. Chaqa payqa chaypiri tan.

²³“¡Akaw Moisés mantakushanta yačhar yačhachikuqkuna, chaynulla fariseo runakuna, qamkunaqami Dyusta yanqa kasuq tukuq kuchi runakunala kankillapa! Chaynu karmi qamkunaqa mintamanta, anismanta, kuminumanta ima dyis parti kaqmata uksituta qunkillapa Dyuspaq nir. Piru Dyus mantakushanpi nin: Ukninchikunawan imatapis karanta ruranapaq, llakipakunapaq, paylapi kriyinaq niyan chaytaqami mana rurankillapachu. Ashwanmi kay yarpuchishushayllapata rurankimanllapa naypaqtaqa, chay rurayashaykillapatapis ama dijarchu.

²⁴“¡Akaw imanankillaparaq qamkuna syigu kusala mana allinta yačhachikuqkunaqa! Chaqa qamkunaqami Moisés mantakushanta allita kasur yačhachikushaq nirqa, imanutaq yakuta mayqanpis upyananpaq katin, chay yakupi uk chuspisitu katinmaqa shuyshur upyan, chaynu yupay tukunkillapa. Piru manami kwintata qukanillapachu, chaynu tukurqami ashwan uk kamilluta iqachiq yupayna kusala mana allita tukuyankillapa.^b

²⁵⁻²⁶“¡Akaw Moisés mantakushanta yačhar yačhachikuqkuna, chaynulla fariseo runakuna, qamkunaqami Dyusta yanqa kasuq tukuq kuchi runakunala kankillapa! Chaynu karmi qamkunaqa kusala bwinu yupay tukunkillapa. Piru ukkunata yanapanaykillapamantaqa ashwan kusalata munapakur suwankillapa. ¡Ima kabal yaručhiri kankillapa! Chiqaptari wakinkunawan bwinu kankimanllapa. Chaqa mana chaynu karqami, imanutaq uk kupa, manaqa uk

b 23.24 Kay intrachimanchik imanumi kusala ruraypaq kaqkunata mana ruranllapachu nir. Nataq chay mana yaqqa ruraypaq kaqkunata-shuypaqa ruranllapa nir.

platumataqa waqtanlawlata pichashaqa, ruringa tiqtilla kidan, chaynu kankillapa qamkunapis. Piru uk kupata manaqa uk platuta rurintinta pichashaqami, intirulana kusa chiqap shumaq kidan.

²⁷⁻²⁸“;Akaw Moisés mantakushanta yaçar yaçhachikuqkuna, chaynulla fariseo runakuna, qamkunaqami Dyusta yanqa kasuq tukuq kuchi runakunala kankillapa! Chaqa chaynu karmi qamkunaqa kusala bwinu, karanlata imatapis ruraq yupay tukunkillapa. Piru chiqaptaqami mana chaynuchu kankillapa. Ashwanmi yanqa illaqlta chaynu tukuqkuna, kusala mana allinkuna ima kankillapa. Chayraykumi qamkunaqa imanutaq uk bubidamataqa waqtanlawta yuraqlta pintatinllapamaqa kusala shumaq. Piru rurinpiqami tullukuna, kusala saqlra asyaq ima kan, chay yupaymi qamkunapis kankillapa.

²⁹“;Akaw Moisés mantakushanta yaçar yaçhachikuqkuna, chaynulla fariseo runakuna, qamkunaqami Dyusta yanqa kasuq tukuq kuchi runakunala kankillapa! Chaqa chaynu karmi qamkunaqa Dyuspa unay rimaqninkuna pampakashankunata kusa shumaq wasikunata yupay kamakachinkillapa, kusala allin kashanrayku. ³⁰Chaynullami ninkillapapis: ‘Nuqanchikkuna unay rukunchikkunapa pullan kawsasha karqa, Dyuspa rimaqninkunata wanuchinanllapapaqqa manami dijanallapatachu’ nir. ³¹Piru chaynu unay rukunchikkuna nirqami, qamkunalla niyankillapa: ‘Dyuspa unay rimaqninkunata wanuchiqlkunapa ayllun kanchikllapa’ nir. ³²;Chaynu karqa, unay rukuykillapakuna imata ruraq qallarishanllapataqa rurar tukchiyllapari!

³³⁻³⁴“Chay rukuykikuna qallarishanta rurar tukchinaykillapapaqqami nuqaqa

kaçhamushaq Dyuspa rimaqninkunata, kusa yaçhaq intrakaqkunata, yaçhachikuqkunata ima. Chaymi qamkunaqa wakintaqa wanuchinkillapa, kruspi klabankillapa ima. Nataq wakinkunata-shuyupaqa wipyankillapa ima tantakananllapa wasikunapi. Wakinta-shuyupaqa pwiblun pwiblun ikinpi purinkillapa qischanaykillaparayku. Chaynu karmi ;largu kurukuna, largu kurupa ayllunkuna kankillapa! ;Imanuna washakanillapa chay tukuy tyimpu kastigakanaykillapamantaqa? ³⁵Chayraykumi qamkunapaqqa tukuyla mana allinkunata rurashaykillaparaykuqa kusala manchaypaq kastigu shamunqa. Chay kusa allin runa Abel shutiqlta wanuchishaykillapamanta-pacha Berequiaspa wamran Zacariaskaman. Chaqa pay Zacariastaqami qamkunapa rukuykillapakuna wanuchiran Dyusta adurananllapa wasipa, altaminpa naypanpi. ³⁶Chaymi nishaykillapa: Chaynu chay kusala allin runakuna wanushanraykuqami, kanan tyimpu kawsaq runakunapaqna kastiguqa kanqa nir.

Jesusmi Jerusalenpaq waqaran

(Lc 13.34-35)

³⁷“;Akaw Jerusalén, Jerusalenmanta runakuna! Dyuspa rimaqninkunatami wanuchinkillapa. Chaynulla Dyus kaçhamushan yaçhachishuqkunatapis rumillawan sitar wanuchinkillapa. Kwichkaraq tantashuyllapata munaray, imanutaq uk pishqumaqa wawitunta tantala uqllakun chaynu. Piru manami munashaykillapachu. ³⁸Chaqa rikayllapari, qamkunalanami kidankillapa. ³⁹Chaymi nishaykillapa: Mananami rikamankillapanachu qamkuna kaynu nimanaykillapa tyimpu çhamunankaman:

‘;Alabashunllapa Taytanchik Dyuspa shutinpi shamuytaqa!’ nir”.

**Jesumí Dyusta adurananllapa
wasita ratachinqallapa niran**

(Mr 13.1-2; Lc 21.5-6)

24 ¹Chaynu rimar tukchirna, Jesusqa Dyusta adurananllapa wasimanta lluqshir riranna. Chaynu riyatinmi, yaçhakuqninkuna payman qimikar, Dyusta adurananllapa wasita kusala shumaqta ima rurashanllapapaq parlayaranllapa. ²Piru Jesusqami niran: “Kanan kayta rikayankillapa chaytaqami, limpu ratachinqallapa. Chiqap-tami nishaykillapa: Mananami uk rumilamapis anapura llutakashaqa kidanqanachu nir”.

**Jwisyu diya shipchamuyatingami
kaynu pasanqa**

(Mr 13.3-23; Lc 21.7-24; 17.22-24)

³Chaymantami Jesusqa yaçhakuqninkunawan Olivos sirkaman riranllapa. Chaymi chaypi Jesús tatin, chay yaçhakuqninkunaqa kaynu nir paylata tapuranllapa: —Willamayllapa: ¿Maydiyataq chaynuqa pasayanqa? Chaynulla ¿ima siñalta rikartaq yaçhayashaqlapa qam tikrakamuyankina nir, chaynulla kay pacha tukukanan tyimpu çhamunqa nirqa?

⁴Chaymi, Jesusqa niran:

—Allitami kuytakankillapa, ama mayqanpis ingañar pantachishunanllapapaq. ⁵Chaqa kusala achkami nuqa yupay tukur shamunqallapa. Chaymi, ‘Dyuspa Akrashan Cristunmi kani’ nir, kusa achka runakunata ingañanqallapa. ⁶Qamkunqami chay tyimpukununaqa uyapankillapa wakpi kaypi guerrata rurayanllapa nir. Piru chaynu katinmapis amami manchakunkillapachu. Chaqa chaynumiri pasanqa. Piru chaynu pasatinmapis manaraqmi pacha tukukanan tyimpuraqchu kanqa. ⁷Chaqa uk nasyunmanta kaqkunami maqanakun-

qallapa uklaw nasyunmanta kaqkunawan. Chaynulla uk gubyimupa kaqninkunapis maqanakunqallapa uklaw gubyimupa kaqninkunawan. Kusala qishay, mallaq tyimpu ima kanqa. Chaynulla pachamapis kusalata kuyunqa achka lugarkunapi. ⁸Piru chaynu pasatingami yarpunkillapa, chayraqmi qisçhakay tyimpuqa qallariyan nir.

⁹“Chaymi ashwan chay tyimpuqa qamkunataqa qukushuyanqallapa kusalata qischar ima wanuchishunanllapapaq. Chaynumi tukuyta kay pachapi çhiqnishunqallapa nuqapi kriyishaykillaparayku. ¹⁰Nataq kusala achka wakinnikikunaqami chay tyimpukunapiqa manana kriyinanqallapanachu. Chaymi ashwan çhiqninakur ima paykunapura ukninqamapis mana allinta rimapanakunqallapa. ¹¹Chaynulla Dyuspaq kusala achka rimaq tukuqkuna rikarimunqallapa. Chaynumi ashwan kusala achka runakunata ingañanqallapa. ¹²Chaymi chay tyimpukunaqa kusala mana allin ruraykunalana kanqa. Chaynu katinmi, tukuyta mayqanpis manana ukninkunapaqqa llakinqallapa imanachu. ¹³Piru chaynu qisçhakar imamapis maydiya shamunaykaman kriyishannulla shachinakuqkunalami washakanqallapa. ¹⁴Nataq tukuy intirupi Dyuspa shumaq rimayninta washakananllapapaq yaçhachikur tukchishana katinllapami, kay pacha tukukananpaq tyimpuqa çhamunqa.

¹⁵“Chayraykumi Dyuspa rimaqnin Danielmaqa kaynu nir iskribiran: ‘Uk kusala mana allinta rurachikuqmi rir yaykunqa, Dyusta adurananllapa wasipa Kusala Santu Lugarman’ nir. Chaymi qamkuna chaynu pasaqta rikarqa, Daniel iskribishanmi kumplikayan nir yarpunkillapa.’ ¹⁶Chaymi chay Judea lugarpi

c 24.15 Kaypaq masta intrakanarqa rikashun Daniel 9.27; 11.31; 12.11.

kaqkunaqa sirkakunaman alsakanqallapa. ¹⁷Nataq mayqanpis wasinpa ananpi karpis, amami ishkimunqachu, imanta lluqshichinanpaq nirqa. ¹⁸Chaynulla, mayqan çhakanpi karqa amami wasinman rinqachu raçhpanta apananpaq nirqa. ¹⁹Akakaw chay diyakunapi warmikuna ruriyjun, manaqa ñuñuq wamrayjun kaqkunaqa imanancallaparaq! ²⁰Chaymi ashwan qamkunaqa Taytay Dyusman alliplata mañakuyllapa, chay alsakanaykipaq tyimpuqa ama qasay tyimpu, manaqa samana diyapichu kananpaq nir. ²¹Chaqa, chay diyaqami kusala saqra manchaypaq qisachakay kanqa. Chaynu qisachakayqami pacha rurakashanmanta-pacha mana kashachu. Chaynulla mananami kanqanapischu chaynu qisachakayqa maydiyapis. ²²Piru Taytay Dyus chay qisachakaykuna achka tyimputa kanqa nitingami, mana mayqanlapis washakanmanchu. Ashwanmi Taytay Dyusqa chay akrashan kaq wamrankunapaq llakir washananrayku, mana kusala achka tyimputachu kanqa niyanqa.

²³“Piru imanupi mayqan kaynu nishunmanllapa: ‘Rikayllapa kaypimi Dyuspa Akrashan Cristunqa’, manaqa ‘Rikayllapa chaypi’ nishutinllapapaq, amami kriyinkillapachu. ²⁴Chaqa Dyuspa Akrashan Cristun yupay tukuqkuna, chaynulla Dyuspa unay rimaqninkuna yupay tukuqkunami rikarimunqallapa. Chaymi paykunaqa mana ruraypaq imakunata, milagrunata ima kusalata ruranqallapa. Chaynumi ashwan kusala achka runakunata ingañanqallapa. Chaynullami chay kriyiqkunamatapis imanullapis ingañayta kamanqallapa. ²⁵Piru qamkuna ama ingañakanaykillapapaqgami willashunillapana. ²⁶Chayraykumi

mayqan ‘Rikayllapa wak chunllaq lugarpi washakuqqa’ nishutinllapapaq, ama rinkillapachu rikaqqa. Manaqa ‘Rikayllapa kaypimi pakakusha washakuqqa’ nishutinllapapis, amami pitilatapis kriyinkillapachu. ²⁷Chaqa Dyusmanta Shamuq Runa tikrakamurqami, kusa shutilla shamunqa, imanuçhi rilampamaqa uklawmanta uklawkaman intirula llipyalla achkirachikun chaynu. ²⁸Allitami nishaykillapa: Maypiçhi kusala achka shinkukuna tantacaqta rikarqami ninkillapa, ima wanusha kanqa nir tukuylla yaçhankillapa. Chaynumi nuqa Dyusmanta Shamuq Runa shamutiypis tukuylla yaçhankillapana.

**Dyusmanta Shamuq Runaqami
tikrakamunqa**

(Mr 13.24-37;

Lc 21.25-36; 17.26-36; 12.40)

²⁹“Chaynu limpu qisachakay tyimpukuna pasatinnaqami, rupayqa limpu tutaparaq intiru kidanqa. Killapismi mana achkirachikunqanachu. Chaynulla qullarkunapismi limpu syilumantaqa ratamutin ima tukuy syilupi kaqkunamapis kusalata kuyunqallapa. ³⁰Chaymantami unaq syilupiqa rikankillapa Dyusmanta Shamuq Runapaq uk siñalta. Chayta rikarmi tukuylla pachapi kaqkunaqa kusala ukmanta manchakur waqanqallapa. Chaqa chayllapimi Dyusmanta Shamuq Runataqa rikanqallapa, puktay rurita kusa pudirninwan, llipya intiru syilumanta shamuytana. ³¹Chaynu shamurmi payqa angelninkunata kaçhanqa trumpitanta kusala jwirtita waqachir tukuylla pachata rir,^d paypa akrashan kaqkunata tantamunanllapapaq.

d 24.31 Tukuylla pachata rir nirqami intrachimanchik Nortilawta, Surlawta, Estilawta, Oestilawta ima nir.

³²“Allita uyakur intrakayllapa kay igus qirupaq willar intrachishutiyllapa. Chaqa qamkunaqa igus qiru mushuq-manta qawamuqta rikarqa kwintata kukankillapa, tamyay tyimpuqa shipchana nir. ³³Chaynullami chay nishushayllapanulla pasaqta rikarqa yarpunkillapana Dyusmanta Shamuq Runaqami shamunanlapina nir. ³⁴Chaymi chiqapta nishaykillapa: Chay tyimpupi kaq runakunaqa manaraq wanuyatinraqmi tukuylla kay nishushayllapaqa pasanqa nir. ³⁵Chaqa syilu chaynulla kay pachamapismi tukukanqa. Piru nuqa nishaykuna-shuypaqami mana maydiyalapis tukukanqachu. ³⁶Piru Dyusmanta Shamuq Runa shamunanpaq diyapaq, urapaq-shuypaqami, mana mayqanlapis yačhanchu. Chaynulla syilumanta angelkuna, Dyusmanta Shamuq Runamapis manami yačhanchu. Nataq Taytaylami yačhan.

³⁷“Nishaykillapapis: Imanuči Noepa tyimpunpi pasaran chaynullami pasanqa Dyusmanta Shamuq Runa tikrakamutinpis. ³⁸Chaqa chay kusala manchaypaq tamyay manaraq ishkiyatin, chaynulla Noé wampuq wasiman yaykunankamanmi, runakunaqa kusalata mikuqllapa, upyaqllapa, kidachinakuqllapa ima. ³⁹Piru manapis yarpuyatinllapa alliplata tamyay ishkitinmi limpu tukukaranllapa. Chaynumi Dyusmanta Shamuq Runa tikrakamutinpis pasanqa. ⁴⁰Chaymi chay urasqa ishkey runakuna čakranpi katinpis, ukninta apar, ukninta-shuypaqa dijanqa. ⁴¹Chaynullami ishkey warmikuna kutakuyatinpis, ukninta apar, nataq ukninta-shuypaqa dijanqa.

⁴²“Chayraykumi qamkunaqa imuraspis rikčhakur allita kamakashalana kankillapa. Chaqa manamiri yačhankillapachu ima diyami Amituykillapa

shamuyanqa nirmapis. ⁴³Chaqa allita yarpuyllapa: Uk wasipa amun imurasmiku suwakuq čhamuyan suwamaq nir yačharqa, imuraspis rikčhakushala kar, mana dijanmanchu mayqanpis wasinman yaykur suwananllapataqa. ⁴⁴Chaynullami qamkunapis, imuraspis alamirala kayllapa. Chaqa Dyusmanta Shamuq Runaqami, manapis yarpuyatkillapa shamunqa.

Jesumi kumparasyunta ruraran allin, mana allin sirbikuqwan
(Lc 12.41-48)

⁴⁵“Nishaykillapapis: Uk runami sirbikuqninta wasinpi kaq wakın sirbikuqninkunata imuraslapi qarananpaq nir inkarganman. Chaymi chay sirbikuqqa chay patrunnin nishannula ruraran, kusa alamirala kaqta tarinman. ⁴⁶Chaynuta chay sirbikuqta patrunnin taritinqami, kusala allin sirbikuqpaqna riqsikasha kanqa. ⁴⁷Chiqaptami nishaykillapa: Chay patrún chay sirbikuqta pay nishanlata ruraqta tarirqami, ashwan tukuy iman kaqtapis pay rikananpaqna quyanqa nir. ⁴⁸Piru imanupi chay sirbikuq mana allin yarpuyinjún kar, chay patrunnin mana das čhamuyanqachu nir yarpur, ⁴⁹chay sirbikuq masinkunata qischar, payqa chay mačhaqkunawan tantanakur upyar mikur ima tar, ⁵⁰mana imuras ima diya čhamuyanqa nir yačhayatinchu, patrunnin čhamur chaynu ruraqta tarirqami, ⁵¹kusala saqra manchakuyapaqta kastigayanqa Dyusta yanqa kasuq tukuq kuchi runakunata yupaylla. Chaynami payqa kusala mana agwantayapaqta qischar qayčhakushanrayku kirunmatapis richyachinqa”.

Jesumi kumparasyunta ruraran dyis shipashkunawan

25 ¹Chaynullami Jesusqa niranpis: “Syilumanta mantakuq shamunanpaqami imanutaq uk kuti dyis shipash-

kuna kidamyintuman riran chay yupay kanqa. Piru chay dyis shipashkunaqa lamparanllapata asaytijunta charikur riranllapa chay kidaq runata tariq. ²Piru chay dyis shipashkunamantami sinkuqa askwintalla puriqlapa. Nataq sinku kaqkuna-shuypaqa allita kamakashala puriqlapa. ³Chaymi chay askwintalla puriqrunkunaqa lamparanta aparanllapa asaytijunta. Piru manami mas asaytitaqa aparanllapachu tukukatin untachinanllapa-paqa. ⁴Nataq chay kusa kamakashalla puriqrunkunami asaytita chaynulla lamparanllapatapis aparanllapa. ⁵Piru chay kidananpaq kaq runa mana das chamutinmi, kusalata pununar tukuyin punuranllapa.

⁶“Chaymantami chaypi tuta yupaynaqa kaynu nir qayakuqta uyaparanllapa: ‘¡Kidaq runaqami shamuyanna! ¡Lluqshimuyllapa samachinaykillapapaq!’ nir. ⁷Chaynu niqta uyaparmi, chay shipashkunaqa tukuyin sharir lamparanllapata kamakachiq çhurakanllapa. ⁸Chaymantaqa chay sinku shipashkuna askwintalla puriqrunkunaqa chay sinku shipashkuna kusa kamakashala puriqrunkunataqa kaynu niranllapa: ‘Imaraq pitilamatapis asaytisituykillapata apamushaykillapamanta qumastuyllapa. Chaqa lamparayllapami wanuyanna asaytin tukukayashanrayku’ nir. ⁹Piru chay kamakashala puriq shipashkunaqa kaynu niranllapa: ‘¡Mana puytinillapachu! Chaqa chaynu qushutiylapapaqami, mana aypanqachu nuqakunapaq chaynulla qamkunapaqmapis. Ashwanmi mas allin kanqa qamkunalla rir chay maypiçhi rantikun chayllamanta qamkunapaqqa rantinaykillapapaq’ nir. ¹⁰Chaynu nitinllapami chay askwintalla puriq shipashkunaqa

riranllapa rantiq asaytitaqa. Piru chaykamanqami chay kidaq runa çhamutinga, chay sinku kusa kamakashala puriq shipashkunaqa chay kidaqwan pulla ruriman yaykur kirpakamuranllapana. ¹¹Chaymanta chay sinku shipashkuna çhamurqa kaynu nir qayakuranllapa: ‘¡Taytituy, Taytituy, punkuykita kiçhay!’ nir. ¹²Piru chay kidaq runaqami rurimanta kaynu niran: ‘Chiqaptami nishaykillapa: Manami riqsishunillapachu’ nir”.

¹³Chaynu nir tukchirmi, Jesusqa paykunataqa kaynu niran:

“Qamkunataqa rikçhakur alli kamakashalana kayllapa. Chaqa manami yaçhayankillapachu ima diya, ima urami shamuyanqa Dyusmanta Shamuq Runaqa nir”.

Jesumi kumparasyunta ruraran sirbikuqkunawan

¹⁴“Syilumanta kaqpa mantakuynin-gami, imanutaq uk runamaqa uklaw pwibluman rinanpaqna karqa, sirbiqnin-kunata qayamur uk tratuta rurar qillayninta quran trabajachinanpaq, chay yupay. ¹⁵Piru chay sirbiqninkunataqami quran paykuna iman u trabajayta puytishannulla. Chaymi chay punta chaytaqa sinku talintu qillayta quran.^e Ukninta-shuypaqa ishkay talintu qillayta quran. Nataq ukta-shuypaqa uk talintu qillayta quran. Chaynu qillayninta trabajachinanpaq qurqami riranna chay runaqa.

¹⁶“Chaymantami, chay uk sirbikuq sinku talintu qillayta ayparan chayqami, kusalata nigusyuta rurar trabajachir qillaytaqa ganachiran uk sinku talintu masta. ¹⁷Chaynullami, chay ishkay talintuta aypaqpis trabajarqa ganachi-

---

e 25.15 Talintuqa kusala achka qillay karan. Chaqa uk trabajaqmaqami uk talintuta ganananpaqqa 15 añuta trabajayta ministiran.

ran ishkey talintu masta. ¹⁸Nataq, chay uk talintu qillayta aypaq-shuypaqqa mantaqinpa qillaynintaqa apar pachapi uchkukur pamparan.

¹⁹“Chaymanta kusa unay tyimpumantami chay mantaqinllapaqa tikrakamuranna. Chaynu chamurmi, mabir michkatashi ganachisha kanqallapa qillayniytaqa nir yaçhanaranna. ²⁰Chaymi puntataqa riran chay sinku talintu qillayta aypasha karan chay. Chaymi kaynu niran: ‘Taytituy qamqami sinku talintuta qumarayki. Kaypimi qillaynikiqa. Uk sinku talintu mastami ganachisha kani’ nir. ²¹Chaynu nitinmi, mantaqinpa kaynu niran: ‘Allinpi. Qamqami kusa allin, imatapis karanta ruraq sirbikuq kanki. Chaynu chay pitila kaqpi kusa allin karanta rurashaykiraykumi kusa achka imaykunata rikanaykipaqna qushayki. Chaymi ashwan yaykamur nuqawan pulla aligriyay’ nir.

²²“Chaymantami chamuran chay ishkey talintuta aypasha karan chayna. Chaymi paypis kaynu niran: ‘Taytituy qamqami qumarayki ishkey talintu qillaynikitaqa. Kaypimi ishkey talintu masta ganachisha kani’ nir. ²³Mantaqinpa kaynu niran: ‘Allinpi. Qamqami kusa allin, imatapis karanta ruraq sirbikuq kanki. Chaynu chay pitila kaqpi kusa allin karanta rurashaykiraykumi kusa achka imaykunata rikanaykipaqna qushayki. Chaymi ashwan yaykamur nuqawan pulla aligriyay’ nir.

²⁴“Piru chay uk talintuta aypasha karan chay chamur-shuypaqami, mantaqnintaqa kaynu niran: ‘Taytituy, nuqami yaçharay qamqa kusala miçha kashaykirayku, mana tarpukushayki-kunamanta kusichakunki, mana shikwakushaykikunamanta tantakunki nir. ²⁵Chayraykumi, ashwan kusalata manchakur qillaynikitaqa pachapi

uchkukur pamparay. Piru kaypimi qampa kaq qillaynikiqa’ nir. ²⁶Mantaqinpa kaynu niran: ‘Qamqami kusala mana allin qilla sirbikuq kanki. Chaqa nuqa mana tarpukushaymanta kusichakuni, chaynulla mana shikwakushaymanta tantakuni nir yaçharqa, ²⁷qillayniytaqa apar bankukunaman çhuratki ganaskinanta. Chayna tikrakamurqa qillayniytaqa ganashanwanna aypanaypaq’ nir. ²⁸Chaymi chaypi kaq runakunataqa, kaynu niran: ‘Chay uk talintu qillayniyta purichiqaqa kitar, chay dyis talintu qillayniyjun kaqta quyllapa. ²⁹Chaqa chay mayqançi allinta rurashanrayku, imayjun kaqtaqami masta qushaq. Chaymi manana imanpis faltanqanachu. Piru chay mana allinta rurashanrayku mana imayjun kaqtaqami, pitila kaqinmatapis limpula kitashaq. ³⁰Piru kay mana yarpuyta yaçhaq, mana allin sirbikuqta-shuypaqami, aypar chay tutaparaqlla waqtaman itakuyllapa. Chaypinami payqa kusala mana agwantaypaqta qisçhakar qayçhaku-shanrayku kirunmatapis richyachinqa’ nir”.

Dyusmanta Shamuq Runami tukuyлата rikar yaçhanqa

³¹Jesusqami niranpis:

“Dyusmanta Shamuq Runa angelnin-kunawan, kusa llipya intiru shamurmi, chay llipyalla mantakunanpina tanqa. ³²Chaymi tukuyta nasyonmanta kaqkuna, paypa naypanman qimikatinna, payqa wakman kayman chiqanchanqa, imanutaq uk michikuqmaqa uyshankunata kabrakunamanta rakichin chaynu. ³³Chaynu chiqancharmi chay uyshitakuna yupay kusa allinla kaqkunataqa allilaw qichqanman çhuranqa. Nataq chay kabrakuna yupay mana allin

kaqkunata-shuypaqa ichuqlaw qichqan-manna çhuranqa. ³⁴Chaymi mantakuqqa chay allilaw qichqanpi kaqkunataqa kaynu ninqa: ‘Qamkunatami Taytayqa akrar shumaqchashushallapana. Chaymi kayman shamuyllapa. Kananqami aypayllapana Taytay kay pachata rurashanmanta-pacha qamkunapaq kusa shumaq mantakuyta kamkachishanta. ³⁵Chaqa mallaqnatiypismi qamkunaqa qaramaraykillapa. Yakunatiypis upyachimaraykillapa. Uk furastiru yupay puritiypis samachimaraykillapa. ³⁶Raçhpay faltamatinpis qamkunami qumaraykillapa. Qishaq katiypis watukumaraykillapa. Chaynulla karsilpi katiypismi watukumaraykillapa’.

³⁷“Piru chaynu nitiyqami chay kusa allinla kaqkunaqa kaynu nir tapumayanqallapa: ‘Taytituy çmaydiyataq mallaqnatki qarashurayllapa? çMaydiyataq yakunatki, yakuta upyachishurayllapa?’ ³⁸çMaydiyataq furastiru yupay puritki samachishurayllapa? çChaynulla maydiyataq raçhpayki faltatin qushurayllapa? ³⁹çMaydiyataq qishaq katki manaqapis karsilpi katkiqa rir watukushurayllapa?’ nir. ⁴⁰Piru chay mantakuqqami kaynu ninqa: ‘Chiqaptami nishaykillapa: Qamkunaqami chay ukniykuna mana kwintachaypaqla kaqkunata ima ministishanpipis yanaparqami, nuqallapaq rurashaykillapa yupayna kanqa’ nir.

⁴¹“Chaymantami mantakuqqa chay ichuqlaw qichqanpi kaqkunata-shuypaqa kaynu ninqa: ‘Mana allinta ruraqkuna, wakaq tukur riyllapa chay tukuy tyimpupaqna kastigakanaykillapapaq kasha kaqkunaqa. Chaynami ashwan riyllapa chay tukuy tyimpu ratakur mana wanuq nina kamakasha chay dyablu, chaynulla angelninkuna chaypi kananpaq

chaymanna nir. ⁴²Chaqa nuqa mallaqnatiypis, qamkunaqa mana qaramaraykillapachu. Yakunatiypis mana upyachimaraykillapachu. ⁴³Furastiru yupay puritiypis mana samachimaraykillapachu. Raçhpay faltamatinpis mana qumaraykillapachu. Qishaq katiy, karsilpi ima katiypis mana watukumaraykillapachu’ nir.

⁴⁴“Piru chaynu nitiyqami paykunaqa kaynu nir tapumayanqallapa: ‘Taytituy, çmaydiyataq mallaqnaqta, yakunaqta, furastiru yupay puriqta rikashur, raçhpayki faltaqta, qishaq katki, karsilpi katki ima rikashur, mana yanapashurayllapa?’ nir. ⁴⁵Chaynu nitinllapami mantakuqqa kaynu ninqa: ‘Chiqaptami nishaykillapa: Kay mana kwintachaypaqla kaq runakunata mana ima ministishanpi yanaparqami, nuqallata mana yanapamashaykillapachu’”.

⁴⁶Chaymi Jesusqa niranpis: “Paykunaqami tukuy tyimpupaq kastigakaqna rinqallapa. Nataq chay kusa allinlata rurasha chaykuna-shuypaqami tukuy tyimpupaq kawsaqna rinqallapa” nir.

Jesustami wanuchiyta yarpuranllapa

(Mr 14.1-2; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)

26 ¹Jesusqa limpu yaçhachikur tukchirnaqa, kaynu niran yaçhakuqninkunataqa:

²“Qamkunami allita yaçhankillapa, kaymanta ishkaq diyamanta Pascua fyistata rurannllapa nir. Chay fyistallapimi Dyusmanta Shamuq Runataqa kuntrankunaman qukukayanqallapa kruspi klabar wanuchinanllapapaq”.

³Chaymi ashwan chay diyakunapiqa, kurakunapa mantaqninkuna, chay Israel runakunapa ruku mantakuqninkuna ima, chay kurakunapa mantaqnin Caifás shutiq runapa mantakunan wasinman tantakaranllapa. ⁴Chaynu tantakar-

llapami yarpuranllapa, imanullapis llullakuyipi ima Jesustaqa aypar wanuchinanllapapaq. ⁵Piru wakinkunaqa kaynu niranllapa: “Amami chay fyista diyakunapiqa chaynu rurashunllapachu. Chaqa runakunami piñakur kuntranchikllapa alsakamun-manllapa” nir.

Jesuspami uamanman mutkiypaqla yakituta ičharan

(Mr 14.3-9; Jn 12.1-8)

⁶Jesuspami Betania pwiblupi yačhakuqninkunawan karqa, uk runa Simón shutiqa wasinman riranllapa. Kay Simonmi unayqa chay ismuyaq qishaywan karan. ⁷Piru Jesús chay Simonpa wasinpi kayatinmi, uk warmi payman qimikaran uk alabastru butillitapi kusa čhanyijun mishkila mutkiypaq yakituta charikur. Chaymi ashwan Jesús misapi kanankamanqa, chay warmiqa Jesupa uamanman chay mishki yakitutaqa ičharan. ⁸Chayta rikarmi Jesupa yačhakuqninkunaqa piñakur kaynu niq čhurakaranllapa:

—¿Imapaqtaq wak kusa čhanyijunta yanqallaqa ičhan? ⁹Ashwanmi waknu yanqalla ičhananmantataqa qumashallapa kusa karu rantikur, chay mana imayjun kaqkunata yanapanallapata nir.

¹⁰Chaynu nitinllapa uyaparmi Jesusqa kaynu niran:

—¿Imapaqtaq qillakachinkillapa kay warmisitataqa? Payqami kusala allinta rurasha nuqawanqa. ¹¹Chaqa chay mana imayjun kaqkunawanqami maydiyapisi pulla kankillapa. Piru nuqa-shuyupaqami manana pullayki-llapanachu kashaq. ¹²Kay warmisita nuqapa anayman mishki mutkiypaqla yakituta ičharqami, kamakachimashana, kusa shumaqta pampakanaypaq.

¹³Chiqaptami nishaykillapa: Tukuy maylawpapis imanun kriyir washakanan-

llapapaq nir yačhachikurqami, kay warmisita rurashantaqa yarpur rimanqallapa. Chaymi mana qunqanqallapachu.

Judasmi Jesusta qillayrayku arnikuran

(Mr 14.10-11; Lc 22.3-6)

¹⁴Jesupa dusi yačhakuqninkunamanta ukqa shutiqa, Judas Iscariote. Chay paymi, kurakunapa mantaqnikunamanna rir, ¹⁵kaynu niran:

—¿Michkatataq pagramayankillapa kanqa nuqa, Jesusta qushutiyllapapaq? nir.

Paykunaqami trinta suqu qillayta arniran pagrananllapapaq. ¹⁶Chaymi chaymanta-pacha, Judasqa yarpuran maylapina, imurasna Jesustaqa kukushaq nir.

Pascua mikunata kamakachiranllapa

(Mr 14.12-25; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1Co 11.23-26)

¹⁷Chay Pascua fyistapa punta diyanpi, tantata mana libadurayjuntachu mikuqllapa chay diyami Jesupa yačhakuqninkunaqa payman qimikar kaynu nir tapuranllapa:

—Pascua mikunataqa, ¿maypitaq kamakachinayllapata munayanki? nir.

¹⁸Payqa niran:

—Pwibluman rir uk runapa wasinman čhankillapa. Chaymi chay wasipa amuntaqa kaynu ninkillapa: ‘Yačhachimaqniyllapami nin: Wanunaypaq uraqami shipchana. Chaymi kanaanqa wasikiman shamuyani yačhakuqniykunawan chay Pascua fyistata chaypi pasaq niyan nir’.

¹⁹Chaynu nitinmi yačhakuqninkunaqa Jesús nishannulla rir ruraranllapa. Chaynami kamakachiranllapa Pascua mikunataqa.

²⁰Chaymanta tutapatinnaqa, Jesusqa dusi yaçhakuqninkunawan misapi taranllapana. ²¹Chaynu tar mikuqnumi Jesusqa niran paykunataqa:

—Chiqaptami nishaykillapa:

Qamkunamanta uknikillapami kuntraykunaman qucumayanqa nir.

²²Chaynu nitinmi, yaçhakuqnin-kunaqa kusalata llakiranllapa. Chaymi uknin uknin kaynu nir Jesusta tapuq çhurakaranllapa:

—Taytituy çnuqachu kashaq? nir.

²³Jesusqa niran:

—Qamkunamanta uknikillapa nuqawan chay platullapi tantata nuyuchir mikuqmi, kuntraykunamanqa qucumayan. ²⁴Chaynuqami Dyus nitin iskribikashannulla, Dyusmanta Shamuq Runawanqa pasanqa. ¡Piru imananqaraq, chay kuntraykunaman qucumayqa! Kusala allinchi kananta chay runaqa ama nasinanpaqchu.

²⁵Chaymantami Judas, chay kuntran-kunaman qukuq chayqa, kaynu nir tapuran:

—Yaçhachimaqniy çnuqachu kashaq? nir.

Jesusqa niran:

—Qamllami ninki.

²⁶Mikuyatinllapanaqa, Jesusqa uk tantata aypar Taytanta payji nir, pakir quran yaçhakuqninkunata kaynu nir:

“Kaypi mikuyllapa. Kayqami nuqapa kwirpuy” nir.

²⁷Chaymanta uk kupata aypar Taytanta payji nir ima, quran chay yaçhakuqninkunataqa kaynu nir:

“Kaypi upyayllapa tukuy qamkuna kay kupamanta. ²⁸Chaqa, kayqami yawarniy. Kay yawarniyta içhashaywanmi Taytay Dyuswan uk tratuta rurani, kusa achka runakunata uchankunamanta washanaypaq. ²⁹Piru nishaykillapa: Mananami qashanqa upyashaqnachu kay ubapa yakuntaqa

qamkunawanqa, maydiya Taytay mantakuyashanpi pulla mushuq ubapa yakunta pulla upyanallapakaman” nir.

Pedrumi Jesusta arniran mana dijananpaqchu

(Mr 14.26-31; Lc 22.31-34;

Jn 13.36-38)

³⁰Chaymantami salmukunata takir Dyusta alabarnaqa, riranllapana Olivos sirkaman.

³¹Chaypina karqami Jesusqa niran:

—Tukuy qamkunami, kanan tutalla manchakushaykillaparayku nuqalatana dijamankillapa. Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi nin:

‘Chay michikuqta wanuchitymi, tantala kashanmanta uyshakunaqa wakta kayta limpu shikwakanqallapa’ nir.

³²Piru nuqa kawsamurqami, qamkunamantaqa naypaqta rishaq Galilea pwiblumanaqa.

³³Chaynu nitinmi, Pedruqa niran:

—Tukuy wakinkuna manchakur dijashutinllapapis, nuqaga manami dijashaykichu nir.

³⁴Chaymi Jesusqa niran:

—Chiqaptami nishayki: Kanan tutallami manaraq gallu kantayatin qamqa kimsa kuti ninki: ‘Manami paytaqa riqsinichu’ nir.

³⁵Piru Pedruqa niran:

—Qamwan pullata wanuchimana llapapaq katinmapismi, pullayki shachinakushaq nir.

Chaynullatami wakin yaçhakuqninkunapisi niranllapa.

Jesumi Getsemani wirtapi mañakuran

(Mr 14.32-42; Lc 22.39-46)

³⁶Chaymantami Jesusqa yaçhakuqninkunawan riranllapa uk lugar Getsemani shutiqman. Chaypimi yaçhakuqninkunata kaynu niran:

“Wakmanmi riyani Taytayman mañakuq. Qamkunaqami kaylapi taskinkillapa” nir.

³⁷Chaynu nirmi Pedruta, Zebedeupa ishkey wamrankunata ima apar riran pullanqa. Chaymantami alliplata llakir kwashala tikrakaran Jesusqa. ³⁸Chaynu kayarmi kaynu niran paykunataqa:

“Kusalataraq llakir wanuq yupayna yarpuni. Qamkunaqa kaylapi kidar rikchakushala kayllapa nuqawan” nir.

³⁹Chaynu nirqa, chay kayashanmanta ashllila waraq riran. Chaypimi qunqurikur pachakaman pukchirar kaynu nir Taytantaqa mañakuran:

“Taytay, puytiypaq katinga yanapamay-ari kay kusa ayaq yaku yupay qischakaymantaqa. Piru manami nuqa munashaynuchu kanqa. Ashwanmi qam munashayki rurakanqa” nir.

⁴⁰Chaymantami chay kimsa yaçhakuqninkuna kayashanman tikrakamurqa, paykunataqa punuqta tariran. Chaymi Pedrutaqa niran:

“¿Manachu puytishaykillapa uk uralamapapis rikchakur nuqawan kaytaqa?”

⁴¹Rikchakur mañakuyllapa, ama uchapi ratanaykillapapaq. Qamkunaqami allinkunalata rurayta yarpunkillapa. Piru kwirpuykillapa litala kashanraykumi mana shachinakuyta puytinkillapachu”.

⁴²Chaynu nir qashan ishkey kutipaqna rir, Taytantaqa kaynu nir mañakuran:

“Taytay, chaynu qischakanaypaq dijamasha karqa, qam munashaykinumi ruray” nir.

⁴³Chaymanta tikrakamurqa, qashalan chay yaçhakuqninkunataqa punuqta tariran. Chaqa nawinllapamapis kusalata qipchirayaran punuypaq.

⁴⁴Chaymi chaypi dijar qashan kimsa kutipaqna riran mañakuq Taytantaqa, ima nirtaq mañakusha karan chaynulla.

⁴⁵Chaymanta qashan chay yaçhakuqninkunaman tikrakamurqa niran:

“¿Qamkunaqachu punur samayankillaparaq? Dyusmanta Shamuq Runata uchakuqkunaman qukunanllapapaq uraqami çhamushana. ⁴⁶Shariyllapa, rishunllapana, shipchamunnami nuqata qukumaqqa” nir.

Jesustami prisuranllapana

(Mr 14.43-50; Lc 22.47-53;

Jn 18.2-11)

⁴⁷Chaynu nir Jesús rimayatinllami, chay dusi yaçhakuqninkunamanta uknin Judasqa, achka runakunawan çharanllapa ispadakunawan, qirukunawan ima. Paykunaqami riranllapa kurakunapa mantaqninkuna, Israel runakunapa ruku mantakuqninkuna kaçhasha katin.

⁴⁸Judasqami, Jesuspa kuntraqninkunataqa, kaynu nisha karan: “Nuqa saludar muchayani chaytami aypar prisunkillapa” nir. ⁴⁹Chaymi Jesusman qimikarqa Judasqa,

—¡Chaynupalachu, Taytituy!— nir mucharan.

⁵⁰Jesuscami niran:

—Amiguy, imata ruraqchi shamushayki chaytaqami kananlla rurayna nir.

Chaymi chay wakinkunaqa Jesusman qimikar aypar prisuranllapana.

⁵¹Piru Jesuspa uk yaçhakuqninmi ispadanta lluqshichimur kurakunapa mantaqninta sirbiq runapa rinrinta ¡*¡saq!* pitiran. ⁵²Chaymi Jesusqa niran:

—Ispadaykitaqa çhuray çhurakananpi. Chaqa ispadawan tukuy maqanakuqqami, ispadallawan wanunqa nir. ⁵³¿Manachu yaçhanki nuqa Taytayman mañakutiypa, kananlla kaçhamunman kusa manchaypaq achka angelninkunata washamananpaq nirqa? ⁵⁴Piru chaynu pasanpaq mañatiypami, Dyus nitin iskribikashankunapi, nuqa qischakar wanunaypaq niyashanqa mana kumplikayanmannachu.

⁵⁵Chaymantami Jesusqa chay runakunataqa kaynu nir tapuran:

—¿Imapaqtaq qamkunaqa shamu-shaykillapa qirukunawan ispadakunawan imaqa, uk suwakuqta yupay aypar apamaqllapaqa? Nuqaqami imuraspis Dyusta adurananllapa wasipi yačhachikuray. Piru manamiri chaypiqa aypar apamaraykillapa imachu. ⁵⁶Kayqami chaynuqa pasayan Dyuspa unay rimaqninkuna iskribishannulla kumplikananpaq.

Chaynu Jesús nitingami, tukuy yačhakuqninkunaqa paylata dijar alsakaranllapa.

**Jesustami karguyjunkunaman
aparanllapa**

(Mr 14.53-65; Lc 22.54-55, 63-71;
Jn 18.12-14, 19-24)

⁵⁷Chaymantami Jesusta aypasha karan chaykunaqa, chay kurakunapa mantaqnin Caifaspa wasinman aparanllapa. Chaypimi tantakasha karanllapa Moisés mantakushanta yačhar yačhachikuqkuna, ruku mantakuqkuna ima. ⁵⁸Piru Pedruqami larguqaqllamanta chapar ikinllapata riyaran, chay kurakunapa mantaqninpa wasinpa pampankaman. Chaymantami ruriman yaykurqa, chay yaykushanlapi kidaran Dyusta adurananllapa wasita kuytaqkunawan, rikakunanpaq imanushi Jesustaqa ruranqallapa nir.

⁵⁹Chay kurakunapa mantaqninkuna, tukuy chay kusa mas karguyjunkunaqami Jesuspaqqa kusalata yačhayta munaranllapa imalata mana allinta rurasha katinqa, chayraykulana wanuchinanllapapaq. ⁶⁰Piru chaynumapis manami tariranllapachu mana allinta rurashantaqa. Kusala achka runakunami, mana kashanmanta uchachananpaq qimikarmapis mana puytiranllapachu. Chaymantami ishkey runakuna qimikar, ⁶¹tukuy chaypi kaqkunapa naypanpi kaynu niran:

“Kay runaqami kaynu niran: ‘Nuqaqami Dyusta adurananllapa wasita ratachir, qashan kimsa diyalapaq shachiyta puytini niran’ nir”.

⁶²Chaynu nitingami chay kurakunapa mantaqninqa sharir Jesustaqa kaynu nir tapuran:

—¿Qam-shuyapaqachu mana imatapis ninki? ¿Ima nishaq nirtaq waknu qampaqqa rimayanllapaqa? nir.

⁶³Chaynu nitingamipimi Jesusqa mana imatapis niranachu. Chaymi chay kurakunapa mantaqninqa qashan niran:

—Kawsaq Dyuspa shutinpi, nishayki chiqapta rimanaykipaq. Willamayllapa: ¿Chiqaptachu qamqa Dyuspa Akrashan Cristun, Dyuspa Wamran kanki? nir.

⁶⁴Jesusqa niran:

—Qamllami chaynu ninki. Piru, nuqapis nishaykillapa: Kananmanta-pachami rikankillapa Dyusmanta Shamuq Runataqa kusala puytiq Dyuspa allilaw qichqanpi taqta, chaymanta puktaypa rurinta syilumanta shamuqta ima nir.

⁶⁵Chaynu Jesús nitingami, chay kurakunapa mantaqninqa kusata piñakur račhpanmatapis llikiran, Jesusqa mana allintachu tukuyan nir. Chaymi niran:

—¡Kay runa rimashanqami mana allinchi Dyuspaqqa! ¿Ima mas tistigutataq ministinchikllapa? Paypa shiminllami riman qamkuna uyapashaykillapanu. ⁶⁶¿Imatataq yarpunkillapa?

Chaymi, chaypi kaq runakunaqa niranllapa:

—Kusala uchayjunmi wakqa; wanunanpaqmi allin nir.

⁶⁷Chaymi ashwan qaqlitanpi tuqapar, maqaranllapa. Chaynullami wakinkunapis qaqlanllapi maqar, ⁶⁸kaynu niyaqllapa:

—¡Qam chiqapta Dyuspa Akrashan Cristun karqa, tantayay pitaq maqashuran! nirmapis.

**Pedrumi Jesustaqa mana
riqsinichu niran**

(Mr 14.66-72; Lc 22.55-62;
Jn 18.15-18, 25-27)

⁶⁹Chaykamanqa Pedruqa tayaran waqta punkulapi. Chaypi kanankamanmi uk sirbikuq warmi qimikar niran:

—Qampismi Galileamanta Jesuswan puriq kanki nir.

⁷⁰Piru Pedruqami tukuypa naypanpi kaynu niran:

—Manami yaçhanichu imapaqmi rimayanki nirmapis nir.

⁷¹Chaynu nirqa, riranna punkuman. Chaymi, qashan uk sirbikuq warmisita rikar, kaynu nir wakinkunataqa willaran:

—Wakqami pulla puriq chay Nazaretmanta Jesuswan nir.

⁷²Qashanmi Pedruqa jurar kaynu niran:

—¡Manami riqsinichu wak runataqa! nir.

⁷³Chaymantami uk ratulamantaqa chaypi kaqkunapis Pedruman qimikar kaynu niranllapa:

—Chiqaptami qampis paykunamanta kanki. Chaqa, rimanaykimapis paykunapa yupayllari nir.

⁷⁴Chaymantami Pedruqa kutir kutir jurar niran:

—¡Mana riqsinichu wak runataqa nishuyanillapa wakmaqa! ¡Mana chiqapta rimayatiyqami Dyus kastigamanqa! nir.

Chaynu niyatinlami galluqa kantaran.

⁷⁵Chaymantami Pedruqa yarpuran Jesús kaynu nishanta: “Manaraq gallu kantayatinmi kimsa kuti nuqapaqqa ninki, manami riqsinichu nir”. Chaymi Pedruqa, chaymanta llushirqa kusalata llakir, piñakur ima waqaran.

Jesustami Pilatuman aparantllapa

(Mr 15.1; Lc 23.1-2; Jn 18.28-32)

27 ¹Chaymanta achkiyatinnaqa, chay kurakunapa tukuy mantaqninkuna, chay Israel runakunapa

ruku mantaqninkuna imaqa parlaranllapa Jesustaqa wanuchinanllapapaq. ²Chaymi alli watar apar quranllapa Roma pwiblumanta numrakasha gubyirnu Pilatuta.

Judasmi wanuran

(Hechos 1.18-19)

³Chay Judas, Jesusta kuntrankunaman qukusha karan chayqa, Jesusta wanuchinanllapapaq nisha nir yaçharqa kusalata llakiran. Chaqa manari allintachu tukusha karan. Chaymi chay mana allinta tukushanpaq kwintata qukarqa, chay kurakunapa mantaqninta, Israel runakunapa ruku mantaqninta imaqa qillayninta rir tikrar kaynu niran:

⁴—Uchakushami kani uk allin mana uchayjun runata qukushayrayku nir.

Piru chay runakunaqa niranllapa:

—¿Nuqakunapaqqa ima kwintayllapataq? ¡Chayqami qampa kwintaykina! nir.

⁵Chaymi Judasqa chay qillaytaqa Dyusta adurananllapa wasipi itakur riran. Chaynu rirmi mana allinta tukushanpaq paylla urkakar wanuran.

⁶Chaymanta chay kurakunapa mantaqninkunaqa chay qillayta aypar kaynu niranllapa:

“Kay qillayraykumi uk runata kukuran wanuchinanllapapaq. Chayraykumi mana allinchi Dyuspaq ufrindita nir çhuranallapapaqqa” nir.

⁷Chaymi paykunaqa yarpuranllapa, chay qillaywanqa uk manka ruraqqa pachanta rantinanllapapaq. Chayna chaypi tukuy uklawmanta runakuna wanutinqa pampananllapapaq.

⁸Chayraykumi chay pachaqa kanankaman shutin “Yawar Pacha”. ⁹Chaynumi kumplikaran Dyuspa unay rimaqnin Jeremías nishanqa. Chaqa kaynumi nisha kayaq:

“Ayparanllapa trinta suqu qillaysituta,

chay Israel pwiblumanta
runakuna
uk paykunapa masinpa çhaninpaq
nisha karan chaykunata.

¹⁰Chaywanmi rantiranllapa manka
ruraqpa pachanta,
imanuçi Tayta Dyus nimashan-
nulla” nir.

Jesusmi Pilatupa naypanpi

(Mr 15.2-5; Lc 23.3-5; Jn 18.33-38)

¹¹Chaymantami Jesustaqa gubyirnu
Pilatupa naypanman apatinllapa, kaynu
nir tapuran:

—¿Qamchu Israel runakunapa
mantaqnin kanki? nir.

Jesusqa niran:

—Qamllami ninki.

¹²Chaykamanmi chay kurakunapa
mantaqninkuna, Israel runakunapa ruku
mantaqninkuna imaqa, kusalata
uchachayaranllapa. Piru Jesusqami
mana imatapis rimaranchu. ¹³Chayray-
kumi Pilatupa qashan kaynu nir
tapuran:

—¿Manachu uyapanki tukuy
imakunata qampaq rimatinllapaqa? nir.

¹⁴Piru Jesusqami mana imatapis
rimaranchu. Chaymi chay gubyirnuqa
kusalata yarpupakuyar kidaran.

**Jesustami wanuchinanpaqna
niranllapa**

(Mr 15.6-20; Lc 23.13-25;

Jn 18.38–19.16)

¹⁵Kada fyistapimi chay gubyirnu
Pilatupa uk runata lluqshichiq chay
prisu kashanmanta, runakuna mayqanta
çi lluqshichiy nishannulla. ¹⁶Chay
tyimpupimi karan uk runa mana allinta
rurashanrayku kusala riqsikasha
Barrabás shutiq, prisuqa. ¹⁷Chaymi
tukuy runakuna tantakasha katinllapa,
Pilatupa tapuran kaynu nir: “¿Mayqan-
tataq munankillapa lluqshichinapaq,

Barrabasta, manaqachu Jesusta, Dyus
Akrashan Cristun ninllapa chayta?” nir.

¹⁸Chaqa Pilatupa kwintata quqasha
karan, çhiqnirlami Jesustaqa yanqalla-
manta payman apashallapa nir. ¹⁹Nataq
Pilatupami mantakunanpi tayatin
warminqa kaçhakuran kunachinanllapa-
paq kaynu nir: “Amami chay kusa
allinla runawanqa willanakunkichu.
Chaqa naqa tutami kusala manchaypaq
llakiypaqta musqapakusha kani payta
aypashaykillaparaykuqa” nir. ²⁰Piru
chay kurakunapa mantaqninkuna, chay
Israel runakunapa ruku mantaqninkuna
imaqa, tukuy runakunata animachiran
Barrabasta kaçhar, Jesusta wanuchiy nir
mañakunanllapapaq. ²¹Chaymi chay
gubyirnuqa qashan kaynu nir tapuran
paykunataqa:

—¿Mayqannintataq kay ishkey-
mantaqa dijatiy rinanta munankillapa
qamkunaqa? nir.

Paykunaqa niranllapa:

—¡Barrabasta! nir.

²²Pilatupa qashallan paykunataqa
tapuran:

—¿Imatataq rurayashaq kay Jesusta,
Dyuspa Akrashan Cristun ninllapa
chaywan-shuyapaqa? nir.

Ashwanmi tukuyula kaynu niranllapa:

—¡Kruspi klabay! nir.

²³Qashanmi Pilatupa niran:

—Chaqa, ¿ima mana allintataq
rurasha?

Piru chay runakunaqami qashan
kusala jwirtita kaynu nir lanyaranllapa:

—¡Kruspi klabay! nir.

²⁴Piru Pilato imata nitinpis chay
runakunaqa mana kasuranllapanachu.
Chaymi ashwan Pilatupa yarpuran
mana kasutiyqami piñakur nuqapa
kuntray shamur imanachimanman nir.
Chaynu nirmi kaçhakutin yakuta
apamutinllapa, tukuyapa naypanpi
makinta paqakuqnu kaynu niran:

—Kay runata wanuchirllapaqa amami nuqataqa uchachamankillapachu. Qamkunapa kwintaykillapanami kanqa nir.

²⁵Chaymi ashwan tukuylla chaypi kaqkunaqa kaynu niranllapa:

—¡Nuqakuna, tukuy wamrayllapa-kunawan imami mana allinta rurayarqa, kay runapaqqa imanashaqllapapis! nir.

²⁶Chaymi Pilatuqa Barrabasta prisu kashanmanta lluqshichir, suldadunkunata kaçharan Jesusta llibachir, chaymanta-shuypaqa kruspi klabananllapapaq.

²⁷Chaymantami chay gubyimupa suldadunkunaqa manaraq krusman klabaq apayarqa, chay gubyimupa dispachunman aparantalla Jesustaqa. Chaypimi tukuy suldadu masinkunata tantaranllapa Jesuspa naypanmanqa. ²⁸Chaypimi ashwan raçhpanta lluqshichir uk chupika raçhpatana yakachiranllapa. ²⁹Chaynullami umachiranllapapis uk kuruna kashamanta rurakashata. Nataq allilaw makinpi-shuypaqa uk barata charichiranllapa. Chaymantami kushipananrayku Jesuspa naypanpi qunqurir, kaynu niqllapa: “¡Biba Israel pwiblupa gubyimun!” nir.

³⁰Chaynullami tuqaparllapa chay barallawan umitanpi kusalata maqaranllapa ima. ³¹Chaymanta chaynu paymanta kusata burlakarllapa imanaqa, chay chupika raçhpatana yakachishanllapataqa lluqshichir paypa raçhpanllata yakachiranllapa. Chaynu munashanllapata rurarnaqami aparantalla kruspi klabananllapapaqna.

Jesustami kruspi klabaranllapana

(Mr 15.21-32; Lc 23.26-43;

Jn 19.17-27)

³²Chaymanta lluqshirllapaqa, uk runa Simón shutiqta tariranllapa. Payqami

Cirene pwiblumanta karan. Chaymi ashwan paytaqa Jesuspa krusninta amalas rikrachir aparantalla. ³³Chaynu rirmi uk lugar Gólgota shutiqman çharantalla. Kay lugartami ninllapapis Calavera nir. ³⁴Chaypiqami upyachiyta kamarantalla binuwan, uk rimidyu kusala ayaqta, ama nanachikunanpaq nir. Piru Jesusqa pitilata kamarqa mana munaranchu upyaytaqa. ³⁵Chaymantami Jesustaqa kruspi klabaranllapana. Chaymi chay suldadukunaqa Jesuspa raçhpankunataqa surtyakur ayparanllapa. [Chaynuqami ruraranllapa Dyus nitin iskribikashannulla kumplikananpaq. Chaqa niqmi: Raçhpaykunatami surtyakur ayparanllapa nir].^f ³⁶Chaynu surtyakur imanaqami, chaylapi tayar kidaranllapa Jesusta chapananllapapaq. ³⁷Nataq umanpa ananpiqami, uk litriruta çhuranllapa imaraykushi wanuchishanllapa nir. Chaqa kaynumi niyaq: “KAY JESUSMI ISRAEL RUNAKUNAPA MANTAQNIN” nir.

³⁸Chaynullami paypa pullanqa ishkyu suwakuqkunata krusllapi klabaranllapa, ukninta Jesuspa ichuqlaw qichqanpi, ukninta-shuypaqa allilaw qichqanpi. ³⁹Piru tukuy chayta pasaqkunaqami, umanllapata kuyuchiqnulla kusalata musyar kaynu niyaqllapa:

⁴⁰“¡Qammi, Dyusta aduranantalla wasita ratachir qashan kimsa diyalapaq shachishaq nirayki! ¡Chaqa chiqapta Dyuspa Wamran karqa, qamlla washakar krusmanta ishkimuy!” nir.

⁴¹Chaynu nirllami kusalata burlakanllapa tukuy chay kurakunapa mantaqninkuna, Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna ima, Israel runakunapa ruku mantaqninkunawan pulla. Chaymi kaynu niyaqllapa:

f 27.35 Kaypaq masta intrakanarqa rikayllapa Salmo 22.18.

⁴²“Ukkunatami washaran. Piru payllaqami mana washakayta puytinchu. Wakqashi Israel runakunapa mantaqnin-ari. ¡Chaynu karqa chay krusmanta ishkimunqari! ¡Chaynami chaypiraq paypi kriyishunllapa!

⁴³Chaqa payqashi Dyuspi kusalata kunfyakan. Chaynu katinga Dyus kananlla washanqari. ¡Chiqapta Dyus payta munayarqa! ¿Manachu nimiran-chikllapa payqa: ‘Dyuspa Wamran kani’ nir?”

⁴⁴Chaynullami chay suwakuq runakuna paywan pulla kruspi kaqkunamapis ashwan kusalata musyaranllapa.

Jesusmi wanuranna

(Mr 15.33-41; Lc 23.44-49;

Jn 19.28-30)

⁴⁵Chaymantami a las dusimanta-pacha tardi a las triskaman tukuy pacha tutaparaq intiru kидaran.

⁴⁶Piru yaqqa a las trispaqna katingami Jesusqa kusa jwirtita kaynu nir qaychakuran: “*Elí, Elí, ¿lama sabactani?*” nir. (Chaynu nirqami intrachimanchik: “Dyusniy, Dyusniy ¿imapaqtaq nuqalata dijamashayki?” nir.)

⁴⁷Chaymi wakin chaypi kaqkunaqa chaynu nitin uyaparqa kaynu niranllapa: “Wakqami qayayan Dyuspa unay rimaqnin Eliasta” nir.

⁴⁸Chaymi chay kutilla chaypi kaqkunamanta ukninga kallpar rir uk puqyala raçhpata qirupi watar, puchqu binupi nuyuchir Jesuspa shiminman çhurarán upyanapaq. ⁴⁹Piru chay wakinkunaqami niranllapa: “Dijay, mabir Eliaschu shamur washanqa” nir.

⁵⁰Chaymantami Jesusqa qashan kusala jwirtita qayçhakurqa wanuranna. ⁵¹Piru chay kutillami Dyusta adurananllapa wasi ruripi uk atun rakta raçhpa warkuraqpis llikikaran çhaypin unaqmanta urakaman. Chaynullami

pachamapis kusalata kuyutin atun rumikunamapis limpu rajakaran.

⁵²Chaynullami wanushakuna pampaka-shankunamapis kiçhakaran. Chaymi Dyuspi kriyisha kaqkuna wanushakunamapis kawsamuranllapana. ⁵³Chaynu wanushanmanta kawsamurqa chay pampakashanmanta lluqshimuranllapana. Chaymi Jesús wanushanmanta kawsamutinga, yaykuranllapana Dyus akrashan pwiblu Jerusalemanna. Chaypimi kusala achka runakuna rikaranllapa paykunataqa. ⁵⁴Chaymanta chay Romamanta suldadukunapa mantaqnin chaypi wakinkunawan kar rikakuranllapa pacha kuyutin, tukuy ima pasaqtapis. Chaymi kusalata manchakur kaynu niyaranllapa: “¡Chiqaptami kay runaqa Dyuspa Wamran kasha!” nir.

⁵⁵Piru chaypiqami achka warmisitakuna Galilea pwiblumanta Jesuswan pulla risha kaqkuna karukaqlamanta rikakuyaranllapa. Chaqa chay warmisitakunami Jesustaqa yanapasha karan imata rurashanpipis. ⁵⁶Chay warmikunaqami kaykuna karanllapa: María Magdalena, Santiaguwan Josipa maman María, Zebedeupa warmin ima.

Jesustami pamparanllapana

(Mr 15.42-47; Lc 23.50-56;

Jn 19.38-42)

⁵⁷Chaymanta limpu tardiyayatinnagami Arimatea lugarmanta uk kusa imayjun rona José shuti q Pilatuman çharan. Paypimi Jesuspa yaçhakuqnin karan. ⁵⁸Chaymi payqa Pilatuman çharqa, Jesuspa kwirpunta mañaran. Chaynu mañakutinmi Pilatuqa kaçhakuran qunanllapapaq. ⁵⁹Josiqami Jesuspa kwirpuntaqa aypar pilluran kusa shumaq yuraq raçhpawan. ⁶⁰Chaymantaqami uk mushuq uçhkuta qaqapi pay pampakanapaq rurachikusha

karan, chaypi pamparan Jesustaqa. Chaymi ashwan chay uchkutaqa uk kusa atun rumiwan kirpar riranna.

⁶¹Piru María Magdalenawan, chay uk Mariaqami Jesús pampakashan naypan-lapi tar kидaranllapa.

**Jesús pampakashantami
suldadukuna kuytaranllapa**

⁶²Samana diyapa quyapachan pasatinqa, kurakunapa mantaqninkuna, fariseo runakuna ima, riranllapa Pilatuta rikaq. ⁶³Chaymi kaynu niranllapa:

—Tayta gubyirnu, yarpunillapami chay llullakuqqa kawsayarllaqa niranpis, ‘Wanurqashi kimsa diyamantaqa qashan kawsamuyanqa’ nir. ⁶⁴Chayrayku suldadukunata kačhay chay pampakashanman, kimsa diya pasanankaman chaypi kuytakunanllapapaq. Imanupiqakish chay yačhakuqninkuna tuta shamur kwirpunta apar, tukuyla runakunata ‘Kawsamushana’ nir, kriyichitinllapa. Chaynu katinqa qashan chaynu llullakutinqa llallin mana allinchu kanman naypaq llullakushanmantaqa nir.

⁶⁵Chaymi Pilatutaqa kaynu niran paykunataqa:

—Chaypimi kan suldadukuna kuytakunanpaqqa. Paykunawan rir-ari chay pampakashantaqa puytishayki-llapakaman alli kirpayllapa.

⁶⁶Chaymi rir alli kirpar, chay atun rumipa ananpi uk siñata çhuranllapa. Piru chaynu kirpamapismi suldadukuna chaypi kuytakunanpaq dijaranllapa.

Jesumi kawsamuranna

(Mr 16.1-8; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

28 ¹Samana diya pasatin, simanapa punta diyan achkiyatinnaqa María Magdalenaqa, chay uk Mariawan riranllapa Jesús pampakashanman chapakuq. ²Piru chay urasllami kusata pacha kuyuran.

Chaqa unaq syilumantami Dyuspa angelnin ishkimuran. Chaymantami Jesús pampakashan uchkumanta rumita ashuchir chaypa anan taran. ³Chay angelqami uk rilampa yupay kusata llipyarayaran. Nataq raçhpan-shuypaqa puktay yupay kusa yuraq intiru karan. ⁴Chaynuta rikarmi chay suldadu kuytakuqkunaqa kusalata manchakur, wanusha yupay kidaranllapa. ⁵Chaymantami angelqa chay warmikunataqa kaynu niran:

“Amami manchakuyllapachu. Nuqami yaçhayani qamkunaqa Jesusta kruspi klabaranllapa chaytami maskayankillapa nir. ⁶Piru payqami manana kaypinachu. Ashwanmi imanutaq pay nisha kayaq, chaynullami kawsamushana. Maski shamur rikayllapa maypi çhurashaykillapamatapis. ⁷Chaymi kananlla rir chay yaçhakuqninkunata willayllapa kaynu nir: ‘Kawsamushanami, riyam ashwan Galilea pwibluman, qamkunamantaqa naypaqta. Chaypimi rikankillapa’ nir. Kaylatami nuqaqa willashunayllapapaq karan”.

⁸Chaynu nitinga chay warmikunaqa kallpaylla riranllapa Jesús pampakashanmantaqa, kusalata manchakur, aligriyar, ima chay yaçhakuqninkunataqa willaq. ⁹Piru chaynu riyatinllapagami Jesusqa paykunaman rikarir, saludaran. Chaymi chay warmikunaqa Jesusman qimikar aduraranllapa, çhakinkunata abrasar ima. ¹⁰Chaymi Jesusqa paykunataqa kaynu niran:

“Amami manchakuyllapachu. Ashwanmi rir ukniykunata willayllapa Galilea pwibluman riranllapapaq. Chaymi ashwan wakpina rikamanqa-llapa” nir.

**Suldadukunami llullakur
rimaranllapa**

¹¹Warmikuna rinankamanqa, wakin suldadu kuytakuqkunaqa pwibluman

êhar chay kurakunapa mantaqnin-kunata parlaranllapa tukuy ima pasashantaqa. ¹²Chaymi chay kurakunapa mantaqninkunaqa riranllapa parlaq chay Israel runakunapa ruku mantaqninkunata. Chay suldadu willaqkunataqami kusa achka qillayta quranllapa chay kurakunapa mantakuqninkunaqa kaynu nir:

¹³“Qamkunaqa kaynu ninkillapa: ‘Tuta punuyatiyllapa, yaêhakuqninkuna shamur suwakur aparanllapa Jesuspa kwirpuntaqa’ nir. ¹⁴Piru imanupi chay mantakuq yaêhaq yupay katinqa nuqakuna imanupis parlashaqllapa. Qamkunapaq ama ukmanta yarpunanllapapaqqa”.

¹⁵Chaymi chay suldadukunaqa qillayta ayparqa imanuchi chay kurakunapa mantaqninkuna willashanllapanulla rimaranllapa. Piru chay suldadukuna chaynu rimar llullakushanmanta-pachami, kanankaman chay tukuyta Israel runakunaqa chiqapta chaynu kasha kanqa nir parlanllapa.

**Jesusmi yaêhakuqninkunata
kaêharan yaêhachikunanpaq**
(*Mr 16.14-18; Lc 24.36-49;*
Jn 20.19-23)

¹⁶Chaymiri Jesuspa unsi yaêhakuqninkunaqa pay willashannulla riranllapa Galilea pwiblupi atun sirka kaq chayman. ¹⁷Chaymi chaypi Jesusta rikarqa, kusata aduraranllapa, michka wakinkuna mana allita kriyitinllapampis. ¹⁸Jesusqami paykunaman qimikar kaynu niran:

“Dyusmi tukuyta mantanaypaq nisha, unaq syilupi chaynulla kay pachapi ima. ¹⁹Chaymi qamkunapis tukuy pachata rir yaêhachikuyllapa. Paykunapis yaêhakuqniykunana kananllapapaq. Piru paykunataqami shutichinki Taytaypa, Wamranpa, chaynulla Santu Ispiritupa shutinpina. ²⁰Yaêhachiyllapapismi intrakar kasunanllapapaq, tukuy qamkunata nishushayllapataqa. Chaqa nuqaqami, qamkunapaqa pullaykillapa kashaq maydiyapis, kay pacha tukukanan tyimpu êhamunankaman” nir.

Chaynumi kanqa.